

Uz proslavu 15. siječnja 2002.

Povodom 10. obljetnice međunarodnog priznanja Hrvatske najtiražniji dnevni list je na naslovnici objavio krupan naslov: "55,3 % građana: Isplatio se rat za državu" prigodom teksta o anketi s pitanjem: "Je li se isplatio rat?". Samo postavljanje takvog upita je neumjesno, jer rat nije neki posao čija je isplativost mjerljiva i koji je poduzela Hrvatska. Njoj je rat nametnut velikosrpskom agresijom u položaju u kojem nije bilo alternativnog rješenja. Rat je strahota, ljudske žrtve su neprocjenjive i uplitati u to pojam isplativosti je neprimjereno. Vrijeda stradalnike rata, a to su, na neki način, gotovo svi hrvatski građani.

Na svečanoj sjednici je 15. siječnja u Hrvatskom saboru obilježena obljetnica povijesnog međunarodnog priznanja samostalne i suverene Republike Hrvatske. Govorili su predsjednik Sabora Zlatko Tomčić, premijer Ivica Račan i predsjednik Republike Stjepan Mesić. Spominjući u svom prigodnom govoru saborski rad predsjednik Tomčić je kazao: "Sada je pred našim Saborom obiman proces usklađivanja zakonodavstva s europskim normama. Siguran sam, nećemo to činiti nekritički, ali ni a priori suprotstavljajući se. Zato pozivam sve zastupničke klubove da u kratkom roku zajednički pronađemo prihvatljiv model postupanja u našoj proceduri, u kojem bi na temelju promišljenih zajedničkih odluka učinkovito obavili ovu ključnu i najtežu zadaću - usklađivanja zakonodavstva. Ne tražim izvještačeno jedinstvo, nego zajednički rad na jačanju pozicije Republike Hrvatske kroz ostvarenje demokratskog tolerantnog i mogućeg zajedništva".

Ovim riječima označena je glavna zadaća Hrvatskog sabora u narednom razdoblju, kao i želja za dobrim ozračjem daljnjeg saborskog djelovanja.

Ž. S.

- Uvodnik urednika	2
- Konačni prijedlog zakona o javnoj nabavi	3
- Konačni prijedlog zakona o dospjelim a nenaplaćenim porezima, carini, doprinosima i državnim jamstvima	13
- Konačni prijedlog zakona o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske	19
- Konačni prijedlog zakona o prikupljanju podataka po osiguranicima o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu poreza na dohodak	22
- Konačni prijedlog Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova, s Programom provedbe nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj od 2001. do 2005. godine	22
- Konačni prijedlog zakona o Financijskoj agenciji	31
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji	34
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o zapošljavanju	36
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o pravima prognanika i izbjeglica	37
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Europske organizacije za iskorištavanje meteoroloških satelita (EUMETSAT)	40
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između država stranaka Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola Sporazuma između država stranaka Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir, o pravnom položaju njihovih snaga	41
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za projekt tehničke pomoći sa stečajevima	42
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Republike Poljske	42
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju pisma suglasnosti o provedbi Zakona između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Sjedinjenih Američkih Država	44
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije o socijalnom osiguranju	45
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o vatrogastvu	45
- Prijedlog odluke o dodjeli pomoći gradovima i općinama za djelomično ublažavanje posljedica štete od elementarnih nepogoda nastalih od travnja do studenoga 2001. godine	47
- Analiza državnog portfelja s osvrtnom na rezultate privatizacije	49
- Izvješće o uredbama koje je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju zakonske ovlasti	62
- Odgovori na zastupnička pitanja	62

PRIKAZ RADA :

- 18. SJEDNICE HRVATSKOG SABORA ODRŽANE 14, 15, 16, 21, 22, 23, 27, 28, 29. I 30. STUDENOGA TE 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13. I 14. PROSINCA 2001.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O JAVNOJ NABAVI

Reforma sustava javne nabave

Hrvatski sabor većinom glasova izglasao je Zakon o javnoj nabavi. Zakonom se uvjeti i postupci javne nabave usklađuju sa zahtjevima, načelima i pravilima međunarodne zajednice, zapadnoeuropskih i vodećih tranzicijskih zemalja. Nabava se ne ograničava samo na postupak odabira najpovoljnije ponude već se odnosi na cjelokupni tijek nabave: planiranje, nadmetanje, odabir, ugovaranje i izvršenje ugovora. Hrvatski sabor prihvatio je i zaključak Kluba zastupnika Hrvatske seljačke stranke prema kojem će naručitelji za izvođenje radova, nabavku roba i usluga u slučajevima kada domaći ponuditelj nudi istu ili približno istu cijenu i ostale uvjete dati prednost domaćem ponuditelju.

O PRIJEDLOGU

Sadašnji sustav nabave uređen je Zakonom o nabavi roba, usluga i ustupanju radova koji se primjenjuje od 9. ožujka 1998. godine. Zakon je uspješno ostvario prvotno postavljene ciljeve. U novonastalim međunarodnim uvjetima njegova primjena postaje upitnom zbog novih ciljeva, ali i poteškoća uvjetovanih mnoštvom primjedaba i traženjem tumačenja. Prigovori su na postupke nadmetanja. Otežan je i nadzor nabave. Upitna je i transparentnost nabave, budući da se većina nabava u vrijednosti do 400.000 kuna obavlja bez javnog nadmetanja, a za nabave u vrijednosti do 200.000 kuna primjena Zakona nije obvezna. Ne postoji jedinstvena evidencija i potpuna transparentnost nabave, što ograničava konkurenciju i ravnopravno nadmetanje svih ponuditelja.

Ovaj konačni prijedlog zakona o javnoj nabavi dio je programa Vlade

Hrvatske i predprijamne strategije za pridruživanje, sukladno zahtjevima institucija Europske zajednice. Temeljni je cilj učinkovito i gospodarsko korištenje proračunskih sredstava na temelju jasnih pravila nadmetanja, oglašavanja i transparentnosti, slobode prava nadmetanja u postupku nabave, uz jasne kriterije za odabir najpovoljnijih ponuditelja, te zaštita prava sudionika nadmetanja i decentralizacije nabave. Predložene promjene u području javne nabave opsežne su i iziskuju sveobuhvatnu i duboku reformu sustava javne nabave.

Polazne osnove u izradi Zakona o javnoj nabavi sadržane su u zakonima Hrvatske, smjernicama Europske unije u području javnih nabava, Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, uvjetima Svjetske trgovinske organizacije, Sporazumu o državnoj nabavi te u pravilima, modelima i postupcima specijaliziranih međunarodnih institucija za nabavu.

Zakonom se uvjeti i postupci javne nabave usklađuju sa zahtjevima, načelima i pravilima Europske zajednice i međunarodnih institucija prikladno modelima primijenjenima u zakonodavstvima zapadnoeuropskih zemalja i vodećih tranzicijskih zemalja. Nabava se ne ograničava samo na postupak odabira najpovoljnije ponude već se odnosi na cjelokupan tijek nabave: planiranje, nadmetanje, odabir, ugovaranje i izvršenje ugovora. Zakon se odnosi na tri glavna područja. Prvo, područje nabave na razini tijela državne uprave i drugih tijela državne vlasti, jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave. Drugo, područje nabave koju obavljaju subjekti u djelatnosti javnog sektora, vodoopskrbe, energetike, prijevoza i telekomunikacija. Treće, područje zaštite prava sudionika u nabavi,

budući da postupak nabave zahtijeva transparentnost i nediskriminaciju.

Konačnim prijedlogom zakona predlaže se cjelovito rješenje za sve nabavke istovrsne robe, radova i usluga vrijednosti veće od 200.000 kuna u proračunskoj godini. Za vrijednosti nabave manje od navedene postupak bi se propisao posebnom uredbom Vlade. Zakon sadrži zajednička pravila, načine i postupke nabave. Podzakonski akti odnosili bi se u pravilu na tipske obrasce dokumentacije za nadmetanje i na provedbene propise za specifične uvjete nabave roba i usluga, te ustupanje radova.

Proširena je odgovornost naručitelja i propisane su kaznene odredbe. Odabir načina nabave pravo je naručitelja, a odgovornost je naručitelja potpuna i razmjerna danim pravilima. Uvodi se obveza izrade godišnjeg plana nabave za subjekte iz Zakona, povezanost nabave s riznicom i proračunom u okviru osiguranih i planiranih sredstava. Uvodi se javno objavljivanje nadmetanja i sklapanja ugovora u Narodnim novinama i Službenom listu Europske zajednice, kada se za to steknu uvjeti, te objavljivanje svih podataka o nabavi na besplatnoj Internet stranici Narodnih novina i Uprave za javnu nabavu.

Uprava za javnu nabavu treba biti neovisno tijelo izvan ministarstva. Osim nadzora nabave, zadatak joj je priprema provedbenih propisa i edukacija korisnika, priprema i provedba programa izobrazbe, te stvaranje okruženja za primjenu zakona i njegovu promidžbu. Revizija postupka nabave, odnosno rješavanje žalbi na postupak nabave, treba biti područje rada posebnoga novoosnovanog tijela i državne komisije za kontrolu postupka javne nabave.

Obrazloženje odredbi

Konačni prijedlog zakona sadrži 80 članaka u 13 dijelova i to: 1. Opće odredbe, 2. Djelokrug, 3. Vrijednost nabave, 4. Način nabave, 5. Početak postupka nabave, 6. Oglašavanje i priopćavanje, 7. Dokumentacija za nadmetanje, 8. Ponuda, 9. Odabir, 10. Provedbe Zakona i nadzor, 11. Prigovor i žalba na nepravilnosti u postupku nabave, 12. Kaznene odredbe i 13. Prijelazne i završne odredbe.

U općim odredbama određuje se predmet i sadržaj zakona, pojmovi i opća načela nabave. Točnim određenjem pojmova otklanjaju se nejasnoće i jasno uređuje nabava, postupci nabave, sudionici nabave, ponuda, način nabave, načela nabave, a određuju se i naručitelji u djelatnostima vodoopskrbe, energetike, prometa i telekomunikacija pod uvjetom da nemaju monopol. Člancima 4. i 5. propisuju se obveznici primjene Zakona i određuju naručitelji u djelatnostima vodoopskrbe, energetike, prometa i telekomunikacija. U članku 6. navode se izuzeća u nabavi na koja se ne primjenjuju odredbe zakona. Člancima 7. i 8. propisuju se način određivanja vrijednosti nabave i obvezna primjena Zakona za vrijednost nabave iznad 200.000 kuna. Za vrijednost nabave do tog iznosa Vlada će donijeti uredbu o postupku nabave roba, radova i usluga male vrijednosti. Člancima od 9. do 13. propisuju se način nabave. Osnovni je postupak nabave javno nadmetanje. Ostali postupci nabave su nadmetanje po pozivu u ograničenom postupku nabave i izravna pogodba u pregovaračkom postupku nabave. Člancima 13., 14. i 15. određuju se uvjeti za početak postupka nabave te način i postupak osnivanja stručnog povjerenstva za nabavu i njegov rad. Člankom 17. propisana je vrsta obavijesti o nabavi, a člancima 18., 19. i 20. propisuju se sadržaj obavijesti. Člankom 21. propisan je poseban sustav kvalifikacije ponuditelja za naručitelje iz djelatnosti vodoopskrbe, energetike, prometa i telekomunikacija. Člankom 22. utvrđuje se sadržaj i uporaba periodične obavijesti koju koriste spomenuti naručitelji. Sljedeći članak odnosi se na način objavljivanja, sadržaj i zajednička pravila o oglašavanju u Narodnim novinama i Službenom listu Europske zajednice. Člankom 24. propisuju se obveza naručitelja da vode godišnju evidenciju nadmetanja i zaključenih

ugovora o nabavi za tekuću godinu i dostave godišnja izvješća Uredu za javnu nabavu do 31. ožujka za prethodnu godinu. Odredbom članka 25. propisuju se načini priopćavanja i dokazivanja slanja i primitka obavijesti, a člankom 26. određuje se sadržaj dokumentacije za javno nadmetanje. Članak 27. govori o uputama ponuditeljima sa bitnim podacima. Sljedećim člankom 28. propisani su postupci za dostavu dokumentacije ponuditeljima ili pravo na uvid u dokumentaciju. Člankom 29. određuje se cijena dokumentacije za nadmetanje. Člancima 30., 31. i 32. propisuju se postupci objašnjenja dokumentacije, ispravka poziva za nadmetanje, izmjena dokumentacije, te rokovi primitka zahtjeva i odgovora na zahtjev. Člancima 33., 34. i 35. određuje se predmet nabave. Sljedeće tri odredbe odnose se na sposobnost ponuditelja, dokaze o sposobnosti i sudjelovanje podizporučitelja. Odredbom članka 39. propisan je način izrade zajedničke ponude, uz uvjet da udjel svih podizporučitelja, osim kod kupoprodaje robe, ne može biti veći od 49 posto ukupnog iznosa ponude. Članci 40. i 41. odnose se na način utvrđivanja i izražavanja cijene ponude koja je u pravilu nepromjenjiva. Kad je riječ o roku izvršenja ugovora u pravilu je jedna godina, odnosno proračunska ili poslovna godina. Člankom 43. propisana je obveza jamstva za ozbiljnost ponude, a člankom 44. utvrđuje se da rok valjanosti ponude mora biti određen u ponudi a iznosi najmanje 60 dana od dana otvaranja ponude. Člankom 45. propisuju se obvezna uporaba hrvatskoga jezika za izradu dokumentacije za nadmetanje, a samo iznimno, kada to zahtijeva predmet nabave, može se koristiti jedan od službenih jezika Europske zajednice. Zakonom se utvrđuju i kriteriji odabira ekonomski najpovoljnije ponude. Člancima od 47. do 51. određuje se sadržaj ponude, oblik, bitni dijelovi i predaja, te zaprimanje i pohrana ponude, obrazac ponude, punomoć ili ovlast, jamstvo za ponudu, dokazi o sposobnosti ponuditelja, te ostali prilozi uz ponudu sukladno dokumentaciji za nadmetanje. Sljedeće odredbe kojima se utvrđuje način računanja rokova i rok predaje ponude te postupak javnog otvaranja ponuda. U članku 55. propisuju se sadržaj zapisnika o pregledu, ocjeni i usporedbi ponuda u postupku nadmetanja. Najpovoljniju ponudu naručitelj odabire na temelju

dokumentacije za nadmetanje. Sljedeći odredba kojom se propisuju obveza davanja potrebnih objašnjenja kako bi se otklonile sumnje u valjanost ponude. Člankom 57. propisana je zabrana pregovaranja naručitelja s ponuditeljima u svezi s promjenom ponude. Sljedećim člankom propisan je i postupak i mogućnost provjere cijene najpovoljnije ponude kada je razlika u cijeni između najpovoljnije ponude i cijene sljedeće prihvatljive ponude viša od 30 posto. Nadalje, zakonom se određuju i pravila prihvatljivosti i neprihvatljivosti ponude te način ispravka računskih pogrešaka. Najviša dopuštena pogreška je plus-minus 5 posto od prve ponudene cijene. Po načelu "ključ u ruke" konačna ponudena cijena nije podložna promjeni na temelju računskih pogreški. Člancima od 61. do 63. propisani su uvjeti odabira između najmanje dvije prihvatljive ponude, a za potrebe obnove područja od posebne državne skrbi. Članak 64. odnosi se na poništenje nadmetanja, 65. na tajnost, a 66. na ugovor o nabavi. Člankom 67. utvrđuje se rok pohrane dokumentacije koji je četiri godine od provedbe postupka nabave. Sljedeći odredba o obvezi poništenja odabira ili odustajanja od sklapanja ugovora zbog prijave ili korupcije. Nadzor nabave, propisuju članak 69, u nadležnosti je neovisnog Ureda za javnu nabavu. Člankom 70. propisan je postupak podnošenja prigovora naručitelja. Članak 71. odnosi se na postupak rješavanja žalbe upućene Državnoj komisiji za kontrolu postupka javne nabave, koju osniva Hrvatski sabor. Protiv rješenja Državne komisije može se pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom. Člankom 73. propisuju se u kojim slučajevima je ništavan ugovor o nabavi. Sljedeće kaznene te prijelazne i završne odredbe kojima se, među ostalim, propisuju da će Vlada osnovati u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovoga Zakona Ured za javnu nabavu.

RADNA TIJELA

U raspravi na **Odboru za financije i Državni proračun** postavljeno je pitanje zbog čega je ovim Zakonom omogućeno ugovaranje posla sa više ponuditelja koji su prihvatili najnižu cijenu. Naime, takva mogućnost ruši ideju javnog natječaja. U takvim

slučajevima trebalo bi ponoviti javni natječaj. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskome saboru donošenje Zakona o javnoj nabavi.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona. U odnosu na tekst Prijedloga zakona ukazuje da je nužno bitno doraditi sve odredbe kako glede pravnog izričaja teko i nomotehnike.

AMANDMANI

Amandmani klubova i zastupnika

Klub zastupnika HDZ-a predložio je sedam amandmana. Prvi se odnosi na članak 23. gdje se predlaže da se izjednače iznosi koji se objavljuju u Narodnim novinama i Službenom listu Europske zajednice za nabave u djelatnosti vodoopskrbe, energetike, prometa i telekomunikacija. Amandmanom drugim predloženo je da se u članku 27. iza stavka 1 dodaje novi stavak koji glasi: (2) ukoliko se za odabir najpovoljnije ponude utvrđuje dodatni kriterij prema stavku (1) točka 13 financijski dio ponude dostavlja se u posebno zapečaćenoj omotnici. Nadalje, amandmanom trećim predlaže se u članku 37. stavak 4. brisati točku 5. U obrazloženju amandmana pojašnjava se da se zakonom ne mogu obvezati naručitelji da daju potvrde za već obavljene radove, već je to njihova dobra volja. Ukoliko naručitelj iz bilo kojeg razloga ne izda potvrdu ponuditelju, ponuditelj se stavlja u neravnopravan položaj. Amandmanom četvrtim u članku 46. stavku 2. iza točke 2. dodaje se novi tekst koji glasi: "Za javne radove, te intelektualne i stručne usluge u pravilu se vrši odabir ekonomski najpovoljnije ponude na temelju dodatnih kriterija i cijene".

Amandmanom petim predlaže se da u postupku odabira povjerenstvo za nabavu najprije utvrđuje razmjernu vrijednost po dodatnim kriterijima i rangira ponude. Tek nakon toga povjerenstvo će otvoriti financijski dio ponude. Dakle, za javne radove, te intelektualne i stručne usluge presudna je sposobnost izvršenja posla, pa je potrebno predati ponudu u dva dijela, u dvije zapečaćene omotnice. Amandmanom šestim u članku 46. dodaje se novi stavak 9. koji glasi: (9) za

nabavu roba, usluga i radova koristit će se do 2005. godine nacionalne povlastice. 1. Za nabavu roba 5 %, 2. Za nabavu usluga 8 %, 3. Za nabavu radova 10 %. Povjerenstvo će kod računa povoljnosti dodati nacionalnu povlasticu iz ovog stavka na ponudenu cijenu stranog ponuditelja. Klub zastupnika HDZ-a predlaže sedmim amandmanom u članku 49. iza stavka (3) da se doda tekst koji glasi: "Ako se zbog ocijene najpovoljnije ponude vrednuju dodatni kriteriji, financijski dio ponude s cijenom obavezno se dostavlja u posebnoj zapečaćenoj omotnici."

Zastupnik **Berislav Šmit (HDZ)** podnio je više amandmana. Tako amandmanom u članku 14. stavku 1. iza riječi "- za proračunsku ili poslovnu godinu" dodaju se riječi "koji se javno objavljuje 30 dana od dana donošenja istoga". Oglašavanje i javno objavljivanje, kaže se u obrazloženju, nedvojbeno pridonosi transparentnosti javne nabave. Slijedećim amandmanom predlaže se da se u članku 17. stavak 1. i 2. mijenjaju, te stavak 1. glasi: "Naručitelj je obavezan javno objaviti: 1. prethodnu obavijest o nabavi, 2. poziv za nadmetanje, 3. obavijest o sklapanju ugovora, 4. poziv za kvalifikaciju ponuditelja, 5. periodičnu obavijest."

Amandmanom u članku 19. stavku 2. iza riječi "-dopušteno podnijeti ponudu)," dodaju se riječi "planiranu vrijednost nabave". A u članku 26. stavku 3. dodaje se točka 7. koja glasi "planiranu vrijednost nabave". U obrazloženju ovog amandmana predlagatelj upozorava da se predloženim Zakonom o javnoj nabavi ne propisuje obveza javnog objavljivanja planirane vrijednosti nabave niti u pozivu za nadmetanje, niti u sadržaju dokumentacije za nadmetanje, niti u sadržaju uputa ponuditeljima. Stoga je nužno insistirati na javnom i transparentnom objavljivanju planirane vrijednosti nabave.

U članku 21. stavku 1. riječi "objavljaju djelatnost sukladno članku 5. Zakona" zamjenjuju se riječima "narečeni odredbama članka 4. ovog Zakona kada je vrijednost nabave jednaka i veća od 200.000 EUR-a". Nadalje, amandmanom na članak 27. stavku 1. točka 5. iza riječi "- u svrhu dokazivanja sposobnosti", dodaju se riječi "s utvrđenim redoslijedom važnosti i vrijednosti u ukupnom sustavu vrednovanja svih sposobnosti

ponuditelja iz odredaba članka 36. ovog Zakona." Ovim amandmanom sprečava se nelojalna konkurencija u području ustupanja građevinskih radova tvrtkama bez osposobljenog kadra, opreme i potrebnih referenci. Amandmanom na članak 32. predlaže se vremensko ograničenje naručitelja glede izmjena dokumentacije za nadmetanje i pooštavanje odgovornosti stručnog povjerenstva naručitelja i odgovorne osobe naručitelja glede izrade dokumentacije za nadmetanje. Predlaže se da naručitelj može izmijeniti dokumentaciju za nadmetanje najkasnije u roku od šest dana prije roka za dostavu ponude.

Zastupnik Berislav Šmit predlaže da se u članku 46. stavku 3. iza riječi "- tehničku pomoć poslije isporuke" dodaje "pod uvjetom da je unaprijed utvrđen i javno objavljen redoslijed važnosti i vrijednosti svakog dodatnog kriterija u ukupnom sustavu vrednovanja." A u članku 51 amandmanom predlaže mijenjanje stavka 3 tako da glasi: "Ponude se pohranjuju tako da su dostupne isključivo ovlaštenim osobama." U članku 54. stavku 6. iza riječi "- ovlaštenim osobama ponuditelja" dodaju se riječi "te im se odmah uručuje preslika istoga."

Slijedećim amandmanom u članku 55. stavku 5. riječi "- mogu biti predočeni na uvid ponuditeljima tek poslije primitka odluke o odabiru ponude i do roka ulaganja žalbe" zamjenjuju se riječima "dostavljaju se ponuditeljima zajedno s pisanom odlukom o odabiru ponude." Nadalje u članku 58. stavku 1. riječi "- prosječno ponudenu cijenu svih prihvatljivih ponuda" zamjenjuju se riječima "planiranu vrijednost nabave", te se riječi "može, ocijeni li to potrebnim, a" zamjenjuju riječju "mora". U članku 60. stavku 1. dodaje se točka 17 koja glasi: "koja sadrži cijenu bez poreza nižu od 30 % u odnosu na planiranu vrijednost nabave."

Zastupnik **Dario Vukić (HDZ)** amandmanom prvim predlaže da se u članku 36. stavak 3., točka 5. mijenja i glasi: "5. Ako nije ispunio obvezu plaćanja svih dospjelih poreznih obveza i obveza za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. To se ne odnosi na one ponuditelje koji su s nadležnim državnim tijelima ugovorili način i dinamiku plaćanja dospjelih, a neplaćenih obveza." Amandmanom drugim predložena je izmjena članka 38. tako da glasi: "(1)

naručitelj mora u dokumentaciji za nadmetanje navesti odredbe o dopustivosti sudjelovanja i udjelu podizvođača koji za sve podizvođače zajedno ne smije biti veći od 25 % iznosa ukupne ponude, osim u slučaju nabave roba. (2) Naručitelj mora u postupku nabave usluga te ustupanja radova zatražiti od ponuditelja da u ponudi naznači dio koji će izvršiti podizvođač, podatke o podizvođaču i dokaze o sposobnosti podizvođača. Te naznake utječu na cjelovitost jamstva ponuditelja." Usvajanjem ovog amandmana izbjegla bi se praksa da na javnom natječaju poslove dobivaju pravne osobe koje nisu u blokadi, a nisu u stanju samostalno obaviti ugovoreni posao, već za to uzimaju podizvođače i to naplaćuju u pravilu i do 10 postotke ugovorene cijene.

Amandmanom trećim u članku 40. dodaje se stavak 7., koji glasi: "Naručitelj je dužan obračunati i isplatiti zakonske zatezne kamate za sva plaćanja koja se izvrše nakon ugovorenog roka." Zastupnik Dario Vukić predložio je amandmanom i izmjenu članka 46. koji se odnosi na odabir najpovoljnije ponude. Među ostalim, predlaže da se izuzme kao jedini kriterij za odabir najpovoljnije ponude najniža cijena. Naime u praksi se često dešava da, kod natječaja za radove i usluge kod kojih je cijena bila jedini kriterij odabira, radovi i usluge budu izvedeni vrlo nekvalitetno, pa su se naknadno znatna sredstva trošila na ispravljanje loše izvedenih radova i usluga.

Zastupnik **Jadranko Mijalić (HSL)** predložio je amandman kojim se u članku 38. iza stavka (1) dodaje stavak (2) koji glasi: "U nadmetanju iz stavka (1) ovog članka prednost u odabiru ima onaj ponuditelj koji sudjeluje s većom zastupljenošću obrtnika odnosno malih poduzetnika u iznosu iz stavka (1) ovog članka." Stavak (2) postaje stavak (3). Usvajanjem ovog amandmana postiže se lakše uključivanje obrtnika i malih poduzetnika na tržište koje se financira proračunskim sredstvima, veće sudjelovanje subjekata malog gospodarstva na javnim natječajima, ostvarivanje mjera i aktivnosti određenih u Vladinom programu razvitka obrtništva i poduzetništva. Pri tome potrebno je istaknuti da obrtnici i poduzetnici u malom gospodarstvu čine gotovo 150.000 gospodarskih subjekata u Hrvatskoj, zapošljavaju više od 600.000 radnika, a u ostva-

rivanju prihoda Državnog proračuna sudjeluju s preko 60 posto.

Amandmani Vlade

Amandmanom prvim Vlada je predložila da se u članku 4. doda alineja koja glasi: - "koje na temelju koncesije o građenju u kojoj se umjesto plaćanja za izvedene radove koristi pravo korištenja građevinskih objekata sa ili bez dodatnog plaćanja određene cijene". U obrazloženju ovog amandmana Vlada ističe da se ovime omogućava angažiranje najmanje 30 posto domaćih tvrtki u izvođenje kapitalnih ulaganja što će biti razrađeno u provedbenim propisima. To je jedan od instrumenata zaštite domaćih proizvođača i izvođača radova, koji je dopušten i predviđen smjernicama Europske ekonomske zajednice, smjernicom 93/37, a koristi se umjesto nacionalne povlastice.

Amandmanom drugim u članku 46. stavku 7. riječi: " U svim načinima nabave osim u postupku javnog nadmetanja" zamjenjuju se riječima: "U postupku nadmetanja po pozivu". Amandmanom trećim Vlada predlaže da se u članku 76. riječi: "metodologiju primjene, ocjene i provedbe" zamjene riječima "metodologiju pripreme, ocjene i izvedbe". Amandmanom četvrtim predloženo je da se u članku 78. stavak 2. mijenja i glasi: (2) Naručitelji su obvezni provesti ponovni postupak nabave po ugovorima sklopljenim na neodređeno vrijeme u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona.

RASPRAVA

Klub zastupnika HSL-a ocjenjuje da je ovo jedan od izuzetno značajnih zakona, rekla je **Jadranka Katarinčić - Škrlić (HSL)**. Zbog čega? Jedan od razloga je taj što revizijski izvještaji upravo vrve od kršenja zakona o nabavi. Tako je bilo lani, ali i ove godine. Ove godine možda u nešto manjoj mjeri. HSL smatra da je dobro što se išlo na potpuno novi zakon. Time je pokrenuto preuređenje cijelog sustava javne nabave.

Često u tisku čitamo kako najbolje ponude i nisu dobile posao. Mogli smo to čitati kod vodovoda na Pagu. Ili da se visoko vrijedna oprema nabavlja direktnom pogodbom. Dakle, bez

javnog natječaja. U dnevnom tisku bio je cijeli prilog oko toga kako je visoko vrijedna oprema nabavljena po pojedinim bolnicama, odnosno unutar Ministarstva zdravstva. S druge

Sustav nabave ne podrazumijeva samo postupak odabira najpovoljnije ponude već se odnosi na cijeli tijek nabave: planiranje, nadmetanje, odabir, ugovaranje i izvršavanje ugovora.

strane u javnosti je uvriježeno mišljenje, koje je potrebno promijeniti a preko ovog zakona to se i može, a to je da kada se radi o dobivanju poslova koji su vezani sa upravom i vlašću, da se tu spominje priča o provizijama i blizini onih koji su na vlasti. Zakon je dobra osnova da se urede zajednički uvjeti, pravila i postupci javne nabave roba, usluga i ustupanja radova u Hrvatskoj i to na načelima tržišne ekonomije, slobode nadmetanja, ravnopravnosti sudionika nadmetanja, zaštite prava i potpune transparentnosti nabave. Zakon bi trebao eliminirati i takozvane dvorske nabavljače u tijelima državne uprave i uvesti red. Jer, on uvodi red od planiranja do izvršenja ugovora. Sustav nabave ne podrazumijeva samo postupak odabira najpovoljnije ponude već se odnosi na cijeli tijek nabave - planiranje, nadmetanja, odabir, ugovaranje i izvršavanje ugovora.

Ovim zakonom sustav nabave usklađen je sa zahtjevima, načelima i pravilima Europske unije i međunarodnih institucija. Zakonom se ide u temeljitu reformu sustava javne nabave i određuju se jasni postupci i pravila nabave. Zakon ima tri glavna područja. Prvo je područje nabave na razini tijela državne uprave i drugih tijela državne vlasti, jedinica lokalne samouprave i jedinica područne, regionalne samouprave. Drugo je područje nabave koju obavljaju subjekti u djelatnosti vodoopskrbe, energetike, prijevoza i telekomunikacija. Treće je područje zaštite prava sudionika u nabavi. Uređenje cijelog sustava nabave treba provesti u dva stupnja. U prvom stupnju se donosa ovaj zakon i vrši najveći dio prilagodbe zakonske regulative u području javnih nabava. Drugi dio predviđa institucionalne promjene,

formiranje Uprava za javnu nabavu i osnivanje Ureda za reviziju postupka javne nabave.

Klub zastupnika HSLŠ-a kod prvog čitanja iznio je više primjedbi. Jedna je išla za tim da predlagatelj još jednom izvidi mogućnost uključivanja u zakon i takozvane nacionalne povlastice. Predlagatelj je obrazložio zašto nije nacionalna povlastica direktno ugrađena u konačni prijedlog zakona. Klub HSLŠ-a smatra da je to obrazloženje prihvatljivo. Smatramo da nije suština u tome da zaštitimo domaćeg ponuđača, jer on u konačnici može nuditi stranu robu. Suština je zaštititi domaćeg proizvođača. U konačni tekst zakona ugrađeni su određeni zaštitni mehanizmi za tu nacionalnu povlasticu, ali indirektno, što prihvaćamo, zaključila je Jadranka Katarinčić - Škrlj.

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je **Marijan Maršić (HSS)**. Rekao je da se Zakonom o javnoj nabavi uređuju zajednički uvjeti, pravila i postupci javne nabave roba i usluga te ustupanje radova u Hrvatskoj. Svrha zakona je djelotvorno korištenje proračunskih sredstava i odabir najpovoljnijih ponuda za nabavu. Zakon je usklađen sa smjernicama i uvjetima Europske zajednice u svezi s javnom nabavom. Klub zastupnika HSS-a imao je određene prijedloge i primjedbe većina kojih je prihvaćena i izvršena, djelomično ili u cijelosti, u konačni tekst prijedloga zakona. Klub zastupnika HSS-a podržat će konačni prijedlog zakona o javnoj nabavi.

Nacionalna povlastica

U ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a riječ je imao **Tonči Tadić (HSP)**. On je upozorio da ovaj zakon s jedne strane uvodi veću transparentnost pri javnoj nabavi, a s druge ukida nacionalnu povlasticu. U ratificiranom Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju govori se o izjednačavanju poduzeća iz Hrvatske i poduzeća iz Europske unije u javnoj nabavi. To je samo teorijska jednakost. Jer, nikada hrvatsko poduzeće neće moći u pravoj mjeri biti konkurentno svojim europskim takmacima pri javnoj nabavi za neku od zapadnih zemalja, bilo da je riječ o državnom ministarstvu ili o nekom tamošnjem državnom poduzeću. Ne može se vjerovati da će "Đuro Đaković" moći ikada u pravoj mjeri konkurirati Siemensu u nekoj javnoj

nabavi za Njemačke željeznice ili da će Croatia iz Karlovca biti ravnopravna u javnoj nabavi sa nekim proizvođačima pumpi u Italiji.

Za svu javnu nabavu u Hrvatskoj ukida se nacionalna povlastica. Na natječaje, posve ravnopravno, moći će nastupiti i poduzeća iz Europske unije. Ponovit će se priča s Behtelom, a to je da će te firme ovdje zapošljavati stranu, a ne domaću radnu snagu.

Klubu zastupnika HSP-HKDU potpuno je nejasno radi čega Hrvatska srlja i žuri primjenjujući taj dio europskih standarda već danas. Uostalom praktično pola ovog zakona će stupiti na snagu tek onda kad Hrvatska uđe u Europsku uniju. A u Uniju nećemo ući možda ni za 6, ni za 10 godina. Dakle, je li to samo dokazivanje našeg europejstva? Je li to nekakvo zaklinjanje Europi, da bismo lakše ostvarili neke druge gospodarske sporazume? Čemu je bio potreban nedavni sastanak predstavnika Vlade s građevinarima, čemu su potrebna obećanja kako će u izgradnji autoceste ili velikim projektima u Hrvatskoj biti angažirana domaća građevinska operativa ako ovakvim zakonom o javnoj nabavi to sve skupa dovodimo u pitanja? Za svu javnu nabavu u Hrvatskoj ukida se nacionalna povlastica. Na domaće natječaje moći će nastupiti posve ravnopravno i poduzeća iz Europske unije. I tada će se ponoviti priče koje sada imamo sa Behtelom, a to je da će te firme ovdje zapošljavati stranu radnu snagu, a ne domaću.

Ovaj zakon ne primjenjuje se na nabavu oružanja, vojne i specijalne opreme. S time se slažemo. Ali jednako tako predlažemo da Hrvatska formira svoju agenciju za nabavu vojne opreme po uzoru na Američku, tako da postoji jasna kontrola nad standardizacijom i troškovnicima. Članci 27., 37. i 46 govore o javnim uputama ponuditeljima, govore kakvi trebaju biti dokazi o sposobnosti, odnosno koji su kriteriji za izbor najpovoljnije ponude. To je napravljeno prilično dobro. To će doprinijeti većoj transparentnosti i jasnoći pri raspisivanju natječaja i izboru najboljeg ponuditelja.

Europsko ponašanje

Dobro je u ovom zakonu što se predviđa da svaki naručitelj koji traži da se provede postupak javne nabave mora imati plan nabave za tu proračunsku godinu. Međutim, kad je riječ o formiranju stručnog povjerenstva, koje se sastoji od 3 člana, za provedbu postupka nabave ovako vrlo općenitom formulacijom može doći do sukoba interesa. U stručnom povjerenstvu trebaju biti izabrani ljudi imuni od sukoba interesa. Dakle, ljudi koji ni na koji način nisu poslovno vezani sa nekim od naručitelja. Jer, upravo to je europsko ponašanje. To da stručno povjerenstvo koje izabire najbolju ponudu bude imuno od eventualnog mita, korupcije ili namještanja poslova. Dio poslodavaca smatra da je veći problem bio transparentnost i način odlučivanja kod javne nabave, nego li to je li Hrvatska zaštićena nacionalnom povlasticom ili nije. Pojedine zemlje, recimo Japan, imaju vrlo precizne, gotovo nemoguće uvjete za javnu nabavu koji su tempirani, slučajno ili ne, na način da ih mogu ispunjavati u pravili domaće firme. Dakle, nema nacionalne povlastice, ali su uvjeti takvi da preferiraju domaće firme. Ako ponuda domaće firme nije jeftinija od ponude strane firme, ako je izjednačena s njom u tom slučaju Hrvatska ipak treba birati domaću firmu, jer zapošljava domaću radnu snagu. Loše je što je Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju ukinuta nacionalna povlastica.

Klub HDZ-a je na prvo čitanje ovog zakona imao bitne primjedbe, važne za naše gospodarstvo, ali one nisu prihvaćene. Zbog toga ću još jedanput o njima govoriti u ime Kluba

Naši građani, građevinari, proizvođači i montažeri opreme, radili su diljem svijeta. Pokazali su izuzetnu stručnost i kvalitetu, pa im treba omogućiti da rade i u Hrvatskoj.

zastupnika HDZ-a. Ukoliko ne budu prihvaćeni nećemo podržati ovaj zakon, rekla je **Marina Matulović - Dropulić (HDZ)**. U samom uvodu uz ovaj Prijedlog govori se o usklađivanju zakona sa smjernicama Europske unije. Navodi se i s kojim

dokumentima iz kojih je vidljivo da Europska unija ima tri vrste smjernica i to za robu, usluge i građenje odnosno javne radove, te različito tretira svaku od ovih djelatnosti. Ovaj Prijedlog zakona te smjernice vrlo strogo primjenjuje.

Hrvatski građevinari

Gospodarstvo u Hrvatskoj nalazi se u teškoj situaciji. Ne proizvodi se dovoljno, nismo konkurentni na europskom i svjetskom tržištu, raste nezaposlenost. To treba promijeniti i hitno poduzeti određene mjere. Jedna od mjera je omogućiti građevinarima, proizvođačima građevinskog materijala i ostale opreme, konkurentnost na tržištu uz uvođenje zaštitnih mehanizama o čemu je govorio i ministar Mato Crkvenaca, a od kojih očito za sada nema ništa. Naime, prilikom prvog čitanja tražili smo da nam se dostave ti zaštitni mehanizmi do drugog čitanja, ali nismo dobili ništa. U članku 46. stavku 3. zaštitnih mehanizama nema, jer on vrijedi potpuno isto za sve. Naši građani, građevinari, proizvođači i montažeri opreme radili su diljem svijeta. Pokazali su izuzetnu stručnost i kvalitetu, pa im treba omogućiti da rade i u Hrvatskoj. Ovim prijedlogom utvrđuje se da radove mogu obavljati firme koje nemaju sjedište u Hrvatskoj. To znači da ne plaćaju poreze i doprinose, a ipak su izjednačeni s našim firmama. Čak se od tih firmi ne smije tražiti zapošljavanje domaće operative ukoliko to između država sporazumom nije utvrđeno. Zbog toga tražimo da se opet uvede nacionalna povlastica i to amandmanom na članak 46. U tom članku utvrđuju se kriteriji odabira najpovoljnije ponude, gdje mislimo da treba izdvojiti javne radove, intelektualne i stručne usluge za koje je posebno važno utvrditi sposobnost ponuditelja. Dokazana sposobnost pojedinih ponuditelja putem referenci koje se provjeravaju ovdje je itekako važno.

Prijedlog zakona vrlo detaljno utvrđuje sve potrebne radnje koje se moraju provesti prilikom javne nabave. To je dobro. Međutim, zbog još jasnijih i pravednijih rješenja Klub zastupnika HDZ-a podnijet će nekoliko amandmana za koje se nada da će ih predlagatelj prihvatiti. Klub i dalje misli da Uprava za nabavu ne bi trebala davati prethodnu suglasnost na odluku jedinica lokalne samo-

uprave o nadmetanju po pozivu, koje je dvostupanjsko. Prvo se raspisuje radi podobnosti, a drugo radi cijene. Slažemo se da prilikom odluke o izravnoj pogodbi koju donese jedinica lokalne samouprave Ured za nabavu treba dati svoju suglasnost.

Nacionalna povlastica još neko vrijeme je važna i potrebna. Na prezentaciji izgradnje cesta, koji su organizirali premijer Ivica Račan i ministar Radimir Čačić, rečeno je da se na naše građevinare i na sve one koji su vezani uz građevinarstvo itekako računa. To im ovim zakonom treba osigurati. Međutim, naši građevinari, ukoliko se usvoji ovaj zakon, nemaju nikakav zaštitni mehanizam za razliku od stranaka kojima njihove zemlje osiguravaju posebne pogodnosti za izvoz. Iz svega navedenoga jasno je da Klub zastupnika HDZ-a neće glasovati za Zakon o javnoj nabavi ukoliko se ne usvoji barem amandman oko nacionalne povlastice.

Loše obavljen posao duplo skuplji

Zastupnik **Dario Vukić (HDZ)** rekao je da treba pohvaliti Ministarstvo financija koji idu sve više u cilju prihvaćanja onoga što su zastupnici, pa i oporbeni, predlagali prilikom prvog čitanja zakona. Zastupnik se potom osvrnuo na amandmane koje je

Javna poduzeća često prihvaćaju najjeftinije ponude, pa se onda dodatnim radovima početna ugovorena cijena gotovo udvostručila.

predložio. Oni su već rezimirani u pregledu amandmana podnesenih na ovaj zakon. Kad je riječ o članku 37. , koji nije obuhvaćen amandmanima, Dario Vukić je htio čuti mišljenje predlagачa u vezi s dokazima o sposobnosti. Tu su posebno bitne točke 5. i 6 i potvrde o uredno ispunjenim ugovorima za robe i usluge u prethodne tri godine, a za radove u prethodnih pet godina potvrde o kakvoći, izobrazbi, strukovnoj osposobljenosti i broju zaposlenih. Točka 6. odnosi se na izjavu o tehničkoj opremljenosti, opremi, uređajima, sredstvima, osoblju, kapacitetima, načinima osiguranja kakvoće i udjelu podizvođača u ponudi i strukovnoj ovlasti. Naime, treba upozoriti na razliku između onih trgovačkih

društava, koja dobivaju poslove zato što nisu u blokadi, na uštrb onih koji su godinama ulagali u tehnologiju i izobrazbu kadrova, a u blokadi su i ne mogu dobiti poslove.

U vezi s člankom 40. amandmanom je predloženo da je naručitelj dužan obračunati i isplatiti zakonske zatezne kamate za sva plaćanja koja se izvrše nakon ugovorenog roka. Što to znači? Javna poduzeća često ugovore sa ponuditeljima radove, usluge ili isporuku roba u jednim rokovima, obično to je 60 ili 90 dana. Plaćaju u 120 ili 180 dana. Ponuditelji se ne usuđuju obračunati njima pripadajuće zakonske kamate, bojeći se da ponovo ne bi dobili posao pod pritiscima poslodavaca odnosno uprava javnih poduzeća. Kaže im se - obračunate li kamate više nećete dobiti posao.

Što se tiče članka 46. dozvolimo da najniža cijena bude kriterij kod isporuke određenih roba, koje u ponudbenoj dokumentaciji moraju biti i kvalitativno kvalificirane. Ali postoji velika razlika između kvalitete učinjenih radova ili usluga. Svjedoci smo kod javnih poduzeća da se puno puta prihvaćaju najjeftinije ponude, da se onda dodatnim radovima početna ugovorena cijena gotovo udvostruči. Ili da se nakon što se loše obavi posao i isplati ugovorena cijena, angažiraju drugi izvođači koji popravljaju ono što nije učinjeno kako treba. To u pravilu košta duplo skuplje nego što je bila početno ugovorena cijena. Prema tome, uslugama i kvaliteti izvršenih radova treba dati prednost pred cijenom. Najmanja cijena za izvršene usluge i radove puno puta zna biti i dvostruko veća od one ugovorene ili namjeravane u početku. Nadalje članak 46. koji se odnosi na kriterije odabira najpovoljnije ponude u suprotnosti je s člankom 47. koji se tiče ponude i sa člankom 36. koji uređuje pitanja dokaza o sposobnosti ponuditelja.

Planirana vrijednost nabave

Berislav Šmit (HDZ) u uvodu rasprave citirao je predlagatelja koji upozorava da je temeljni cilj zakona učinkovito i gospodarsko korištenje proračunskih sredstva na temelju jasnih pravila nadmetanja, oglašavanja i transparentnosti slobode prava nadmetanja u postupku nabave, uz jasne kriterije za odabir najboljih ponuditelja te zaštitu prava sudionika nadmetanja. Namjera predlagatelja

definirana citiranim ciljem za svaku je potporu. Sadržaj Konačnog prijedloga zakona pripremljen za ovu sjednicu, ma koliko uvažio prijedloge i primjedbe državnih tijela, stručnih

Vrijednost nabave suštinska je odrednica ovog Zakona. Od njezina iznosa polaze obveze postupanja po ovom zakonu.

udruga, komora i njihovih članica u svojoj pripremi ne upućuje, međutim, na zaključak kako je Konačni prijedlog zakona uspio udovoljiti utvrđenim ciljevima u mjeri prihvatljivoj za njegovo donošenje, a još manje za njegovu primjenu. Nesporno je, potvrđuje to i predlagatelj, kako je zakon o nabavi roba i usluga i ustupanju radova koji uređuje sadašnji sustav nabave uspješno ostvario promptno postavljene ciljeve. Stoji nadalje i činjenica kako je neophodno iznaći prihvatljiv zakonski okvir koji će u primjeni jamčiti gospodarsko korištenje proračunskih sredstava i lojalnu tržišnu utakmicu.

Potom je Berislav Šmit ukazao na bitna odstupanja prijedloga od utvrđenih ciljeva i same svrhe donošenja zakona. Naime, nužno je odredbama Zakona o javnoj nabavi propisati obveznim nadmetanje po pozivu u ograničenom postupku nabave za sve nabave koje su jednake ili veće od 200.000 EUR-a. Ovo stoga što je dosadašnja praksa pokazala nedvojbenim kako javno nadmetanje u otvorenom postupku nabave, dakle bez prethodne ocjene sposobnosti natjecatelja u prvom stupnju, kada je riječ o većim vrijednostima nabave, ima za posljedicu nepotrebne, a neželjene efekte od povećanih troškova nadmetanja, neloyalne konkurencije nesposobnih natjecatelja do poništenja nadmetanja u kojem postupku se štetno, već osigurana proračunska sredstva ne stavljaju u funkciju ostvarenja planirane realizacije.

Vrijednost nabave suštinska je odrednica ovog zakona. Od njezina iznosa polaze obveze postupanja po ovom zakonu. Člancima 7. i 8. uređuje se njezin sadržaj, izračun planirane vrijednosti nabave, određivanja vrijednosti nabave, sve do zabrane primjenjivanja drugih metoda utvrđivanja vrijednosti nabave osim one propisane zakonom. Člankom 15. propisuje se obveza naručitelja za donošenje pismene odluke o osnivanju stručnog

povjerenstva za pripremu i provedbu postupka nabave. Odluka sadrži i planiranu vrijednost nabave. Međutim, već u dijelu zakona koji se odnosi na oglašavanje i priopćavanje vrijednosti nabave planirana vrijednost nabave je nevidljiva i izbrisana. Iznimno ostaje u prethodnoj obavijesti o nabavi, ali samo kada je ukupna procijenjena vrijednost na početku proračunske ili poslovne godine jednaka ili veća od 750.000 EUR-a kod roba i usluga, odnosno radova za 5 milijuna EUR-a. Predlagatelj ne propisuje obvezu javnog objavljivanja planirane vrijednosti nabave niti u pozivu za nadmetanje, niti u sadržaju dokumentacije za nadmetanje, niti u sadržaju uputa ponuditeljima. Vrijednost nabave, planirane ili procijenjene, ostaje tako u javnosti ponuditelja tajnom ili netransparentnom sve do zaključenja natječaja. Istina u članku 64. predlagatelj se dosjetio i propisao obveznim poništenje nadmetanja ako je cijena najpovoljnije ponude veća od planiranih ili osiguranih sredstava nabave. Pitam, kojih i kolikih sredstava? Stoga je nužno insistirati na javnom i transparentnom objavljivanju planirane vrijednosti nabave kao obaveze naručitelja u postupku nadmetanja. Također, neprihvatljivom treba ocijeniti svaku ponudu koja je, bez poreza, niža od 30 % u odnosu na planiranu vrijednost nabave, a ne na prosječnu ponudenu cijenu svih prihvatljivih ponuda, kako je predlagatelj članom 58. predvidio. Kada idu natječaji ogromni su rasponi upravo ponudene cijene. Uvođenjem ovih odredbi spriječila bi se neloyalna konkurencija u nadmetanju po damping cijenama. Ostvarili bi se uvjeti lojalne tržišne utakmice jednako sposobnih ponuditelja. Zapreka za dopunu zakona u ovom dijelu ne bi smjelo biti jer je predlagatelj utvrdio pouzdanu metodologiju za izračun planirane vrijednosti nabave.

Konkurencija

Najveći dio primjedbi oporbe na Konačni prijedlog zakona odnosi se u prvom redu na ukidanje nacionalne povlastice, upozorila je **Ljerka Mintas - Hodak (HDZ)**. Sabor je pljeskom popratio prihvaćanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Predsjednik Sabora rekao je da se Hrvatska konačno pridružila Europskoj uniji. Ali svaka radost ima i svoju cijenu, pa već danas raspra-

vljamo o prvom zakonu kojim se gubi nacionalna povlastica upravo zbog usuglašavanja sa određenim smjernicama Europske unije, ali i sa zahtjevima iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Istina

Konkurentnije od naših građevinara bit će mnoge zapadne tvrtke, ali i iz zemalja zapadnog Balkana, jer je cijena njihove radne snage daleko niža.

sam Sporazum ne nalaže da moramo odmah donijeti zakon. Ovo je jedan od prvih zakona koji na vrlo transparentan način preuzima europske smjernice kada se radi o području javnih nabavki. Koje su posljedice toga? Nesporno je da će posljedice toga biti veliki gubitak posla za domaće, u prvom redu, građevinarske tvrtke. To će sigurno imati negativnoga odraza i na ukupno gospodarsko stanje, pa i gubitak radnih mjesta. Premijer Ivica Račan najavio je da će pomoći građevinarima i građevinskim firmama. Ta najava sigurno nije bila bez uporišta. Zbog čega se, unatoč izjave premijera, svijesti Vlade i svih nas o gospodarskom stanju, a posebno o stanju u građevinarstvu, zbog čega se Vlada odlučila na potez da ovim novim zakonom o javnim nabavama, koji sigurno sadrži mnogo dobrih odredaba i pojašnjenja, zašto se odlučila za ukidanje nacionalne povlastice. Možda je jedan od razloga u uredbi Europske unije da se sredstva iz CARDS programa mogu povlačiti samo ukoliko svaka država vrši javne nabave sukladno standardima, odnosno smjernicama propisanim u Europskoj uniji. To drugim riječima znači bez bilo kakve nacionalne povlastice. Hrvatska očekuje za 2001. godinu oko 60 milijuna EUR-a od kojih je jedan dio, negdje oko 30 milijuna, već iskorišten ili je namijenjen za politiku povratka hrvatskih građana srpske nacionalnosti. Preostali dio koji bi tek u proljeće 2002. godine trebao biti povučen moći će se koristiti samo ukoliko prethodno imamo usklađeno zakonodavstvo kada se radi o javnim nabavama. Nije li razlog žurbe Vlade odustajanje od nacionalne povlastice dijelom i zbog tog razloga.

Kada smo raspravljali o ratifikaciji Sporazuma o stabilizaciji i pridru-

živanju zalagali smo se za to da se jasno i precizno ukaže na sve negativne kratkoročne i srednjoročne učinke koji mogu nastati zbog nepripremljenosti našeg gospodarstva za otvaranje prema Europskoj uniji, a u ovom slučaju zbog gubitka nacionalne povlastice. Nažalost, to nije učinjeno. Relativiziraju se ti mogući popratni negativni učinci. Konkurentniji od naših građevinara bit će mnoge zapadne tvrtke. Kada sporazum o stabilizaciji i pridruživanju prihvate zemlje zapadnog Balkana bit ćemo također nekonkurentni u odnosu na operativu drugih zemalja, članica tog procesa iz jednostavnog razloga što će njihova radna snaga u cijeni biti daleko niža negoli je to cijena građevinskih radnika i uopće operative u Hrvatskoj. Amandman koji je dao HDZ na članak 46. u interesu je primjerene odgode dok se ne osposobe i naši građevinari i gospodarstvo da mogu konkurentno nastupati i bez nacionalne povlastice, ravnopravno sudjelovati u procesima natječaja i po ovom zakonu.

Potom je predsjedavajući sjednice, potpredsjednik Hrvatskoga sabora **Mato Arlović (SDP)** upozorio da je predsjednik Sabora Zlatko Tomčić rekao da je otpočeo proces uključivanja Hrvatske u Europsku uniju. Dakle nije izrekao tvrdnju da je Hrvatska uključena u Europsku uniju.

Bila sam malo začuđena tom konstatacijom da smo postali pridružena članica Europske unije, ali shvatila sam to da je to rečeno u jednom oduševljenju i nisam tome pridala značaj koji bi to činjenično trebalo imati, uzvratila je **Ljerka Mintas - Hodak (HDZ)**. Ali bi bilo to pravo zadovoljstvo da jesmo, odgovorio je **Mato Arlović** s čime se **Ljerka Mintas - Hodak** složila.

Žurne nabave

Miroslav Korenika (SDP) naglasio je kako je sasvim sigurno i izvjesno da je predlagatelj imao najbolje namjere kada je išao sa ovim prijedlogom zakona. Pri tome uvaženi je određeni broj primjedbi i prijedloga zastupnika iz prvog čitanja. Dosađajući Zakon o ustupanju radova i usluga često puta se kršio. Ovako oštar zakon može ići u jednoj normalno uređenoj državi koja je gospodarski dosta stabilna i razvijena, što za Hrvatsku ne možemo do

kraja reći. Na drugoj strani suština rasprava svih ovdje je kako zaštititi domaću proizvodnju, kako osigurati što je moguće više radnih mjesta, pogotovo u trenucima kada izdvajamo novce iz državnog proračuna da bismo osigurali izvođenje određenih radova. Zbog toga pozitivno je u prijedlogu zakona da imamo pozive za kvalifikaciju i sposobnost ponuditelja, jer su ovo često puta bile odredbe i u dosadašnjim natjecajima koje se nisu poštivale. Može se dati jedan primjer. Firma u Varaždinskoj županiji, koja se javila u susjednoj županiji na natječaj za održavanje cesta, nije dobila posao na natječaju. Razlog je jednostavan. Zato jer je bila politička odluka da posao dobije kćer firma iz Međimurske županije od jednog poduzeća koje je blokirano. Nije se dala mogućnost da se naknadno dobije uvid u dokumentaciju. Postavlja se pitanje hoće li se ovim zakonom moći tako nešto događati i hoće li biti dovoljno snage u Uredu za javnu nabavu da se takvi natječaji poništavaju.

U članku 12. govori se o žurnoj nabavi. Hrvatske željeznice imaju kćeri firme koje se bave održavanjem lokomotiva. Ako imamo investicijsko održavanje lokomotiva tu se sigurno može planirati i unaprijed nabaviti robe i osigurati putem natječaja najpovoljniji ponuditelj. Međutim, ako dođe do trenutalnog kvara lokomotive, što se često događa jer su stare i tehnički u lošem stanju, na koji način ćemo osigurati da upravo kćer firma, koja i postoji zbog toga, dobije taj posao, a da se ne povrijedi ovaj zakon. Objavom u "Narodnim novinama" ne samo što će se povećati troškovi oko nabave, nego ćemo dobiti sasvim sigurno i dodatne troškove.

Iz Zagrebačkog električnog tramvaja upozorili su na problem autobusa. Recimo u jamstvenom roku za autobuse, gdje imamo skupina autobusa po vrstama, kako ćemo nabavljati ulja. Postavlja se pitanje kako uvjetovati u natječaju i određenu vrstu uja. Nadalje, Zagreb je pred nabavom velikog broja tramvaja. Kako osigurati i dati mogućnost da se Hrvatske firme, koje su se udružile u određeni konzorcij, mogu uopće natjecati u dobivanju posla kad nemaju preduvjet, referencije za takav posao. U nekim od ovih stavki u zakonu ide se prerano. Čini se da ćemo ionako slabašnoj hrvatskoj industriji onemogućiti sudjelovanje u dobivanju velikih poslova. Nemojmo

da se dogodi da ceste ili neke druge značajne poslove u ovoj državi dobiju stranci, zaključio je Miroslav Korenika.

Tramvaji i mala škola globalizacije

Zastupnik **Zlatko Mateša (HDZ)** u replici dao je odgovor na pitanje Miroslava Korenika kako mogu domaće firme po ovom zakonu dobiti posao za tramvaje. Odgovor je vrlo kratak - nikako. Mora biti potpuno jasno da u osnovi vrlo dobar zakon zbog toga što inzistira na ukidanju nacionalne povlastice postaje puno lošiji zakon. Efekte zakona moći ćemo

Odgovor na pitanje kako mogu domaće firme po ovom Zakonu dobiti posao za tramvaje vrlo je kratak - nikako.

sagledati u broju izgubljenih radnih mjesta. Ovaj zakon znači za nas malu školu globalizacije. Primjer je i jedne nekritičke implementacije jedne zemlje koja nije u stanju u otvorenom konkurentskom nastupu na segmentu investicijskih radova da se bori sa globalnim svijetom. Dakle, primjer je kako ona zapravo radi jedan potez koji je potpuno nepotreban. I neće biti glavna opasnost samo iz zemalja Europske unije. Vidjet ćete kakav će biti odaziv na natječajne poduzeća s područja istočno od Hrvatske, gdje je prosječna plaća u građevinarstvu 150 maraka. U odgovoru na repliku **Miroslav Korenika (SDP)** rekao je da kolega Zlatko Mateša i on razmišljaju na sličan način, jer je upravo i apelirao da, kao i kod ulaska u Svjetsku trgovinsku organizaciju, treba biti određeno razdoblje prilagodbe. U vezi s nabavom tramvaja, nažalost hrvatska poduzeća se neće moći niti natjecati. Bilo bi dobro da se dobije informacija što će biti s određenim prednatjecajima koji su u tijeku, koji su bili senzibilizirani prema uvjetima da se naša poduzeća mogu javiti na natječaj.

U ispravku netočnog navoda **Ante Beljo (HDZ)** upozorio je da Miroslav Korenika nije dovoljno rekao o financijskom praćenju investicija. Jer, ako znamo da danas 90 % banaka u Hrvatskoj više nisu hrvatske banke, a sve kompanije koje se žele natjecati sa zapada imaju za sebe tu financijsku

bankovnu infrastrukturu, onda se zna što će ta globalizacija značiti za nas.

Zaštita domaće proizvodnje

Završnu riječ imao je **Damir Kuštrak**, zamjenik ministra financija. On je podsjetio zastupnike koje su izmjene izvršene poslije prvog čitanja Prijedloga zakona o javnoj nabavi. Napravljena je nomotehnička dorada u dijelu teksta, gdje je to bilo moguće, a da se ne poremeti koncepcija zakona. Doradene su i pojašnjene odredbe u svezi s rokovima za dostavu ponuda. Doraden je članak u vezi s dodatnim kriterijima, osim cijene u smislu da je izbačena odredba kojom najmanje udio cijene može iznositi 70 %, a što će se urediti provedbenim propisima ovisno o vrsti predmeta nabave. Pojašnjen je pojam najpovoljnije ponude. Potpuno je preuređen dio zakona koji se odnosi na Upravu za javnu nabavu i Komisiju za kontrolu postupaka nabave. Uprava za javnu nabavu određuje se kao služba Vlade. Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave određena je kao pravna osoba koju osniva Sabor. Jasno se određuje i bez prijelaznog perioda da se Zakon primjenjuje od 1. siječnja 2002. godine.

Umjesto nacionalne povlastice zaštita domaćih ponuditelja u predloženom Zakonu o javnoj nabavi je u nekoliko slijedećih kriterija. Prvo, nema više instituta međunarodnog javnog nadmetanja. Nema obveze objave na engleskom ili nekom drugom stranom jeziku osim ako to naručitelj ne želi ili vrsta nabave to ne zahtjeva. Isporuka u načelu, franco naručitelj. U ponudu se uvodi i obveza za ino ponuditelje, kao i za domaće, da dostave dokaze o plaćenim porezima i doprinosima. U provedbenim dijelovima propisa bit će regulirane ostale metode zaštite.

Cilj nacionalne povlastice, kako je to do sada propisano zakonom, je da štiti domaće ponuditelje. Navedena odredba bila je donekle apsurdna budući da nacionalna povlastica treba štiti domaću proizvodnju prije svega, a ne domaćeg ponuditelja koji, među ostalim mogu biti i kćeri stranih ponuditelja, bez proizvodnje u Hrvatskoj, bez zaposlenih. Gotovo svi pokušaji naručitelja da primjene nacionalnu povlasticu, prema odredbama sadašnjeg zakona, bili su otežani budući da postupak primjene nacionalne povlastice nije bio propisan provedbenim propisima.

Temeljem odredbe članka 72. točke 2. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Hrvatska je obvezna omogućiti pristup javnom nadmetanju svim društvima Zajednice pod uvjetima ne manje povoljnih od onih kojima se primjenjuje na hrvatska društva najkasnije tri godine nakon stupanja na snagu Sporazuma. Postavlja se pitanje opravdanosti i svrsishodnosti uvođenja instituta nacionalne povlastice u ovako kratkom roku ako i ne može osigurati vidljive efekte osim negativne cijene Europske komisije na zakon koji bi sadržavao takve odredbe. U sporazumu o državnoj nabavi Svjetska trgovačka organizacija ukazuje na nepoželjnost nacionalnih preferencija.

Zamjenik ministra, rekao je **Zlatko Mateša (HDZ)**, govori o tome da će se zaštita odnosno supstitucija nacionalne povlastice provest na način da se ukida međunarodno objavljivanje natječaja, da neće biti na engleskom jeziku. To, dakle, oni izvana neće znati, neće čitati na hrvatskom, pa je to zaštita. Drugo, puno je bolje da kćeri registrirane u Hrvatskoj dobiju poslove po tim natječajima, jer one plaćaju porez u Hrvatskoj. Zastupnica **Marina Matulović - Dropulić (HDZ)** upozorila je u vezi s neobjavlivanjem međunarodnih natječaja da svi oni izvana imaju svoje predstavnike ovdje, svi znaju dobro hrvatski. Prema tome tko god je zainteresiran za radove u Hrvatskoj taj će u Hrvatsku doći. Još jedna stvar. Samo se govori o onima koji će kupovati robu, a ne govori se o izvođenju radova. To je bitna razlika. Izvođenje radova je zapravo u najgoroj situaciji.

Ovim ispravkom netočnog navoda završena je rasprava o konačnom prijedlogu zakona o javnoj nabavi.

GLASOVANJE

Budući da su amandmani Vlade došli iza poslovnikom predviđenog roka Zastupnički dom se prvo izjasnio želi li razmatrati te amandmane. Velikom većinom glasova odlučeno je da se razmotre amandmani Vlade.

Zamjenik ministra financija **Damir Kuštrak** obrazložio je amandman Vlade koji se odnosi na članak 4., gdje se dodaje alineja koja glasi: "koje na temelju koncesije o građenju u kojoj se umjesto plaćanja za izvedene radove koristi pravo korištenja građevinskih objekata sa ili bez

dodatnog plaćanja određene cijene". Ovim odredbom omogućava se angažiranje najmanje 30 % domaćih tvrtki u izvođenju kapitalnih ulaganja. Riječ je o jednom od instrumenata zaštite domaćih proizvođača kao i izvršitelja radova, koji je dopušten i predviđen Smjericama Europske ekonomske zajednice. U ime Kluba zastupnika HDZ-a **Marina Matulović - Dropulić (HDZ)** podsjetila je da je člankom 6. ovog prijedloga zakona utvrđeno da se odredbe ovog zakona ne primjenjuju na dodjelu koncesija. Sada se dopunjuje ovaj zakon nekom čudnom koncesijom. Osim toga predloženi stavak protivan je članku 3. ovog prijedloga zakona u kojem piše da naručitelj ne smije zahtijevati od ponuditelja ili natjecatelja da zaposle domaće podizvođače ili da obave neki drugi posao, izvoz robe ili usluga, osim ako međunarodnim sporazumom, ugovorom ili posebnim zakonom nije drugačije uređeno. Vladinim obrazloženjem uopće se ne obrazlaže predloženi stavak. Ono protiv čega smo definitivno, to je da naši građevinari budu podizvođači. Tražimo da oni budu nositelji poslova, a ne podizvođači i da oni ne mogu sudjelovati samo sa 30 %. Osim toga, Vlada ne može provedbenim odredbenim derogirati članak 3. Prijedloga zakona.

Nakon glasovanja ovaj amandman Vlade na članak 4. je prihvaćen, a potom i ostala tri vladina amandmana. Zatim prešlo se na glasovanje o amandmanima klubova zastupnika i zastupnika. Pri tome **Marina Matulović - Dropulić (HDZ)** pojasnila je pojedine amandmane Kluba zastupnika HDZ-a. Isto je učinio **Dario Vukić (HDZ)** sa nekim svojim amandmanima. Klub zastupnika HDZ-a smatra da nema razloga utvrđivati drugačije iznose za djelatnosti vodoopskrbe, energetike, prometa i telekomunikacija - treba ih izjednačiti. Također, pojašnjeno je, ukoliko se za odabir najpovoljnije ponude utvrđuje dodatni kriteriji treba prvo utvrditi najpovoljnije po tim kriterijima, a tek onda otvarati omotnice s cijenom. **Dario Vukić** rekao je da je pojedinim amandmanima htio upozoriti na veliki problem hrvatskog gospodarstva. Tako imate poduzeća koja su u blokadi i ne mogu dobiti posao na natječaju. Osnovana su se mnoga trgovačka društva s jednim ili bez jednog zaposlenog koja dobivaju poslove na javnom natječaju, jer

imaju Bon - 1, Bon - 2. U pravilu naplaćuju 10 % od onih koji poslije taj posao odrade. Zato je potrebno zaštititi one koji imaju tehnologiju i znaju napraviti određene poslove, a ne one koji su iz špekulantskih razloga osnovali poduzeća koja samo zato što nisu u blokadi dobivaju poslove. Pri tome ne mogu ni u čemu izvršiti rad, uslugu ili isporučiti određenu robu. **Dario Vukić** pojasnio je i svoj amandman u vezi s obračunom i isplatom zakonske zatezne kamate za sva plaćanja koja se izvrše nakon ugovorenog roka.

Unatoč ovim obrazloženjima pojedinih amandmana predlagач, odnosno Vlada, nije ih prihvatila. Većinom glasova zastupnici također nisu ih prihvatili. Nisu prošli niti amandmani zastupnika **Jadranka Mijalića (HSL)** i **Borislava Šmita (HDZ)** osim jednog i to zastupnika Borislava Šmita kojeg je Vlada prihvatila, a odnosi se na članak 51. u kojem se stavak 3. mijenja i glasi: "Ponude se pohranjuju tako da su dostupne isključivo ovlaštenim osobama".

Zaključak Kluba zastupnika HSS-a

Amandmanom na članak 46. Klub zastupnika HDZ-a predložio je da se za nabavu roba, usluga i radova koriste do 2005. godine nacionalne povlastice. Vlada to nije prihvatila. Zastupnica **Marina Matulović - Dropulić (HDZ)** dodatno je obrazložila amandman. U današnje doba kada je naše gospodarstvo u ovakvoj situaciji moramo predvidjeti nacionalnu povlasticu. Ako Sabor ne izglasa ovaj amandman više nacionalne povlastice u Hrvatskoj nema. Nema niti instrumenata zaštite domaćih proizvođača i izvođača. Svi će oni biti na tržištu. Pretvorit ćemo naše izvođače u najobičnije podizvođače sa 30 % eventualno vrijednosti radova koje će oni izvoditi. Za ovaj amandman glasovalo je 40 zastupnika, a suzdržanih je bilo 46. Amandman nije prihvaćen. Predsjednik Kluba zastupnika

HDZ-a **Vladimir Šeks** tražio je ponovno glasovanje, a Klub zastupnika HSS-a stanku.

Nakon petnaestominutne stanke u ime Kluba zastupnika HSS-a stajalište je iznio **Ante Markov (HSS)**. Uvažavajući ukupnu gospodarsku situaciju te potrebu da se održi i zaštititi domaći ponuditelj, a imajući na umu iskustva u provedbi nacionalne povlastice, gdje nisu iskorištene sve mogućnosti i ima značajan broj primjera u kojima se nje nije pridržavalo, Klub zastupnika HSS-a predlaže zaključak prema kojemu naručitelji za izvršenje radova, nabavu roba i usluga u slučajevima kada domaći ponuditelj nudi istu ili približno istu cijenu i ostale uvjete, dati će prednost domaćim ponuditeljima.

Zastupnik **Zlatko Mateša (HDZ)** javio se za ispravak navoda o dosadašnjem korištenju nacionalne povlastice. Na primjeru krupnih infrastrukturnih projekata, kada se izuzmu oni koji se temelje na koncesiji kao što je Istarski ipilon ili na kreditnom odnosu kao što je slučaj Behtela, gdje se ne može utjecati nacionalnom povlasticom, na svim drugim slučajevima krupne infrastrukture je radila hrvatska građevinska operativa. Primjer je autoceste prema Županji, Varaždinu, riječki pravac. Stoga držimo da tvrdnja Kluba zastupnika HSS-a ne stoji. Zastupnica **Marina Matulović - Dropulić (HDZ)** upozorila je da zaključak teško nekoga obvezuje. Da to piše u zakonu, poseban članak zakona, onda bi situacija bila bitno drugačija. Zastupnik **Vladimir Šeks (HDZ)** naglasio je da prijedlog zaključka Kluba zastupnika HSS-a može imati samo snagu jedne preporuke, a ne snagu zakona te je zatražio stanku.

HDZ drži da su teško ugroženi gospodarski i nacionalni interesi Hrvatske

Nakon druge stanke zastupnicima se u ime Kluba zastupnika HDZ-a obratio **Vladimir Šeks**. Pri tome

ponovio je da predloženi zaključak Kluba zastupnika HSS-a ima snagu preporuke i nije obvezujući. Da Vlada želi prihvatiti sadržaj, duh i smisao zaključka onda bi pristala na to da sadržaj predloženog zaključka ugradi u vlastiti amandman ili pak da prihvati amandman Kluba zastupnika HDZ-a, prema kojem bi se nedvosmisleno i jasno do 2005. godine ostavila nacionalna povlastica. Zaključno, HDZ se ne slaže da se to rješava zaključkom, nego amandmanom. Iz tih razloga ne može prihvatiti zaključak. Ukoliko se ne prihvati HDZ-ov amandman nećemo moći glasovati za prijedlog zaključka, niti zakona u cjelini. Držimo da bi izostavljanjem amandmana Kluba zastupnika HDZ-a i izostavljanjem nacionalne povlastice bili teško ugroženi i narušeni gospodarski i nacionalni interesi Hrvatske.

Slijedilo je ponovno glasovanje o amandmanu Kluba zastupnika HDZ-a koji se odnosi na članak 46, a u vezi s prijedlogom da se za nabavu roba, usluga i radova koriste u odgovarajućim postotcima do 2005. godine nacionalne povlastice. Amandman glasovanjem nije prihvaćen. Zbog toga što držimo da je to drastično i teško uzročavanje nacionalnih državnih interesa Hrvatske zastupnici HDZ-a neće sudjelovati u glasovanju o ovome zakonu, izvijestio je **Vladimir Šeks**. Nakon toga uslijedilo je još nekoliko izjašnjavaanja o amandmanima, koji nisu dobili podršku.

Na kraju dat je na glasovanje **Konačni prijedlog zakona o javnoj nabavi. Većinom glasova - 73 glasa "za", 1 "protiv" i 4 "suzdržana" - donesen je Zakon o javnoj nabavi u tekstu kako ga je predložio predlagatelj zajedno s prihvaćenim amandmanima. Većinom glasova - 76 "za" i 2 "protiv" - prihvaćen je i zaključak Kluba zastupnika HSS-a prema kojem će naručitelji za izvođenje radova, nabavku roba i usluga u slučajevima kada domaći ponuditelj nudi istu ili približno istu cijenu i ostale uvjete dati prednost domaćem ponuditelju.**

A. Š.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOSPJELIM A NENAPLAĆENIM POREZIMA, CARINI, DOPRINOSIMA I DRŽAVNIM JAMSTVIMA

Nova prilika za dužnike

Većinom glasova i uz nekoliko zaključaka koji pred Vladu stavljaju nove obveze, Hrvatski je sabor donio Zakon o naplati dospjelih a nenaplaćenih poreza, carina, doprinosa i državnih jamstava. Iako je za Zakon, a time i rješenja u njemu, glasovao značajan broj zastupnika, ostaje dojam da dio njih još uvijek smatra kako se ponuđenim rješenjima ide na ruku onima koji nisu uredno ispunjavali svoje obveze, stimulira neplaćene poreze. S druge strane, prevladalo je mišljenje da prije pokretanja stečajeva za više od 20 tisuća subjekata treba još jednom pokušati pomoći dijelu dužnika. Koja je opcija bila ispravnija trebalo bi se vidjeti vrlo skoro - pred Sabor bi, naime, svaka tri mjeseca trebala stizati izvješća o rezultatima provedbe Zakona.

O PRIJEDLOGU

Prijedlog smo opširno predstavili u prvom čitanju, pa sada samo navodimo razlike između dva čitanja. Pritom će nam poslužiti i izlaganje zamjenika ministra financija Damira Kuštraka.

U odnosu na prvo čitanje, izvjestio je Kuštrak, Vlada je u članku 2. predložila produženje roka prijave i dopune te prijave (nagodbe) sa 15 na 30 dana, zatim još 30 dana (za) dopunu dokumentacije i konačno još 180 dana za zaključenje nagodbe.

Za dužnike s područja posebne državne skrbi predvidjela je nove pogodnosti - oslobođenje od glavnice i kamata za sve izravne poreze, dakle dobit, dohodak, reklamu, tvrtku itd., a kamate za ostale poreze i doprinose (porez na dodanu vrijednost, na promet, posebne poreze te doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje te za zapošljavanje).

Sužen je krug korisnika kojima se dug pretvara u vlasnički udjel dokapitalizacijom - to se sada odnosi samo ako su u većinskom vlasništvu države ili ako će to dokapitalizacijom postati. Iznimno, Vlada na prijedlog

Ministarstva financija može to odobriti i kod dužnika gdje je državno vlasništvo manje od većinskog udjela ukoliko je to od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

Kao suvišan, briše se (prijasnji) članak 14., kazne za prekršaj ostaju samo za slučaj da zbog nepoštivanja nagodbe dođe do raskida ugovora o nagodbi, a ne ako se i ne pokrene nagodba.

Sasvim je, pak, novo rješenje u članku 2. po kojemu dužnici - pravne osobe čiji je dug veći od temeljnog kapitala te nemaju više od pet zaposlenih ne mogu pokrenuti postupak nagodbe i na njih će se odmah primijeniti Stečajni zakon.

Trenutno u Hrvatskoj ima 71. 043 pravne osobe, od koji je 19. 487 u blokadi zbog neplaćanja poreza, a od tog broja njih 95 posto nema ni jednog zaposlenog ili ima jednoga, odnosno manje od pet zaposlenih, naveo je Kuštrak.

RADNA TIJELA

Odbor za financije i Državni proračun raspravljao je o Konačnom prijedlogu kao matično radno tijelo. U raspravi je iznijeto mišljenje da je u predmetnom zakonu trebalo utvrditi i

U Hrvatskoj ima 71.043 pravne osobe od kojih je 19. 487 u blokadi. Njih 95 posto nema ni jednog zaposlenog ili ima jednoga, odnosno ima manje od pet zaposlenih.

mogućnost multilateralne kompenzacije i otkupa duga. Takav je prijedlog iznijet u prvom čitanju predloženog zakona ali se predlagatelj u obrazloženju Konačnog prijedloga o tome nije izjasnio.

U svezi s formulacijom članka 4. stavka 2. upozoreno je da država treba voditi računa kada pretvara svoja potraživanja u vlasnički udjel doka-

pitalizacijom, da obošteti jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za njihov udio prava potraživanja. Također je naglašeno da stavak 3. istog članka u stvari predstavlja subjektivnu procjenu (koja nije nužna) kojom se omogućava Vladi da iznimno može odobriti pretvaranje državnog potraživanja u vlasnički udjel i kod dužnika gdje je državno vlasništvo manje od većinskog ukoliko je to od interesa Republike Hrvatske.

Određena subjektivnost sadržana je i u članku 7. stavku 3. gdje se utvrđuje da je dužnik uz prijedlog nagodbe dužan priložiti poslovni plan i razvojni program. Njih bi trebala kontrolirati Vlada jer vrlo često sadržavaju subjektivne i nestručne procjene.

Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno predložio Saboru da donese Zakon zajedno s dva zaključka kojima se preporuča Vladi da podzakonskim aktom obveže javna poduzeća na uključivanje u proces nagodbe u skladu s odredbom članka 11. predloženog Zakona, a da iz procesa nagodbe isključi poslovne subjekte protiv kojih se vodi prekršajni ili kazneni postupak zbog nanošenja štete državnom proračunu, drugom poslovnom subjektu ili fizičkim osobama.

Rezultate provedbe Zakona pred Sabor

O Konačnom prijedlogu raspravljao je i Odbor za zakonodavstvo koji podupire sva rješenja kojima se pospješuje, odnosno ubrzava postupak naplate potraživanja po osnovi poreza, doprinosa, carine i drugih javnih davanja.

Budući da nisu otklonjene bitne primjedbe Odbora iz prvog čitanja, prosuđuje se da je potrebno određeno vrijeme za dodatno prosuđivanje o posljedicama donošenja Zakona. Radi toga Odbor predlaže predsjedniku Sabora da podrži donošenje zaključka slijedom kojega se utvrđuje vrijeme od 48 sati od okončanja rasprave kao

vrijeme za podnošenje amandmana na tekst Konačnog prijedloga.

Imajući u vidu posljedice koje proizilaze donošenjem ovog Zakona, posebno u odnosu na otpis i popust glede duga po osnovi neplaćanja doprinosa za mirovinsko osiguranje, a i drugih javnih davanja, Odbor predlaže da se uz Zakon donese i zaključak kojim bi se Vlada obvezala da svaka tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona izvješćuje Sabor o rezultatima njegove provedbe.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu o Konačnom prijedlogu zakona raspravljao je u svojstvu zainteresiranog radnog tijela.

Predloženo je da se instrumentarij naplate potraživanja proširi uvođenjem instituta otkupa potraživanja. Također, predloženo je da se prilikom reprograma potraživanja fizičkim osobama koje se oporezuju prema Zakonu o porezu na dohodak u adekvatan iznos stavi rok i ostvareni dohodak fizičke osobe.

Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno predložio Saboru donošenje predloženog Zakona, uz dva amandmana. Prvim je zatražio da se iz članka 3. stavka 2., brišu riječi "poreza na promet", tumačeći da bi se tako dužnicima s područja posebne državne skrbi dodatno olakšao položaj, te bi bili dovedeni u pravedniji odnos prema subjektima izvan tih područja. Također traži da se u članku 4. dodaju novi stavci 4. i 5. koji propisuju da će se prilikom utvrđivanja reprograma potraživanja za fizičke osobe koje se oporezuju prema Zakonu o porezu na dohodak u obzir uzeti odnos iznosa potraživanja i ostvarenog dohotka te da država kao vjerovnik može svoja potraživanja prodati na javnom tržištu putem javnog objavljivanja.

Odbor predlaže i donošenje zaključka kojim bi se zadužilo Vladu da preispita visinu propisane stope zatezne kamate i predloži njezino smanjenje sukladno smanjenju kamatnih stopa na tržištu kapitala.

AMANDMANI

Klub zastupnika HSLs-a, odnosno njegovi zastupnici, podnijeli su više amandmana. **Želimir Janjić** u ime Kluba predlaže da se dužnicima s područja posebne državne skrbi otpiše glavnica i kamate na sva dugovanja osim glavnice poreza na dodanu

vrijednost, trošarina i doprinosa za mirovinsko osiguranje. U prilog tome navodi da su županije čiji dio pripada područjima posebne državne skrbi u posebno teškom položaju. Nezaposlenost je vrlo visoka, negdje i veća od 40 posto, a povećat će se otpuštanjem djelatnika MUP-a u 2001. i otpuštanjem u MORH-u u 2002. godini. Brojne su tvrtke veliki dužnici, a mnogima prijeti i stečaj. Ako do toga dođe, a izgledno je, broj nezaposlenih enormno će se povećati, upozorava Janjić. Stoga predlaže otpisivanje i potraživanja poreza na promet, te doprinosa za zdravstveno osiguranje i doprinosa za zapošljavanje.

U ime Kluba zastupnika HSLs-a amandman je podnio i **Marko Baričević**. Zatražio je da se iza članka 7. doda novi stavak 7a. po kojemu poljoprivrednici dužnici za mirovinsko osiguranje koji ne mogu namiriti dugovanja ostaju bez mirovinskog staža do 31. prosinca 2000. Od 1. siječnja 2001. plaćaju obveze i nastavlja im se mirovinski staž. Za poljoprivrednike dužnike koji će namiriti dug vrijede odredbe ovog Zakona, osim stavka 2. članka 7. Baričević obrazlaže da su zbog rata i nemogućnosti proizvodnje, u poljoprivredi trošene zadnje rezerve, zemljište se nije ili se pak loše obrađivalo, seljak je branio domovinu i jednostavno nije bilo novaca za plaćanje mirovinskog osiguranja.

Ugraditi i institut multilateralne kompenzacije

HSLs-ov zastupnik **Željko Glavan** predlaže da se u članku 1. iza riječi "državnih jamstava" dodaju riječi "izdanih pravnim osobama u većinskom državnom vlasništvu". Objasnjava da bi, bez prihvaćanja tog amandmana, odredba članka 1. Konačnog prijedloga dovela do toga da državni proračun drugi put podmiruje dugovanja privatnih poduzeća na teret poreznih obveznika. Predloženim amandmanom to bi se spriječilo.

Darinka Orel u ime Kluba zastupnika HSLs-a amandmanom traži promjenu naziva Konačnog prijedloga u - Konačni prijedlog zakona o podmirivanju obveza dospjelih a nenaplaćenih poreza, carina, doprinosa i državnih jamstava. Smatra kako se iz naslova što ga je predložila Vlada može samo i jedino zaključiti da je riječ o Zakonu kojim se konstatira

činjenica postojanja nenaplaćenih obveza, ali ne i svrha, konačni cilj zbog kojeg se zakon donosi. Izmjena naziva ima intenciju upravo naglasiti svrhu Zakona, a ta je podmirivanje dospjelih, nenaplaćenih obveza.

Dva je amandmana podnio zastupnik **HSLs-a Jadranko Mijalić**. Zatražio je da se iz postupka nagodbe isključe fizičke i pravne osobe protiv kojih se vodi prekršajni ili kazneni postupak zbog nanošenja štete državnom proračunu, drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi. Stajališta je da u Zakon treba ugraditi institut multilateralne kompenzacije kao jedan od načina podmirivanja potraživanja, jer bi se na taj način znatno poboljšala naplata

Zadužiti Vladu da preispita visinu propisane stope zatezne kamate i predloži njeno smanjenje sukladno smanjenju kamatnih stopa na tržištu kapitala.

nenaplaćenih potraživanja kako od države tako i od ostalih poslovnih subjekata.

Ni država nije podmirivala obveze prema dužnicima

Klub zastupnika HSP-HKDU-a amandmanom traži da se u članku 10. doda novi stavak koji propisuje da popust, ako država nije podmirila svoje obveze prema dužniku, iznosi 100 posto dugovanja. **Dr. Tonči Tadić** u ime Kluba tumači da je nelikvidnost dužnika, odnosno nemogućnost otplate državi, nerijetko uzrokovana neisplatom zaostalih potraživanja dužnika od same države. Najbolji primjeri za to su hoteli "Lav" u Podstrani te "Zagrebačka novogradnja". U oba slučaja stečaj se mogao izbjeći da je država podmirila svoja dugovanja prema tim dužnicima. Jednako tako, u oba slučaja država je kao vjerovnik pokrenula stečajni postupak što je u tim okolnostima krajnje licemjerno, naglašava Tadić.

U ime Kluba zastupnika **HSS-a Ante Markov** amandmanom predlaže da se i dužnicima koji su pretrpjeli indirektnu ratnu štetu nastale kao posljedica boravka prognanika i izbjeglica u hotelima, pansionima i sl. objektima, otpiše kamate koje su obračunate na potraživanje do 31. prosinca 2000., kao što je to već

predviđeno za dužnike koji su pretrpjeli direktne ratne štete. Markov podsjeća da je za velikosrpske agresije veliki broj hotela, pansiona i sl. objekata primio veliki broj prognanika i izbjeglica od kojih su neki još uvijek u tim hotelima. Zbog takvog stanja ti su objekti pretrpjeli ogromne financijske štete i nisu mogli uredno servisirati svoje financijske obveze.

U reprogramu tržišna kamatna stopa

Klub zastupnika IDS-a podnio je sedam amandmana. Ističe da je cilj predloženog Zakona stimulatívni za gospodarske subjekte i da zbog toga u postupak naplate po Zakonu treba uključiti sve obveze nastale do stupanja na snagu Zakona, a ne samo one nastale do 31. prosinca 2000, pa slijedom toga traži da se takva izmjena unese u članak 1. stavak 1.

Predlaže da se u članku 1. doda novi stavak koji propisuje da danom podnošenja prijedloga o namirenju obveza s osnove državnih jamstava prestaju teći kamate na dug. Klub obrazlaže da je u trenutku podnošenja takvog prijedloga dužnik spreman podmiriti obvezu na jedan od predviđenih načina, pa bi predložena mjera stimulatívno djelovala na što brže iznalaženje rješenja za podmirenje obveza.

Klub je mišljenja da iz članka 4. stavka 2. treba brisati obvezu pribavljanja mišljenja od mjerodavnog ministarstva i HFP-a. Nejasno je, ističe Klub, zbog čega se samo za ovaj način podmirenja obveze (pretvaranjem potraživanja u vlasnički udjel dokapitalizacijom) traže mišljenja, tko ga treba tražiti, kada te koje je to mjerodavno ministarstvo. Dovoljno je da Vlada zatraži ta mišljenja ako to smatra potrebnim.

Klub zastupnika IDS-a predlaže da se, umjesto eskontne stope HNB-a, na reprogramirani dio duga obračunava kamata u visini EURIBOR-a. Pritom naglašava da u postupku reprograma treba primijeniti tržišnu kamatnu stopu koja će biti stimulatívna od eskontne stope HNB-a i primijeniti standarde EU-a.

IDS-ovci nadalje predlažu da se u članku 9. stavku 1. iza riječi Zakona doda tekst "u roku od 60 dana od dana podnošenja prijedloga", objašnjavajući kako je predloženim Zakonom potrebno definirati rok za zaključenje

ugovora o nagodbi nakon što dužnik podnese prijedlog za podmirenje obveza.

Traže da se u članak 10, koji regulira pravo na popust kad dužnik obveze podmiruje jednokratnom uplatom, ugradi i pravo na stopostotni otpis kamata. Takav bi potez, smatra Klub, bio vrlo jak stimulatívni instrument, uz predloženi popust za jednokratnu uplatu obveza. Naime, interes je što više naplate jednokratnom uplatom, jer državi to donosi likvidna sredstva, a dužnika u potpunosti oslobađa obveza.

Klub zastupnika IDS-a amandmanom je zatražio promjenu članka 12. stavka 1. pa bi on glasio: S danom podnošenja prijedloga iz članka 6. stavak 1. (o namirenju obveza s osnove državnih jamstava) obustavljaju se svi ovršni postupci radi naplate potraživanja po sili zakona. Porezna uprava o tome obavještava ovlaštenu organizaciju koja vodi platni promet dužnika. Klub tumači kako je ovršne postupke potrebno privremeno obustaviti do zaključenja ugovora o nagodbi, kada se potpuno obustavljaju, što je regulirano ugovorom o nagodbi".

Ne zaboraviti razvojačene branitelje i zakup zemljišta

Tri je amandmana podnio **Đuro Dečak (HDZ)** tražeći da se i zakup poljoprivrednog zemljišta uvrsti u nabrojena potraživanja (dugovanja) koja se otplaćuju pod povoljnijim uvjetima. Pravo plaćanja dospjelih obveza s osnove zakupa pod povoljnijim bi uvjetima imali samo razvojačeni hrvatski branitelji iz Domovinskog rata koji su radi samozapošljavanja od države zakupili poljoprivredno zemljište. U prilog svom zahtjevu, Dečak navodi teške gospodarske prilike, poglavito u poljoprivredi, te činjenicu da se radi o kategoriji koja je najzaslužnija za obranu suvereniteta Republike Hrvatske. Stoga je mišljenja da bi razvojačanim braniteljima trebalo omogućiti da dugovanja s osnova zakupa otplate pod uvjetima kakvi se omogućavaju i ostalim pravnim i fizičkim osobama kod otplate dospjelih dugovanja s osnova poreza, carina, doprinosa i državnih jamstava.

Slijedom iznesenog, predlaže i promjenu naziva zakona u Zakon o dospjelim a nenaplaćenim porezima,

carini, doprinosima, zakupu i državnim jamstvima.

Božidar Kalmeta (HDZ) smatra da i tvrtke s hrvatskih otoka trebaju u predloženom Zakonu imati isti tretman kao i tvrtke (dužnici) s područja posebne državne skrbi, pa je amandmanom zatražio da se u članak 3. stavak 2. ugrade i otoci. Slijedom toga, i dužnicima s otoka otpisat će se glavnica i kamate na sva dugovanja osim glavnice poreza na dodanu vrijednost, poreza na promet i posebnih poreza te doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje te doprinosa za zapošljavanje.

Zaštititi i subjekte koji su ulagali u novu tehnologiju

Osam je amandmana podnio **Dario Vukić (HDZ)**, od čega su dva usmjerena na preciziranje članka 2. stavaka 2. i 5. Slijedom njih, dužnici - pravne osobe čiji je dug veći od temeljnog kapitala te nemaju više od pet zaposlenika na dan stupanja na snagu ovog Zakona ne mogu pokrenuti postupak nagodbe i na iste će se odmah primjenjivati odredbe Stečajnog zakona. Glede stavka 5, precizira da se postupak nagodbe pokreće (...), a ostale elemente nužne za postizanje nagodbe najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Predložio je i promjenu u članku 4, pa bi se obveze mogle podmiriti i reprogramom potraživanja na rok od jedne do deset godina (umjesto jedne do sedam), uz mogućnost počeka od tri godine (Vlada nije precizirala rok), a kriterije će utvrditi nadležno ministarstvo i Ministarstvo financija. Tom bi se izmjenom, tumači, velikom broju gospodarskih subjekata omogućilo preživljavanje uslijed otežanih okolnosti poslovanja koje će nastupiti početkom 2002. zbog potpisanih Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU i sporazuma sa Svjetskom trgovinskom organizacijom.

Traži i izmjenu članka 4. stavka 2. slijedom koje bi dužnici mogli svoje obveze podmiriti i pretvaranjem potraživanja u vlasnički udjel dokapitalizacijom ako imaju više od 50 zaposlenih na dan stupanja na snagu ovog Zakona, o čemu treba pribaviti mišljenje nadležnog ministarstva, HFP-a i Ministarstva financija.

U istom članku predlaže brisanje stavka 3. tumačeći da će se time

omogućiti pretvaranje državnog potraživanja u vlasnički udjel ne samo iznimno, već kako je navedeno u prethodnom amandmanu.

Zastupnik drži da treba izmijeniti i rješenje iz članka 5. stavka 1. na način da se na reprogramirani dio duga obračunava kamata u visini eskontne stope HNB-a (bez uvećanja za tri indeksna poena), a obračun vrši proporcionalnom metodom. Time bi se, naglašava, omogućilo investiranje u nove tehnologije.

Ako država nije podmirila svoje obveze prema dužniku popust iznosi sto posto dugovanja.

Predložio je također da se u članak 8. stavak 4. doda i odredba o tehnološkoj opremljenosti, tumačeći da su brojni gospodarski subjekti, unatoč nepovoljnim ratnim i poratnim okolnostima, uzimali skupe kredite i ulagali u nove tehnologije i tako opstajali na tržištu. Stoga i takvim gospodarskim subjektima treba omogućiti opstanak ako nisu u stanju podmiriti obveze na ostale predložene načine.

Proračunska 2002. godina ovisi o Zakonu

Na početku rasprave o Konačnom prijedlogu zakona zamjenik ministra financija **Damir Kuštrak** izvijestio je o promjenama koje je Prijedlog doživio između dva saborska čitanja, pa upućujemo na poglavlje naslovljeno O Prijedlogu.

Od predstavnika radnih tijela, za riječ se javio samo predsjednik **Odbora za financije i Državni proračun Jadranko Mijalić** (odjeljak Radna tijela).

Stajališta **Kluba zastupnika IDS-a** iznio je **Damir Kajin** koji je pretjeranim nazvao ocjene po kojima je Prijedlog pisan u cilju aboliranja poslovnog nemoralna ili dobrih poslovnih uzanci. Iako na prvi pogled tako ispada, cijeni da su takve ocjene ipak pretjerane.

Ustvrdio je kako su 2,5 milijarde kuna (koliko država u 2002. planira ubrati temeljem predloženog zakona) izrazito značajna sredstva. Gotovo bi se, kaže, usudio ustvrditi da Vlada proračunsku 2002. vezuje tj. podređuje uspjehu odnosno neuspjehu provedbe Zakona. Tih 2,5 milijarde

kuna trebale bi, primjerice, supstituirati 2,6 milijardi kuna tešku tranziciju porezne reforme.

Poraznim ocjenjuje podatak da su najveći dužnici državi upravo državne tvrtke, a još poraznijom činjenicu da državi duguje 300 tisuća poreznih obveznika - dio krivnje što su se našli u toj poziciji mora preuzeti i država.

Primjećuje da trećina od 23, 5 milijardi kuna (potraživanja) otpada na fizičke osobe, trećina dospjelih obveza su kamate. To govori da bivša, ali i sadašnja (vlast) kada su posrijedi obračunske, zatezne kamate od 18 i više posto (...) lihvarne i da je upravo država suodgovorna za ovakvo stanje u gospodarstvu, ustvrdio je zastupnik. Pritom se poslužio podatkom iz obrazloženja Prijedloga da izračun pokazuje da bi pri prekomjerno visokoj kamatnoj stopi od 18 posto (zakonska kamatna stopa) početno potraživanje, nastalo primjerice 1991. za deset godina naraslo za više od 420 posto. Jedini veći lihvari od države (...) bile su i jesu naše banke koje još i danas na tzv. dozvoljene minuse naplaćuju do 24 posto mjesečne kamate, izjavio je Kajin. (Kasnije je pojašnjeno da se ne radi o mjesečnoj, nego godišnjoj kamati).

Osvrnuo se i na procjenu da će se državna potraživanja u tri godine, od konca 1998. do konca 2001. sa 14,9 popeti na gotovo 25 milijardi kuna, upitavši jesu li se uvjeti u proteklom razdoblju poboljšali ili pogoršali, ili su državna poduzeća u tako jednom stanju da im ni otpisima svih potraživanja nitko ne bi mogao pomoći?

Posebna su priča, napominje, državna jamstva, jer potencijalni dug države po osnovi izdanih jamstava (...) iznosi oko 15,5 milijardi kuna, a najveće će isplate na red doći tek u 2003. Realno je očekivati da će država u 2001. po osnovi jamstava isplatiti oko 700 milijuna kuna, slično će biti i u 2002. iako je Zakonom o izvršavanju državnoga proračuna, ako se ne vara, tome namijenjeno 450 milijuna kuna.

Kajin je potom predstavio amandmane Kluba zastupnika IDS-a, držeći da je njihovo prihvaćanje koristan doprinos da predloženi zakon stvarno zaživi (vidi Amandmani).

Dužnicima dati još jednu priliku

Klub zastupnika SDP-a podržat će Konačni prijedlog, najavila je **Dubravka Horvat**.

Podsjetila je da je taj Klub već u prvom čitanju isticao potrebu da se raščisti kaotično stanje u području financijske nediscipline, te da prije pokretanja stečaja za više od 20 tisuća subjekata treba pokušati dijelu dužnika stvoriti uvjete da nastave gospodarsku djelatnost i da podmiruju svoje obveze. Klub je tada naglasio da se dio gospodarskih subjekata obuhvaćenih predloženim zakonom, našao u teškoćama zbog neopravdanih razloga, no dio njih, posebno subjekti s područja posebne državne skrbi, u teškoće je zapao zbog dobro znanih i opravdanih razloga.

Klub posebno važnim označava što je u Konačni prijedlog ugrađeno rješenje da postupak nagodbe neće moći pokrenuti dužnici čiji je dug veći od temeljnog kapitala i koji nemaju više od pet zaposlenih, kao ni dužnici kojima je osnivač u trenutku registracije bio insolventan. Zadovoljan je i drugim prihvaćenim rješenjima, primjerice što je jasno utvrđeno koji subjekti i na koji način mogu pokrenuti nagodbu, što se sa 15 na 30 dana produljuje rok u kojem se nakon stupanja na snagu Zakona mora pokrenuti postupak nagodbe te što je produljen rok za zaključenje nagodbe.

Ipak, SDP-ovci najbitnijim ocjenjuju proširenje mogućnosti za dužnike s područja posebne državne skrbi - dužnicima koji su pretrpjeli direktne ratne štete otpisuje se i glavnica i kamata na sva dugovanja osim glavnice poreza na dodanu vrijednost, poreza na promet i posebnih poreza te doprinosu za mirovinsko i zdravstveno osiguranje.

Klub zastupnika SDP-a, rekla je Horvat, podržava amandman Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu da se u otpisivanje toga duga uključi i porez na promet.

Poseban tretman za poljoprivredne dužnike

Jadranko Mijalić u ime **Kluba zastupnika HSL-a** ističe da taj Klub podržava osnovnu intenciju zakona - da se definiranjem uvjeta i načina otplate riješe nenaplaćena državna potraživanja nastala od početka 1995. do konca 2000.

Klub smatra da će provedba postupka nagodbe u konačnici imati niz pozitivnih učinaka, da će financijska konsolidacija putem čišćenja bilanci biti temelj za daljnje uredno poslovanje gospodarskih subjekata, te povećanje proizvodnje i zaposlenosti.

HSLŠ-ovci posebno pozdravljaju bolji tretman dužnika s područja posebne skrbi, inzistiraju na poštivanju određenih kriterija za uključivanje gospodarskih subjekata u postupak nagodbe (vidi amandman zastupnika Mijalića).

Drže da bi Zakonom trebalo predvidjeti poseban tretman poljoprivrednih dužnika, s obzirom na teške uvjete u kojima poljoprivrednici rade te općenito nezavidno stanje u toj gospodarskoj grani.

Klub zastupnika HSLŠ-a i dalje smatra da kao jedan od načina podmirivanja potraživanja treba uvesti institut multilateralne kompenzacije. Kad je riječ o podmirivanju obveza putem ustupanja nekretnina, upozorava da podzakonskim aktom treba urediti način provedbe tog postupka te odnos vrijednosti nekretnine i duga. Klub ističe da bi trebalo urediti i način refundiranja dijela poreznog duga s osnove poreza na dohodak općinama, gradovima i županijama. Naime, pojašnjava Mijalić, u slučaju kad dužnici koji su u većinskom vlasništvu države pretvore svoja potraživanja u vlasnički udjel, lokalna jedinica ostaje oštećena za dio duga s osnove poreza na dohodak.

HSLŠ-ovci ocjenjuju da bi se stupanj naplate potraživanja s osnove poreza povećao ukoliko bi inspeksijske službe porezne uprave djelovale u ispostavama.

Klub smatra da članak 4. stavak 3. iziskuje i definiranje kriterija temeljem kojih bi se utvrđivali slučajevi od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, u protivnom, tako definirana odredba ostavlja prostor subjektivnim procjenama.

Glede obveze dužnika koji dug namiruju pretvaranjem potraživanja u vlasnički udjel dokapitalizacijom da uz prijedlog nagodbe prilože poslovni plan i razvojni program, napominje da Zakon ne regulira tko će programe ocjenjivati. S druge strane, HFP i resorna ministarstva nemaju dovoljno stručnjaka koji bi mogli preuzeti i kvalitetno obavljati taj zadatak, pa bi u praksi spomenuta obveza mogla poprimiti karakter forme, naglasio je zastupnik.

Klub zastupnika HSLŠ-a zauzeo se za jaču zaštitu vjerovničkih prava. Predviđeni model naplate državnih potraživanja imat će samo kratkoročne učinke ukoliko ga ne popratu povećanje zaštite vjerovnikovih prava, poručio je Mijalić. Držeći da se i Konačnim prijedlogom stvaraju uvjeti

za reguliranje dužničko-vjerovničkih odnosa, Klub podržava njegovo donošenje.

Ante Markov u ime **Kluba zastupnika HSS-a** dobrim označava što je predlagatelj za drugo čitanje otklonio glavninu nesporazuma i odredaba koje bi mogle negativno

Iz postupka nagodbe isključiti pravne i fizičke osobe protiv kojih se vodi prekršajni ili kazneni postupak zbog nanošenja štete državnom proračunu, drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi.

utjecati na daljnje ponašanje pravnih subjekata koji bi Prijedlog mogli shvatiti kao nagrađivanje onih koji se do sada nisu ponašali sukladno zakonu.

HSS-ovci su suglasni da pravne osobe čiji je dug veći od temeljnog kapitala te nemaju više od pet zaposlenih ne mogu pokrenuti postupak nagodbe, te da isto ne mogu učiniti ni pravne osobe kojima je osnivač u trenutku registracije bio insolventan.

Glede članka 4. stavka 2., Klub je već ranije upozorio na tehnički problem pretvaranja potraživanja (u vlasnički udjel dokapitalizacijom), jer je on u svezi sa Zakonom o trgovačkim društvima koji kaže da se za takvu odluku mora imati 75 udjela u vlasništvu, jer u suprotnom odluku o dokapitalizaciji nije moguće donijeti.

Za Klub je posebno važno rješenje iz članka 6. koje govori o načinu namirenja obveza s osnove državnih jamstava. Dobro je, ističe Markov, što se kaže da će se (način obrade prijedloga o namirenju obveza) urediti nalogom ministra financija, no zbog važnosti toga pitanja, Sabor bi trebalo izvijestiti o primijenjenoj metodologiji.

HSS-ovci su i ranije isticali da je nepošteno što se otpis kamata neće primjenjivati i na dužnike koji su pretrpjeli indirektnu ratnu štetu - hotele, pansione i druge objekte koji su zbrinjavali prognanike i izbjeglice. Do danas u nekim hotelima ima prognanika, i mislim da bi se ta kategorija pravnih osoba trebala naći u članku 3. stavku 1, naveo je zastupnik, izloživši time amandman Kluba zastupnika HSS-a.

Klub je imao primjedbe i na odredbu o popustima kod jednokratnih uplata, držeći da bi ih trebalo prilagoditi pojedinim strukturama dužnika.

HSS-ovci drže da predloženi zakon treba biti posljednji zakon s ovakvom problematikom, te da je pravo i dužnost, prije svega Sabora da provodi zakon, a nikako da radi iznimke što je slučaj s predloženim zakonom, poručio je Markov.

Ljude destimiramo da plaćaju poreze

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a Ivan Šuker** prvo se osvrnuo na problem zatezne kamate, navodeći da je ona jedno vrijeme bila 21 posto, ali su tada bankarske kamate bile 18, a eskontna stopa HNB-a daleko viša. Drži da je velika greška i Ministarstva financija i Vlade bila što se u trenutku kad su se smanjivale bankarske kamate i eskontna stopa (nije se promptno smanjivala i zatezna kamata) pa, vjerojatno sada ne bi bila na 18, nego na nekih 11 poena i to bi bilo realno.

Mišljenja je da bi dužnicima (koji su pretrpjeli direktne ratne štete) trebalo otpisati kamate sve do trenutka podmirjenja duga. Pritom se pita po kojem je kriteriju odabran 31. prosinca 2000, što je s polovicom, ali i cijelom 2001. godinom?

Smatra da u to (otpis kamata do podmirjenja duga) treba uključiti i hotele koji su veći dio ratnih godina zbrinjavali prognanike i izbjeglice.

Ocjenjuje da se rješenjem iz članka 3. stavka 2. država ne odriče ništa u korist poduzeća s područja posebne državne skrbi, jer, primjerice 92 posto poreza na dohodak pripada gradu i općini, osam posto županiji, država se odrekla svoga udjela.

Klub žali što se nije napravila struktura potraživanja, što se dužnike nije podijelilo po skupinama, jer među onima koji ukupno duguju oko 23 milijarde kuna ima puno onih koji nisu mogli plaćati iz opravdanih razloga.

Šuker je i sam napravio podjelu, pa je u prvu skupinu ubrojio poduzeća s područja posebne skrbi, u drugu ona koja imaju teškoća u poslovanju i zbog toga što od države i državnih poduzeća nisu mogli naplatiti potraživanja, kamate nisu mogli zaračunavati, ali su istodobno njima zaračunavate kamate na neplaćene obveze. U treću je skupinu smjestio dužnike u stečaju i likvidaciji, a u četvrtu poduzeća koja su se bavila određenim malverzacijama, pa poreze nisu htjeli platiti unatoč normalnom poslovanju. Prema takvima, naglašava, jednostavno ne bi smjelo biti milosti.

Klub podsjeća da je Vlada donijela odluku o otpisu 328 milijuna potraživanja prema PIK-ovima, a da se ništa slično ne pojavljuje ni u jednoj industrijskoj grani, niti prema hrvatskim seljacima koji su digli kredite koje zbog raznih razloga ne mogu platiti. To je taj problem neselektivnosti, u gospodarstvu se morala napraviti selektivnost kome, što i zašto otpisati, kaže zastupnik.

Upozorava da u članku 4. ima određenih prihoda koji pripadaju gradovima i općinama, odnosno županijama, pa se pita tko, osim njihovih vijeća i skupština, ima pravo odlučivati da ti prihodi neće ići u (njihove) proračune?

Ističe da članak 5. ne može ni shvatiti, niti razumjeti. Pritom iznosi i jedan primjer. Imate, kaže, redovnog platišu poreza kojem slučajno nešto zaškripi i ne može tri mjeseca platiti porez - on će za ta tri mjeseca plaćati zateznu kamatu 18 posto. Istovremeno, onaj tko pet godina nije plaćao porez dolazi u Poreznu upravu, dogovara se s njom i plaćat će kamatu osam, devet posto, dakle upola manju. Mislim da je to izvan svake pameti, umjesto da potičemo ljude da plaćaju porez, mi njih u principu destimuliramo, ocijenio je zastupnik.

Tvrđi da papire, budu li se podnosili svi predviđeni člancima 7. i 8, neće imati tko kontrolirati; mišljenja je da voditeljima poreznih ispostava i područnih ureda treba dati veće iznose za nagodbu; ističe da se ni on, ni Klub HDZ-a ne mogu suglasiti sa člankom 10. (pravo na popuste kod jednokratnih uplata). Mi praktički nagradujemo neplaćanje poreza, a to nije uredu, naglasio je Šuker.

Zakon je licemjerman prema dijelu poduzeća

U ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a **Tonči Tadić** podsjeća da je taj Klub već u prvom čitanju izrazio velike dvojbe u pravednost predloženog Zakona, odnosno ukazao na Vladinu neprincipijelnost pri predlaganju, a posebno pri realizaciji Zakona, poglavito s aspekta brojnih stečajeva koji su pokrenuti upravo zato jer se kao vjerovnik koji je tražio stečaj pojavila država. Sada, nakon što su u stečaj otjerani Diokom, Lav, Novogradnja i Nama, pojavljuju se ovakvi zakoni koji, da su bili primijenjeni ili da se nešto slično u Saboru dogovorilo, te bi firme i dalje postojale, a ljudi ne bi bili na ulici.

Klub upozorava da uzroci neplaćanja mogu biti različiti. Na jednoj strani može se raditi o namjernom varanju države i tu oprosta ne bi smjelo biti, no s druge strane mogu ih uzrokovati rat, ratna razaranja, neizravne ratne štete - gubitak interesa za poslovanje s Hrvatskom, nedolazak gostiju u hotele, smještajem prognanika. Uzroci su i opća nelikvidnost, nelikvidnost hrvatskih poduzeća koja je nerijetko uzrokovana činjenicom da ni država nije otplatila svoj dug prema njima. Ne treba, međutim, s uma smetnuti ni činjenicu da je takvo stanje i posljedica nesposobnosti i nesnažajenja poslovdstava tih poduzeća na tržištu.

Klub smatra da je predloženi Zakon, s jedne strane licemjerman prema poduzećima koja su otjerana u stečaj, a s druge prema obrtnicima, prema svim pravnim i fizičkim osobama koje su redovito plaćale svoja davanja državi. Posebno ga ljuti što od prvog do drugog čitanja nije predočena detaljna struktura dužnika iz koje bi bilo jasno kako postupiti u pojedinom slučaju. Firme je, kaže Tadić, trebalo razvrstati prema uzrocima i onda po tome poštivati postotke iz članka 10.

Zastupnik je detaljno obrazložio i amandman Kluba, no kako smo ga

Vlada je otpisala 328 milijuna kuna potraživanja prema PIK-ovima, a da se ništa slično ne pojavljuje ni u jednoj industrijskoj grani, niti prema hrvatskim seljacima koji su digli kredite koje zbog raznih razloga ne mogu platiti.

već ranije prikazali upućujemo na poglavlje Amandmani.

Klub skreće pozornost na činjenicu da cijeli Prijedlog govori o otpisivanju duga dužnicima, a da se ničim ne spominju oni koji su uredno plaćali poreze i doprinose, pa predlaže Saboru da zaključkom obveže Vladu da za deset posto smanji porez na dobit i na dohodak onima koji su u proteklom razdoblju bili uredne platiše.

Procjena je Kluba da će predloženi Zakon, čak ako bude prihvaćen i uz amandman i zaključak što su ga predložili "pravaši" biti vrlo dvojben i težak za primjenu, te da jednako tako

može dovesti do sukoba interesa, odnosno do velikog političkog voluntarizma pri određivanju koji način otpisa duga primijeniti. Klub stoga drži da bi Hrvatski sabor morao redovito dobivati izvješća o tome kako se Zakon izvršava, te kako radi komisija za otplatu dugova predviđena u članku 8. Zakona.

Dotadne povlastice za dužnike s područja posebne skrbi

U vremenu rezerviranom za pojedinačne rasprave prvi se za riječ javio **Dario Vukić (HDZ)** koji je primijetio da zastupnici nisu dobili traženi podatak koliko je država dužna poduzećima koja su u blokadi i koliko je trgovačkih društava u toj poziciji po osnovi dospjelih, a nenaplaćenih potraživanja od države.

Kako je zastupnik u nastavku izlaganja uglavnom govorio o pitanjima koja je obuhvatio s osam amandmana podnesenih na Konačni prijedlog zakona, upućujemo na dio Amandmani gdje su prikazani prilično detaljno.

Želimir Janjić (HSL) podržao je Konačni prijedlog zakona, priklanjajući se pritom rješenjima za koja se odlučila Vlada. Istaknuo je, naime, da je Vlada bila u dvojbi što učiniti u postojećoj, nezavidnoj situaciji - ostaviti je kakva je i dopustiti da tvrtke idu u stečaj zbog dugovanja prema državi, da se mrcvarenje nastavi ili pokušati nešto učiniti? Ovaj Konačni prijedlog zakona pokušaj je da se nešto napravi i da se neke tvrtke spase, ja bih se priklonio ovom drugome, rekao je Janjić.

Potom je iznio amandman kojim traži da se dužnicima s područja posebne državne skrbi otpiše glavnica i kamate na sva dugovanja, osim glavnice poreza na dodanu vrijednost, trošarina i doprinosa za mirovinsko osiguranje.

Što bi u praksi značilo prihvaćanje tog amandmana pokazao je na primjeru tvrtke Prvi maj iz Laslova i Borova. Bez promjene odredbe članka 3. stavka 2. tvrtka iz Laslova ukupno bi dugovala 4,5 milijuna kuna, a po prihvaćanju amandmana dug bi joj se smanjio za 20-ak posto, dakle za 1,2 milijuna kuna. Dugovanja Borova, koja se kreću oko 47,5 milijuna kuna, smanjila bi se za 20 milijuna kuna.

Izjašnjavanje o amandmanima

O predloženim se amandmanima u ime Vlade očitovao zamjenik ministra financija **Damir Kuštrak**. Uz manju izmjenu, prihvatio je HSLŠ-ov amandman da se promjeni naziv predloženog zakona pa se on u konačnici zove Zakon o naplati dospjelih, a nenaplaćenih poreza, carina, doprinosa, zakupu i državnim jamstvima.

Vlada je prihvatila i druge amandmane Kluba zastupnika HSLŠ-a, s izuzetkom onoga koji je u ime Kluba podnio **Marko Baričević**. No taj amandman, koji ide u prilog poljoprivrednicima, ipak je "prošao" zahvaljujući glasovima zastupnika.

Nakon što je amandman izglasan, **Klub zastupnika SDP-a** zatražio je stanku nakon koje je **Mato Arlović** izjavio da je taj Klub u glasovanju bio suzdržan, ne radi toga što se protivi rješavanju problema mirovina poljoprivrednika, nego stoga što istodobno nema odgovora što učiniti s obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima koji su imali sličan status, velikim dijelom radništva koje je izgubilo posao. Klub bi, kaže Arlović, bio zadovoljan ukoliko bi Sabor prihvatio rješenje koje nudi Kuštrak, a kojim bi se dao dodatni amandman koji bi glasio da se novi članak 7 a., kao posljedica prihvaćenog amandmana, počinje primjenjivati od 1. svibnja (2002. godine) s tim da bi Vlada do tada pripremila izmjene i dopune Zakona o mirovinskom osiguranju.

Sabor je u konačnici prihvatio takvo rješenje, odnosno usmeni Vladin amandman koji kaže da se članak 7a. (Baričević) primjenjuje nakon 1. svibnja 2002. U tom roku Vlada će predložiti adekvatne izmjene u zakonu o mirovinskom osiguranju tako da bi taj članak doista bio i primjenjiv i da ne bi kreirao još veće probleme nego što su sada, najavio je **Kuštrak**.

Kuštrak je prihvatio amandman Jadranka Mijalića da se u Zakon ugradi institut multilateralne kompenzacije, ne i amandman da se iz postupka nagodbe isključe pravne i fizičke osobe protiv kojih se vodi prekršajni ili kazneni postupak.

"Prošli" su amandmani Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu.

Uz manju promjenu, s kojom se predlagatelj suglasio, zamjenik ministra financija prihvatio je amandman Kluba zastupnika HSS-a (umjesto i indirektno ratne štete nastale kao posljedica boravka prognanika..., stoji i direktne ratne štete nastale...)

Nije prihvaćen ni jedan od amandmana Kluba zastupnika IDS-a, a istu su sudbinu doživjeli i amandmani Kluba zastupnika HSP/HKDU-a, zastupnika Kalmete i Dečaka. Od osam Vukićevih amandmana prihvaćena su dva (na članak 2. stavak 2. te na članak 8.).

Sabor je većinom glasova (76 "za", 12 "protiv" i četiri suzdržana) donio Zakon o naplati dospjelih, a nena-

plaćenih poreza, carina, doprinosa zakupa i državnih jamstava.

Jednoglasno je prihvaćen prijedlog Odbora za zakonodavstvo kojim je Vlada obvezana da svaka tri mjeseca od dana stupanja na snagu Zakona izvijesti Sabor o rezultatima njegove provedbe.

Jednodušnu podršku dobio je i prijedlog Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu kojim se Vlada obvezuje da preispita visinu propisane stope zatezne kamate i predloži njezino smanjenje sukladno smanjenju kamata na tržištu kapitala.

Vlada je dobila još jednu zadaću - preporučeno joj je, naime, da podzakonskim aktom obveže javna poduzeća na uključivanje u proces nagodbe u skladu s člankom 11. Zakona, a da iz tog procesa isključi poslovne subjekte protiv kojih se vodi prekršajni ili kazneni postupak, zbog nanošenja štete državnim proračunu, drugim poslovnim subjektima ili fizičkim osobama. Sabor je te preporuke izglasovao na prijedlog Odbora za financije i Državni proračun i uz većinu zastupničkih glasova.

Dovoljan broj glasova nije, međutim, dobio prijedlog Kluba zastupnika HSP-HKDU-a da se izradi prijedlog izmjena zakona o porezu na dobit i na dohodak kojim bi se za deset posto umanjili porez na dobit i na dohodak fizičkim i pravnim osobama koje su redovito podmirivale svoja dugovanja prema državi.

M.B.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O NACIONALNOJ ZAKLADI ZA Znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske

Promocija znanosti, visokog školstva i tehnološkog razvoja

Hrvatski sabor jednoglasno je donio predloženi Zakon. Temeljna značajka ovog Zakona je osnivanje Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske. Cilj Zaklade je potpora znanstvenih, visokoobrazovnih i tehnoloških programa i projekata iz svih znanstvenih područja, poticanje međunarodne suradnje na tim podru-

čjima te pomoć u organizaciji važnih znanstvenih događanja. Zakon je predložila Vlada Republike Hrvatske.

O PRIJEDLOGU

O Prijedlogu zakona o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i

tehnološki razvoj Republike Hrvatske pisali smo u IHS-u, broj 301. na strani 37 pod naslovom: "Poticaj razvoju obrazovanja i znanosti". U nastavku donosimo samo promjene koje je zakon doživio u odnosu na prvo čitanje.

Kao prvo, uvažena je primjedba odnosno zahtjev za preciznom formulacijom načina financiranja

zaklade sredstvima dobivenim u postupku privatizacije Odbor za obrazovanje i predstavnici klubova parlamentarnih stranaka predložili su da to bude 2 posto od sredstava dobivenih u postupku privatizacije. Predlagatelj je definirao da Zaklada ima pravo na dio prihoda Fonda za razvoj i zapošljavanje, a ta visina se određuje svake godine financijskim planom Fonda. Zatim je određeno da članove Upravnog odbora bira i razrješuje Hrvatski sabor. Uvažen je i prijedlog da kod određenih bitnih projekata i znanstvenih otkrića koje polučuje financijski prihod, dio prihoda bude izvor financiranja Zaklade. Napose onih, koji su dijelom ili u potpunosti financirani sredstvima Zaklade.

RADNA TIJELA

Odbori za zakonodavstvo te za obrazovanje, znanost i kulturu predložili su Hrvatskom saboru da donese predloženi Zakon.

AMANDMANI

Dvanaest amandmana podnio je **Odbor za zakonodavstvo**. Razlozi njihovog podnošenja su slijedeći. Zaklada se osniva ovim Zakonom, a njenu imovinu čine sredstva iz Državnog proračuna, te se samo tim Zakonom može utvrditi i prestanak Zaklade. Sukladno Zakonu o zakladama i fundacijama prava i obveze upravitelja su privremena i njegove ovlasti prestaju imenovanjem zakladnih tijela, dakle imenovanjem članova Upravnog odbora. Predlaže se i obveza podnošenja prijave za upis povećanja osnovne imovine koja će se odrediti prema izvršenoj uplati, a ne za podnošenje zaključnog računa. Kako je Republika Hrvatska osnivač ove Zaklade Odbor predlaže da se izvješće, odnosno zaključni račun dostavlja Hrvatskom saboru. Amandmanima se uređuje i izričaj sukladno članku 21. Zakona o zakladama i fundacijama shodno činjenici da u pravilu Vlada u ime Republike Hrvatske ostvaruje osnivačka prava u odnosu na pravne osobe koje osniva.

Amandman je podnio i **Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu**. Predložio je dopunu članka 16. na način da Zaklada ima pravo na dio

prihoda Fonda za razvoj i zapošljavanje. Visina tog dijela utvrđivala bi se svake godine s time da ne može iznositi manje od dva posto od sredstava ostvarenih u postupku privatizacije.

Amandman **Branislava Tušeka (SDP)** odnosio se na to da ministar na prijedlog Studentskog zbora predlaže jednog člana Upravnog odbora Zaklade koji je student, odnosno predstavnik Studentskog zbora.

Podnositelj dva amandmana bio je i **dr. Ivica Kostović (HDZ)**. Smatra da bi trebalo brisati odredbu prema kojoj bi funkciju ravnatelja Zaklade, ukoliko on nije izabran, trebao obavljati predsjednik Upravnog odbora Zaklade. Objasnio je to time što su poslovi ravnatelja presloženi i nije ih moguće provoditi temeljem počasnog ili dobrovoljnog rada. Drugim amandmanom dr. Kostović je iskazao stav kako treba jasno kazati da Upravni odbor imenuje, a ne da može imenovati ravnatelja.

RASPRAVA

Uvodno je govorio u ime predlagatelja ministar znanosti i tehnologije dr. Hrvoje Kraljević. Istaknuo je kako je Zakon u prvom čitanju jako dobro prihvaćen među zastupnicima iznijevši da su sve primjedbe ugrađene u Konačni prijedlog zakona.

U ime Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu govorio je **dr. Ante Simonić**. Rekao je kako je Odbor temeljem održane rasprave odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje Zakona o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske. Dodao je kako Odbor podnosi i amandman jer su Zakladi nužni odgovarajući stalni prihodi koji su maksimalno neovisni o odlukama izvršne vlasti.

Zakon otvara veće mogućnosti nego što je u njemu zapisano

Klub zastupnika SDP-a podržava ovaj Zakon, jer smatra da je to pravi primjer kako do dobrog zakona doći konsenzusom predlagatelja, odbora i svih klubova zastupnika, rekao je u ime Kluba **akademik Ivo Šlaus (SDP)**. Dodao je kako Zakon otvara mnogo veće mogućnosti nego što je u njemu zapisano. Smatra kako Zaklada ojačava poziciju Fonda za razvoj i

zapošljavanje koji će dobiti jednu novu dimenziju svoje uloge usmjerenu na razvoj znanosti.

Koncepcija Zakona primjerena je potrebama

Klub zastupnika HSS-a s velikim zadovoljstvom prihvaća donošenje ovog Zakona, konstatirao je u ime Kluba **dr. Ante Simonić (HSS)**. Zaklada se utemeljuje sa svrhom promocije

Zaklada se utemeljuje sa svrhom promocije znanosti, visokog školstva i tehnologijskog razvoja naše zemlje s ciljem osiguravanja gospodarskog razvoja i poticanja sveukupnog zapošljavanja.

znanosti, visokog školstva i tehnologijskog razvoja naše zemlje s ciljem osiguravanja gospodarskog razvoja i poticanja sveukupnog zapošljavanja, istaknuo je zastupnik. Ona, kaže dalje, osigurava potporu znanstvenim, visoko obrazovnim i tehnologijskim programima i projektima, potiče međunarodnu suradnju u spomenutim područjima. Drži kako se Zakonom temeljito razrješavaju brojna pitanja, kao utemeljenje Nacionalne zaklade, svrha te zaklade, tijela zaklade, njena osnovna imovina, izvori financiranja, odgovornost te eventualni prestanak rada Zaklade. Naglasio je da je koncepcija zakona primjerena potrebama i tehnički dobro izvedena. Zaključio je da Klub zastupnika HSS-a podržava tako njegovo donošenje kao i amandman Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu.

U ime Kluba zastupnika HSLs-a **Zrinjka Glovacki-Bernardi (HSLs)** je izrazila izuzetno zadovoljstvo Konačnim prijedlogom zakona o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske. Naročito je pohvalila to što je Vlada osigurala sredstva kako bi Zaklada doista mogla početi i djelovati. Na kraju izlaganja zaključila je da Klub zastupnika HSLs-a podržava i inicijativu Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu kako bi stalni izvor prihoda Zaklade bilo dva posto od privatizacije.

Ovo je samo "grebanje" po površini

Naš Klub također podržava inicijativu da Hrvatska dobije svoju nacionalnu zakladu za znanost, školstvo i tehnološki razvoj, rekao je u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a **Tonči Tadić (HSP)**. Smatra, ipak, da je ova zaklada samo "grebanje" po površini problema s kojima se suočava znanost i znanstveno istraživački rad i s time povezan tehnološki razvoj Hrvatske. Drži kako bi naglasak Zaklade trebao biti na razvoju same znanosti koja daje okosnicu visokom školstvu i tehnološkom razvoju. Istaknuo je potom kako se tu ustvari javlja jedan ključni problem, a to je kako rasporediti sredstva. Dodao je kako bi netko na razini Republike Hrvatske trebao imati uvid u odliv novca za znanost te na neki način to koordinirati. Potrebno je i postojanje nacionalno-istraživačkog programa tako da se najbolje odrede nacionalni prioriteti u skladu s mogućnostima, konstatirao je zastupnik. Za Nacionalnu zakladu je rekao da bi trebala biti temelj izgradnje budućeg znanstvenog ustroja Hrvatske odnosno ustroja koji će na bolji način osigurati financiranje znanosti. Smatra dobrim da čelništvo Upravnog odbora i ravnatelja Zaklade ipak bira Hrvatski sabor kome bi Zaklada i odgovarala za svoj rad. Naglasio je da nema ništa protiv da se Zaklada financira putem darovnica predloživši da se temeljito preispita kompletan porezni sustav Hrvatske kako bi darovnice Zakladi predstavljale porezne olakšice. Što se tiče Fonda za razvoj i zapošljavanje, mišljenja je da bi unutar tog Fonda Zakladu trebalo staviti na sam vrh prioriteta. Naglasio je kako su rijetki ljudi koji se danas u Hrvatskoj žele baviti znanošću i drži da je jedna od uloga Zaklade poticanje i promicanje znanosti, znanstvenog načina razmišljanja i znanstvenog rada u Hrvatskoj. Zaključio je da predloženi Zakon predstavlja tek jedan korak u tom velikom poslu koji je pred svima nama.

Dajem potporu konačnom prijedlogu zakona o Nacionalnoj zakladi za

znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske, rekao je **Branislav Tušek (SDP)** koji se prvi javio za raspravu od deset minuta. Smatra da će predložena inicijativa još snažnije stimulirati znanje i sposobnosti mladih ljudi čiji će talent biti financiran od Zaklade. Na taj način, kaže, osiguravamo gospodarski razvoj, novo zapošljavanje i razvijamo nove tehnologije, a i barem ćemo djelomično smanjiti odljev mladih školovanih ljudi u razvijena svjetska i europska gospodarstva. Drži dalje kako Zaklada preuzima obvezu i odgovornost financiranja kako pojedinaca tako i znanstvenih institucija koje će unaprijediti tehnološka dostignuća ali omogućiti i promociju novih ideja. Mišljenja je dalje da iznos početnih financijskih sredstava od dva milijuna kuna nije dostatan za sve programe, ali raznim darovnicama taj iznos trebao bi se povećati. Kao značajno istaknuo je to što Zaklada djeluje po principima otvorenosti i transparentnosti, što omogućuje da se njen rad nadzire i kontrolira. Konstatirao je da Zaklada ipak predstavlja samo jedan dio u pokretanju sustavnog djelovanja u cilju porasta gospodarstvenih, znanstvenih i tehnoloških sposobnosti hrvatskog društva. Svoje izlaganje završio je podnijevši amandman.

Po uzoru na razvijene demokratske zemlje

Prijedlogom zakona o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske Vlada pokušava naći dodatne izvanproračunske izvore financiranja znanosti i visokog školstva po uzoru na brojne razvijene demokratske zemlje, rekao je **Ivo Baica (HDZ)**. Podržao je ideju da se inicijalna sredstva osiguraju na teret Proračuna, ali istodobno uočava moguće teškoće u učinkovitom radu Zaklade jer je, kaže, njena svrha postavljena previše široko i poklapa se s djelokrugom cijelog Ministarstva znanosti i tehnologije. Logičnim drži da dvije ključne osobe Zaklade, predsjednik Upravnog odbora i

ravnatelj Zaklade, budu potvrđene od Hrvatskog sabora. Time bi Sabor mogao utjecati na izbor čelnih i ključnih osoba za znanost u Republici

Moguće su teškoće u učinkovitom radu Zaklade jer je njena svrha postavljena previše široko i poklapa se s djelokrugom cijelog Ministarstva znanosti i tehnologije.

Hrvatskoj. Predložio je da se briše stavak 2. članka 6. u kojem stoji da poslove ravnatelja Zaklade, ukoliko on nije izabran, uzima predsjednik Upravnog odbora Zaklade. Kao razlog naveo je to što je posao ravnatelja presložen da bi ga obavljao netko temeljem počasnog i dobrovoljnog rada kao što je navedeno u članku 5. stavku 5. Primjedbu je imao i na članak 10. stavak 1. u kojem smatra da mora stajati kako Upravni odbor imenuje ravnatelja Zaklade, a ne da ga može imenovati.

Predstavnik predlagatelja ministar znanosti i tehnologije **dr. Hrvoje Kraljević** očitovao se tada o amandmanima. Prihvatio je sve prijedloge Odbora za zakonodavstvo. Jedino je na amandman u svezi s člancima 6. i 2. koji se tiču biranja i razrješenja ravnatelja te poslova ravnatelja i predsjednika imao dopunu. Ona se odnosila na brisanje riječi u članku 5. stavku 5: "koji je u pravilu počasan i dobrovoljan", a odnosile su se na poslove članova Upravnog odbora Zaklade. Taj Vladin amandman je jednoglasno prihvaćen. Amandmane Branislava Tušeka i dr. Ivice Kostovića ministar znanosti i tehnologije je odbio nakon čega su ih zastupnici i povukli. Nije prihvaćen ni amandman Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu. Amandman je doživio istu sudbinu i nakon glasovanja.

Zastupnici su tada jednoglasno (108 glasova "za") donijeli Zakon o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske.

M.S.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRIKUPLJANJU PODATAKA PO OSIGURANICIMA O OBVEZNIH DOPRINOSIMA, POREZU NA DOHODAK I PRIREZU POREZA NA DOHODAK

Hrvatski sabor je jednoglasno donio predloženi Zakon kojim se utvrđuje obveza objedinjenog mjesečnog prikupljanja i obrade podataka po osiguranicima o obračunatim i uplaćenim doprinosima za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, za zapošljavanje, za porez na dohodak, prirez i prirez na dohodak te podataka njihovim uplatama. Predlagatelj je bila Vlada Republike Hrvatske.

O Prijedlogu zakona o prikupljanju podataka po osiguranicima o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu na porez na dohodak pisali smo u IHS-u broj 312 od 27. studenoga 2001. pod naslovom "Predvidjeti zaštitu tajnosti osobnih podataka". U nastavku stoga donosimo samo razlike koje su unesene u taj zakon u drugom čitanju.

Sve primjedbe i prijedlozi s rasprave u prvom čitanju gotovo su u cijelosti ugrađene u tekst ovog Konačnog prijedloga zakona. Poblize je dana definicija osiguranika i druge osobe za koje se prikupljaju podaci. Zakon je dopunjen i općim odredbama o svrsi i opsegu korištenja podataka koji se prikupljaju ovim Zakonom. Dodana je Glava II. s temeljnim pojmovima koji ne nalaze u Zakonu. Ovlaštenje za propisivanje Obrasca R-S (obrazac na kojem se prikupljaju podaci) i postupka po tom obrascu dano je REGOS-u. Posebnom odredbom propisan je postupak za ispravak netočno ispu-

njenih obrazaca R-S. Poblize je uređena nadležnost REGOS-a koji bi imao javne ovlasti za obavljanje poslova vođenja javnog registra o doprinosima, porezu, prirezu i ostalih poslova u svezi s time. Članak 12. dopunjen je odredbama: o obvezi REGOS-a za dostavu podataka iz svojeg registra zavodima za mirovinsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i zapošljavanje, Ministarstvu financija, ovlaštenim tijelima državne i sudbene vlasti te o davanju potvrde o osobnim podacima zainteresiranim osiguranicima s mogućnošću zaštite njihovih prava. U Zakon su unesene i posebne odredbe o zaštiti tajnosti podataka uobičajene za propise o evidenciji kao što je registar koji će ustrojiti i voditi REGOS. Dopunjen je i dio koji govori o kaznama za slučaj neovlaštenog davanja osobnih podataka. Kao zadnja promjena navedeno je usklađivanje poslovanja javnih ustanova i tijela državne uprave do konca 2002. godine radi supstituiranja obrazaca, Obrascem R-S.

Donošenje predloženog zakona podržao je **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo**.

Uvodno je govorio zamjenik ministra rada i socijalne skrbi **Bože Borko Žaja**. Napomenuo je da su sve primjedbe i prijedlozi izneseni na raspravi o ovom zakonu u prvom čitanju na odgovarajući način ugra-

đeni u tekst Konačnog prijedloga zakona. Dodao je kako će se donošenjem i primjenom ovog zakona osigurati veća transparentnost u prikupljanju i kontroli javnih prihoda, osiguranje odgovarajuće dostupnosti podataka koji se prikupljaju te će se čitav sustav učiniti efikasnijim i racionalnijim.

Klub zastupnika SDP-a podržava donošenje Konačnog prijedloga zakona o prikupljanju podataka po osiguranicima o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu na porez na dohodak, rekla je u ime Kluba **Jadranka Reihl-Kir (SDP)**. Potkrijepila je to činjenicom kako predloženi model prikupljanja podataka, uvođenjem REGOS-a kao institucije za objedinjeno prikupljanje podataka o svim obveznim doprinosima, dovodi do racionalnijeg i transparentnijeg obavljanja navedenih poslova.

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je **Marijan Maršić (HSS)**. Izrazio je zadovoljstvo time što su temeljne primjedbe koje je Klub zastupnika HSS-a iznio prilikom prvog čitanja ovog zakona uvažene. Tu je posebno naglasio način na koji će se riješiti pitanje obrasca RS. Zaključio je da Klub na Konačni prijedlog zakona nema nikakve primjedbe te će stoga glasovati za njega.

M.S.

KONAČNI PRIJEDLOG NACIONALNE POLITIKE ZA PROMICANJE RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA, S PROGRAMOM PROVEDBE NACIONALNE POLITIKE ZA PROMICANJE RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA U REPUBLICI HRVATSKOJ OD 2001. DO 2005. GODINE

Promicanje ravnopravnosti na svim područjima

Hrvatski sabor je, nakon rasprave, jednoglasno prihvatio Konačni prijedlog Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova, s

Programom provedbe nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj od 2001. do 2005. godine, u tekstu kako

ga je predložio predlagatelj, Vlada Republike Hrvatske, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

O PRIJEDLOGU

Podnositelj Konačnog prijedloga nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova, s Programom provedbe nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj od 2001. do 2005. godine je Vlada Republike Hrvatske. Na sjednici početkom srpnja 2001. godine Hrvatski sabor je prihvatio Prijedlog nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova, o čemu smo pisali u IHS-u, br. 305 od 26. srpnja 1991. godine, str. 41 pod naslovom: "Za istinsku ravnopravnost spolova."

Ciljevi nacionalne politike su promicanje prava žena u svim područjima ljudskog djelovanja, osvješćivanje žena u svim sredinama o njihovom stvarnom položaju i potrebi njegova usklađivanja s općeljudskim standardima, stvaranje uvjeta za učinkovito rješavanje uočenih problema, te osiguranje potpore ženama u ostvarenju njihovih prava. Navedeni ciljevi ukazali su na potrebu izrade takvog programa kojim će se utvrditi djelovanje i razvidan program rada, a koji će imati mjerljive rezultate. Tri su područja na kojima ženama treba omogućiti puno ostvarenje prava: obitelj, radna sredina i društvo. Ova Nacionalna politika nadogradnja je prethodne, redefinira program rada Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za ravnopravnost spolova, te se bazira na pretpostavci uspostave nacionalne mreže tijela za promicanje prava žena. Među prioritetne zadaće programa uključeno je: prikupljanje informacija o stanju prava žena u RH, obrazovanje žena u svim sredinama i na svim razinama, uspostavljanje mreže povjerenstava i razvijanje njihove međusobne suradnje, osiguranje financijskih sredstava za ostvarivanje programskih zadaća, planiranje promidžbenih djelovanja na svim razinama, kao i onih s rezultatima ocjene provedbe programa, osmišljavanje pravne regulative za ostvarivanje prava žena, poticanje na veću aktivnost svih medija u svrhu upoznavanja javnosti o pravima žena. Ustav RH i Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena osnovni su pravni akti za uređenje pravnog položaja žena u RH, a u skladu s njima sustav čine brojni zakoni koji sadrže odredbe relevantne za unapređenje položaja žena. Izmjenama Ustava RH utvrđena je ravnopravnost spolova kao jedna od

najviših vrednota ustavnog poretka RH. Prema članku 141. Ustava, Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacija žena, koje je RH postala strankom notifikacijom o sukcesiji, ima pravni položaj iznad zakona, te je snažan instrument za pravno uređenje položaja žena u RH.

Programom provedbe Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova potiču se sva tijela državne vlasti, uključujući Hrvatski sabor, Vladu RH, ministarstva i ostala tijela državne uprave i lokalne i područne samouprave, te nevladine udruge i druge institucije i organizacije, na promicanje i unapređenje položaja žena u RH. U cilju punog ostvarenja načela ravnopravnosti spolova će se:

1. Osiguravati stvaranje uvjeta ženama za ostvarenje njihovih prava otklanjanjem svih oblika diskriminacije u zakonodavstvu i praksi;
2. Ustrajati na povećanju pristupa žena odgovarajućoj zdravstvenoj zaštiti;
3. Izraditi strategiju za suzbijanje nasilja nad ženama;
4. Poduzimati sve mjere radi očuvanja stabilnog i trajnog mira u RH, poticati odgoj za mir i nenasilno rješavanje sukoba;
5. I dalje aktivno raditi na poboljšanju položaja žena u gospodarstvu, kako bi se povećalo njihovo zapošljavanje i omogućilo napredovanje u radu;
6. Promicati ravnopravnost spolova kroz obrazovne programe u predškolskom odgoju, osnovnim i srednjim školama, te visokoškolskim ustanovama;
7. Aktivno uključivati žene u procese planiranja, odlučivanja i provođenja programa zaštite okoliša, gospodarstva prirodnim resursima i provedbe politike održivog razvoja;
8. Poticati sudjelovanje žena na svim područjima društvenog života kako bi se povećao njihov broj na položajima moći i odlučivanja;
9. Promicati uključivanje žena u kreiranje i provođenje politike vezane uz medije, kako bi se otklonili postojeći stereotipi vezani uz načine prikazivanja žene u medijima, te povećao pristup novim informacijskim tehnologijama;
10. Promicati postojeće, ali i stvarati odgovarajuće nove mehanizme za unapređenje položaja žena. Povjerenstvo Vlade RH za ravnopravnost spolova, kao savjetodavno tijelo Vlade, koje je sastavljeno od predstavnika svih ministarstava i drugih državnih tijela, a osnovano radi koordinacije i

objedinjavanja svih aktivnosti vezanih uz provedbu dokumenata sa 4. svjetske Konferencije o ženama, kao i dokumenata s posebnog zasjedanja Opće skupštine pod nazivom "Žene 2000: Jednakost spolova, razvoj i mir", koordinirat će i pratiti provedbu Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova od 2001. do 2005. godine. Planirane aktivnosti će se u najvećoj mjeri financirati iz sredstava koja su za tu namjenu izdvojena iz državnog proračuna na posebnoj poziciji Povjerenstva Vlade RH za ravnopravnost spolova, a dio aktivnosti će se financirati i provoditi u okviru redovitih aktivnosti pojedinih ministarstava i institucija. Programom provedbe utvrđuju se mjere za ostvarenje Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova, i to na slijedećim područjima: 1. Ljudska prava žena, 2. Žene i zdravlje, 3. Nasilje nad ženama, 4. Žene i oružani sukobi, 5. Žene i gospodarstvo, 6. Žene i obrazovanje, 7. Žene i zaštita okoliša, 8. Žene na položajima moći i odlučivanja, 9. Žene i mediji, 10. Institucionalni mehanizmi.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje Nacionalne politike i Programa provedbe Nacionalne politike, a na tekst Konačnog prijedloga Nacionalne politike i Programa Odbor nema primjedaba.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podržao je donošenje Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova s Programom provedbe te nacionalne politike.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina podržava usvajanje Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova, te Program njene provedbe. Odbor ocjenjuje da će se time ubrzati procesi kojima će se RH svrstati među one demokratske države koje svoj poredak temelje na punom priznanju i promicanju ravnopravnosti žena i muškaraca, što čini jedan od temeljnih preduvjeta daljnjeg razvoja demokracije. Prema ocjeni Odbora time će se pridonijeti stvaranju osnova na kojima će se temeljiti nova zakonodavna regulativa, temeljem koje bi trebale biti stvorene barem približno jednake mogućnosti za oba spola u svim oblastima života. Prema

ocjeni većine sudionika rasprave sadašnja praksa i faktično stanje ukazuje da se proklamirana načela o ravnopravnosti ne poštuju. U provedenoj raspravi uočen je nesklad između naslova predloženog akta i njegova sadržaja. Dok naslov akta upućuje na promicanje ravnopravnosti spolova, iz njegova sadržaja razaznaje se da se ustvari radi o promicanju ravnopravnosti žena. S obzirom na radnopravnu oblast, ukazano je na nepoštivanje ravnopravnosti spolova u praksi. Tako upravo u sredinama u kojima je ženska radna snaga najzastupljenija, kao što su ustanove preškolskog odgoja, škole, bolnice, žene u pravilu nisu i na rukovodećim položajima. Nadalje, primijećeno je da su žene u području moći i odlučivanja, također neadekvatno tretirane. Na razini lokalnih zajednica stanje je, s obzirom na zastupljenost žena u politici, poražavajuće. Sve to prisutno je uz politički proklamiranih 30% potrebe zastupljenosti žena, što ni izbliza nije ostvareno. Slijedom toga u zakonima, kojima će se urediti izborne pozicije, kao i uvjeti osnivanja i djelovanja političkih stranaka, ova pitanja morat će se konkretizirati. Istaknuto je da niti u hrvatskom zakonodavstvu, a ni u pravosuđu još uvijek ne postoje mehanizmi koji bi ženu zaštitili od nasilja, te joj zajamčili sigurnost i anonimnost, pojavi li se kao svjedok pred tijelima sudbene vlasti. S obzirom na područje koje se odnose na zdravlje žena, data je zamjerka što se toj problematici nije prišlo iznijansirano i stručno te, s medicinskog gledišta, elaboriralo posljedice, s obzirom na specifične rizike kojima su izložene žene na radnom mjestu. Napomenuto je da ne bi trebalo isticati žene pripadnice manjina kao rizičnu skupinu, jer nije potrebno obraćati se jednoj skupini s osnove manjinske pripadnosti, već tretirati pitanja i probleme žena s aspekta konkretne problematike. Ocijenjeno je da treba revidirati i uskladiti rokove koji se predlažu za Povjerenstvo Vlade RH, za ministarstva, te zavode i druge subjekte, kojima se daju zadaci u vezi s izradom programa, te realizacijom ciljeva utvrđenih Nacionalnom politikom.

Odbor za ravnopravnost spolova razmatrao je Konačni prijedlog nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova, s Programom provedbe nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova u

RH od 2001. do 2005. godine, kao matično radno tijelo. U raspravi je posebno istaknuto kako nas donošenje ovakvog dokumenta približava nizu zapadnoeuropskih demokracija koje su na ovom području postigle značajne rezultate. Nacionalna politika za promicanje ravnopravnosti spolova predstavljat će osnovu na kojoj će se temeljiti prilagodba europskim standardima brojnih zakonskih prijedloga, kao i izmjena postojećih, te će dati i okvir u kojem će se odvijati aktivnosti i projekti pojedinih ministarstava s ciljem ostvarivanja načela ravnopravnosti spolova. Članovi Odbora naglasili su potrebu izrade godišnjih planova aktivnosti, koji bi sadržavali najvažnije ciljeve za pojedinu godinu, kako bi se na koncu godine moglo ocijeniti dokle se stiglo s ostvarivanjem Nacionalne politike. Predlaže se i izrada posebnog pojmovnika o ravnopravnosti spolova kojeg bi tiskalo Povjerenstvo za ravnopravnost spolova. Načelna primjedba Odbora vezana je uz nemogućnost izvršavanja pojedinih obveza predviđenih do kraja 2001. godine, s obzirom na to da će Nacionalna politika biti donešena gotovo na samom kraju 2001. godine. Odbor posebno ukazuje na poglavlje Žene i zdravlje, u kojem je potrebno navesti i posebne rizike vezane uz zdravlje žena, s obzirom na posebnosti i uvjete radnih mjesta na kojima žene rade te je, s obzirom na to, potrebno i preciznije definirati zaštitne mjere i izraditi aktivnosti za provedbu takvih mjera, s ciljem očuvanja i zaštite njihova zdravlja. U istom poglavlju je zatraženo od predlagatelja da izmijeni rečenicu u vezi s kontracepcijskim sredstvima, na način da se niti jedna vrsta posebno ne ističe. Osim toga, Odbor smatra nepotrebnim stigmatiziranjem uvrštavanje kategorije žena pripadnica nacionalnih manjina u posebno osjetljivu skupinu žena, te predlaže preformuliranje ovog dijela. S obzirom na to da se predlagatelj obvezao uvažiti navedene primjedbe kroz svoje amandmane, Odbor za ravnopravnost spolova jednoglasno je odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova, s Programom provedbe nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj od 2001. do 2005. godine.

Odbor za obitelj, mladež i šport razmotrio je ovaj prijedlog kao

zainteresirano radno tijelo. U raspravi je izraženo mišljenje da bi u Programu djelovanja, odlomku h), koji govori o zaštiti posebno osjetljivih skupina žena, trebalo uključiti Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo rada i socijalne skrbi radi razvoja tjelesnog vježbanja i športa kroz sustav obrazovanja i rehabilitacije žena s invaliditetom. Predloženo je također da se u poglavlju "Žena i zdravlje" u prvoj programskoj zadaći, uz Ministarstvo zdravstva uključi i Ministarstvo prosvjete i športa, koje bi zajednički vodili računa pri izradi zakonskih prijedloga o posebnim potrebama žena. Pohvaljeno je uvrštavanje odredbi koje reguliraju bavljenje žena športom kao jednim od oblika za poticanje i očuvanje zdravlja žena. I tu je istaknuta potreba uključivanja Ministarstva zdravstva i Ministarstva prosvjete i športa radi stvaranja što boljih programa i uvjeta za bavljenje športom. U raspravi je istaknuto da su neka prava žena prenormirana te je izražena bojazan da zbog toga ne proizvedu suprotan učinak. U daljnjem tijeku sjednice iznesena je primjedba na uvodni dio u kojem se govori da je potrebno skupiti informacije o položaju žena u Hrvatskoj, te da nije postojala politička volja za kvalitetniji rad Povjerenstva za jednakost. Naglašeno je da novo Povjerenstvo i nova Strategija nastavljaju rad Povjerenstva iz prošlog mandata, a nova Strategija je nadogradnja stare, te neke tvrdnje iz uvoda ne stoje. Kako su na čelu Povjerenstva već u dva mandata potpredsjednice Vlade, ne stoji tvrdnja o nepostojanju političke volje.

U cijelom materijalu koriste se termini "ženska ljudska prava" koje su članovi Odbora ocijenili neprihvatljivim jer ne postoji više vrsta ljudskih prava. Predloženo je da se u cijelom tekstu umjesto narečenog koristi termin "prava žena". U nastavku rasprave ocijenjeno je neprihvatljivim ohrabriranje žena prigodom raspisivanja natječaja za službenička mjesta jer to znači diskriminacija u suprotnom smjeru. Naglašeno je da za dopunu Povjerenstva muškim članovima ne treba čekati do 2005. godine, a isto tako je predug rok za realizaciju plana obrazovanja članova Vlade, predviđen za kraj 2004. godine. Iznesena je i primjedba na prvu točku Programa provedbe koja govori o potrebi otklanjanja svih oblika diskriminacije žene u zakonodavstvu. Odbor je

mišljenja da u hrvatskom zakonodavstvu nema zakona koji diskriminiraju žene. Članovi Odbora odlučili su podržati prijedlog iz točke 5. Programa provedbe, te predložili da se obveza stvaranja uvjeta za usklađivanje radnih i obiteljskih obveza žena i muškaraca ugradi u područje "žene i gospodarstvo".

Postavljeno je pitanje potrebnih sredstava za sve predložene institucionalne mehanizme koji su ambiciozni i prihvatljivi, ali nije sigurno je li ih je moguće realizirati upravo zbog sredstava koja zahtijevaju. Pri kraju rasprave naglašeno je da se posebna pozornost u borbi za ravnopravnost spolova treba posvetiti obrazovanju svih slojeva društva, informiranosti žena o njihovim pravima, te suzbijanju nasilja nad ženama. Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru slijedeće zaključke:

1. Usvaja se Nacionalna politika za promicanje ravnopravnosti spolova, s Programom provedbe,

2. U Programu provedbe nacionalne politike točka na području "žene i gospodarstvo" dodaje se točka 5.6. koja glasi: "Usklađivati radne i obiteljske obveze žena i muškaraca u Republici Hrvatskoj",

3. Riječi "ljudska prava žena" treba zamijeniti riječima "prava žena" u cijelom tekstu Nacionalne politike i Programu provedbe,

4. U Programu provedbe Nacionalne politike u uvodnom dijelu u prvoj točki briše se riječi "u zakonodavstvu i praksi".

AMANDMANI

Vlada Republike Hrvatske predložila je Hrvatskom saboru izmjene i dopune Konačnog prijedloga Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova, s Programom provedbe nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova u RH od 2001. do 2005. godine. Predloženim izmjenama i dopunama usklađuje se tekst predmetnog Konačnog prijedloga Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova, s primjedbama i prijedlozima iznijetim na radnim tijelima Hrvatskoga sabora.

Amandmanska intervencija u poglavlju 1. **Ljudska prava žena** u točki a) podtočki 1. odnosi se na rok

za osnivanje radnih skupina Povjerenstva za ravnopravnost spolova, koji je do travnja 2002. godine.

Naziv točke h) mijenja se i glasi zaštita i promicanje ljudskih prava pojedinih skupina žena.

U poglavlju 2. **Žene i zdravlje** amandmanska intervencija je u točki a) podtočki 3. gdje je pomaknut rok na lipanj 2002. godine, u kojem će Ministarstvo financija ispitati mogućnosti kojima bi se poreznim olakšicama poslodavce poticalo na organiziranje sistematskih preventivnih pregleda žena.

U točki a) iza podtočke 3. dodaju se nove podtočke 4. i 5. koje se odnose na mjere zaštite trudnica, te mjere koje se odnose na obavješćivanje žena o posebnim rizicima vezanim uz ugrožavanje zdravlja žena koje rade, te o mogućnostima zaštite.

U točki b) podtočkama 2. i 5. amandmanske intervencije odnose se na vrijeme kada bi trebalo započeti zdravstveno prosvjeđivanje mladih, s temom planiranja obitelji, naime od školske godine 2002/2003., te opskrbljenost tržišta svim vrstama kontraceptivnih sredstava.

U točki d) podtočka 1. pomaknut je rok za pokretanje projekta promicanja dojenja na lipanj 2002. godine.

U poglavlju 4. **Žene i oružani sukobi** u točki d) podtočki 4. također je pomaknut rok do travnja 2002. godine, do kada Povjerenstvo za ravnopravnost spolova treba izraditi preporuku tijelima jedinica lokalne i područne samouprave o uvažavanju posebnih potreba ženskih nevladinih udruga na područjima povratka, posebice glede osiguranja prostora za rad.

U točki e) podtočka 1. pomaknut je rok do travnja 2002. godine, do kada Povjerenstvo treba uputiti preporuku državnim tijelima i institucijama da u svoj rad uključe žene, kada u okviru svoje nadležnosti odlučuju o pitanjima vezanim uz održanje mira.

U poglavlju 5. **Žene i gospodarstvo** u točki c) podtočka 3. također je pomaknut rok do lipnja 2002. godine, do kada Povjerenstvo treba osnovati radnu skupinu za izradu prijedloga na koji način i kroz koje zakone se može regulirati pitanje spolnog uznemiravanja na radu.

U poglavlju 6. **Žene i obrazovanje** u točki b) podtočki 1. Ministarstvo prosvjete će do početka školske godine 2002/2003. pripremiti prijedlog uvođenja mjera zaštite učenika od spolnog uznemiravanja.

U poglavlju 10. **Institucionalni mehanizmi** u točki c) podtočkama 1. i 4. amandmanske intervencije odnose se na rok do kada će se osnovati koordinacija postojećih institucionalnih tijela za promicanje ravnopravnosti, a taj rok je do lipnja 2002. godine, odnosno istaknuto je da će Povjerenstvo usko surađivati s Odborom za ravnopravnost spolova Hrvatskoga sabora, te će redovito izvješćivati Odbor o provedbi Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova.

Amandmanska intervencija zastupnice **Dijane Čizmadija (SDP)** u poglavlju 5. **Žene i gospodarstvo** u točki a) poticanje ženskog poduzetništva, podtočki 1. odnosi se na Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo koje bi trebalo izraditi Strategiju razvoja ženskog poduzetništva do kraja 2002. godine.

U poglavlju 3. **Nasilje nad ženama** Programa provedbe dodaju se nove točke: 3.7. Izrada posebnih programa za počinitelje obiteljskog nasilja, te 3.8. Obvezivanje počinitelja obiteljskog nasilja da sudjeluju u programu putem uvođenja novih odredbi u Obiteljski/Kazneni zakon.

U poglavlju 1. **Ljudska prava žena** Programa provedbe dodaje se nova točka: 1.3.a) Izrada i podnošenje Izvješća o provedbi Konvencije o ukidanju svih oblika diskriminacije žena.

U poglavlju 1. **Ljudska prava žena** Programa provedbe dodaje se nova točka 1.4.a) Izrada Pojmovnika o ravnopravnosti spolova kao posebne publikacije Povjerenstva za ravnopravnost spolova.

U poglavlju 10. **Institucionalni mehanizmi** Programa provedbe dodaje se nova točka 10.1.a) Povjerenstvo će do kraja svake godine obuhvaćene ovom politikom izraditi Program provedbe za nastupajuću godinu i o istom izvijestiti Odbor za ravnopravnost spolova Hrvatskoga sabora.

Zastupnica **Jadranka Kosor (HDZ)** podnijela je amandman u poglavlju 2. **Žene i zdravlje**. Naime, u točki b), podtočka 5. koja govori o opskrbljenosti tržišta postkoitalnom kontracepcijom R486, briše se. U obrazloženju je zastupnica rekla da je nedopustiva reklama jednog kontracepcijskog sredstva, pogotovo kako je ovih dana jedna Kanadanka i umrla od ove pilule za pobačaj.

Zastupnica **Ljiljana Kuhta (SDP)** podnijela je amandman u poglavlju 1. **Ljudska prava žena**, u točki h), u

podtočki a) dodaje se novi članak 4. koji kaže da će se Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo rada i socijalne skrbi uključiti u rješavanje pitanja tjelesnog vježbanja i športa kroz sustav obrazovanja i rehabilitacije žena s invalidnošću.

Gospoda Kuhta podnijela je i amandman u poglavlju 2. Žene i zdravlje, u točki a), podtočki 1., po kojem će Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo prosvjete i športa voditi računa o posebnim potrebama žena pri izradi zakonskih prijedloga koji su od značajnog utjecaja na zdravlje žena, a vezani su uz ostvarenje Strategije i plana reforme sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja RH.

Zastupnica je podnijela amandman i u poglavlju 2. Žena i zdravlje, u točki g), gdje se dodaje nova točka 2. koja kaže da će Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo prosvjete i športa izraditi program rješavanja pitanja javnog zdravstva u odnosu na tjelesno vježbanje, šport i prevenciju, te zdravstvene usluge za športašice posebno na sportskim natjecanjima.

Gospoda Kuhta amandmanski je intervenirala i u poglavlju 6. Žene i obrazovanje. Naime, u točki a), u podtočki 10. dana je amandmanska intervencija koja se odnosi na obrazovanje u nižim razredima osnovne škole na temu utjecaja tjelesne aktivnosti na razvoj psihofizičkih sposobnosti svakog pojedinca, pa i društva, kao prevencije neprihvatljivog ponašanja.

U poglavlju 7. **Žene i zaštita okoliša** u točki a), iza točke 1. dodaje se nova točka 2. koja kaže da će Ministarstvo zaštite okoliša odrediti standarde planiranja i izgradnje sportske infrastrukture vodeći računa i o posebnim potrebama žena i žena s posebnim potrebama.

U poglavlju 8. **Žene na položajima moći i odlučivanja** dodaje se nova točka d) koja glasi "povećanje broja žena u organima odlučivanja u športu", a programske zadaće bi bile da Ministarstvo prosvjete i športa u suradnji s Hrvatskim olimpijskim odborom i nacionalnim sportskim savezima dogovori načine uključivanja žena u organe odlučivanja u športu, te u stručna tijela kao stručne osobe (trenerice i sutkinje), te provedbu obuke žena za rukovodeće položaje. Sve su ovo amandmanske intervencije zastupnice Ljiljane Kuhte.

RASPRAVA

Zastupnicima se u ime predlagatelja obratio zamjenik ministra rada i socijalne skrbi, gospodin **Božo Žaja**. Rekao je da su ciljevi Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova promicanje prava žena u svim područjima ljudskog djelovanja, osvješćivanje žena u svim sredinama o njihovom stvarnom položaju i potrebi njegova usklađivanja s opće ljudskim standardima, stvaranje uvjeta za učinkovito rješavanje uočeni problema, te osiguranje potpore ženama u ostvarenju njihovih prava.

Programom provedbe nacionalne politike potiču se sva tijela državne vlasti, uključujući Hrvatski sabor, Vlada Republike Hrvatske, ministarstva i ostala tijela državne uprave i druge institucije i organizacije na promicanju unapređenja položaja žena u Hrvatskoj. Planirana aktivnost će se djelomično financirati iz sredstava koja su za tu namjenu izdvojena iz državnog proračuna na posebnoj poziciji Povjerenstva Vlade RH za ravnopravnost spolova, a dio aktivnosti će se financirati i provoditi u okviru redovitih aktivnosti pojedinih ministarstava i institucija. U skladu sa zaključcima Hrvatskog sabora od 19. srpnja 2001. godine, te sukladno primjedbama i prijedlozima iznesenim tijekom rasprave u Hrvatskom saboru i njegovim radnim tijelima, koji su bili upućeni radi pripreme konačnog prijedloga, Vlada je prihvatila rečene primjedbe i prijedloge. "Na temelju rasprave o Konačnom prijedlogu Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova na radnim tijelima Hrvatskog sabora izrečene su i neke vrijedne primjedbe. Te je primjedbe Vlada prihvatila i sročila amandmane koji su dostavljeni i koji čine sastavni dio Konačnog prijedloga nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova", rekao je gospodin Žaja. Nakon predstavnika predlagatelja riječ su dobili izvjestitelji nadležnih odbora. U ime matičnog Odbora za ravnopravnost spolova govorio je zastupnik **Nevio Šetić (HDZ)**, a u ime Odbora za obitelj, mladež i šport govorila je zastupnica **Dubravka Šuica (HDZ)**.

Pitanje iskrenosti

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** zastupnicima je govorio gospodin **Petar Žitnik (HSS)**. Rekao je da u

jednom društvu gdje nitko ne teži za dominacijom takvih programa i ne bi trebalo biti. No, kako to nažalost nigdje, pa tako ni kod nas na- žalost nije, onda putem ovakvih programa

Malo je žena gdje je vlast, utjecaj, moć i novac, i zato trebaju programi poticanja ravnopravnosti spolova.

strategija i politika moramo svi poraditi na tome da se što prije premosti taj jaz. Zastupnici HSS-a podržavaju ovaj akt nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova s njegovim programom provedbe i daju mu punu podršku. "Međutim, bojimo se da smo svi mi vrlo aktivni kada treba nešto napisati ili verbalno dati podršku dobrim idejama, ali kada sve to iz sfere teorije treba prenijeti u sferu prakse, tu već ozbiljno šepamo. Pa kada je među nekim saborskim zastupnicima i visokim državnim dužnosnicima prisutno takvo gledanje na žene onda se s pravom može postaviti pitanje naše iskrenosti kod donošenja naših akata, slatkorječivi smo izvana, a u naravi u svakom od nas spava mali arogantni "mačo", rekao je zastupnik **Žitnik**. Naglasio je da danas žene rade na svim poslovima, od pilota preko sudaca Vrhovnog suda, do prevoditeljica, teta i čistačica u vrtićima. Rade i dobro rade, ali gdje su na upravljačkim mjestima, pita se zastupnik. Malo ih je gdje je vlast, utjecaj, moć i novac. "Eto zato, jer je to nažalost uvijek tako, treba nam politika i programi poticanja ravnopravnosti spolova", konstatirao je gospodin **Žitnik**. Rekao je da već i sama ova rasprava ima svoj cilj i sigurno će postići određene rezultate, "ako ništa drugo ono makar da kod jednog jedinog supermena probudi malo savjesti da korigira svoje ponašanje".

Za repliku se javila zastupnica **Jadranka Kosor (HDZ)**. "Nikako se ne mogu složiti s vama da su žene ukras svijeta, jer to je ono loše, seksističko gledanje na ženu, jer ako su žene ukras svijeta, onda su i ukras demokracije i onda smo opet na početku rasprave", rekla je zastupnica.

Gospodin **Petar Žitnik (HSS)** javio se za odgovor na repliku. Rekao je da je tvrdnju o ljepšem dijelu čovječanstva izrekao kao osobnu misao.

Za repliku na izlaganje gospodina Žitnika javio se zastupnik **Anto Kovačević (HKDU)**. Rekao je da za njega u Hrvatskom saboru i Vladi na postoji muško i žensko, već postoje saborski zastupnici sa svojim političkim opcijama i idejama, a Sabor je mjesto gdje se oni "tuku" i bore za svoje ideje, odnosno da opravdaju povjerenje biračkog tijela. "Jer biračko tijelo nas ne bira po biološkoj osnovi, odnosno po spolnosti, već nas bira po kriterijima sposobnosti, naše uvjerljivosti, programa. Smatram ovo što je izložio gospodin Žitnik velikim dijelom farizejstvom i laži", rekao je zastupnik Kovačević.

Za odgovor na repliku javio se zastupnik **Petar Žitnik (HSS)**. Rekao je da želi replicirati zastupniku Kovačeviću njegovim riječima, naime "očito je da ga Bog nije stvorio za mudraca, a za što ga je stvorio, svi vide".

Za ispravak netočnog navoda javio se gospodin **Kovačević (HKDU)**. Rekao je da to može biti ispravak, a može biti i povreda Poslovnika. Pitao je predsjedavajućeg zašto zastupniku Žitniku nije dao opomenu, koju je on dobio zbog iste stvari, a i medijski linč.

Predsjedavajući, gospodin **Jalšovec (HSL)** tada je izrekao opomenu gospodinu Žitniku.

U ime **Kluba zastupnika HSL-a** govorila je zastupnica **Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSL)**. Rekla je uvodno da će zastupnici HSL-a glasovati za ovaj konačni prijedlog. Naglasila je da je ovaj Dom u svom mandatu, kraćem od dvije godine, napravio dvije bitne stvari za ovu problematiku o kojoj se vodi rasprava. Prvo, postoji Odbor za ravnopravnost spolova, i to je konkretan doprinos Sabora RH da se značajnije posveti pitanjima iz domene ravnopravnosti spolova. "Druga bitna stvar je učinjena u trenutku promjene Ustava, kada smo u članak 3. ugradili ravnopravnost spolova kao najvišu vrednotu ustavnog poretka RH", naglasila je zastupnica Škrlić. Rekla je da pitanje ravnopravnosti spolova predstavlja dio međunarodnih standarda ponašanja, i da je kao takvo ugrađeno u razne deklaracije, povelje međunarodnih organizacija kao što su EU i UN. Da bi takvo ponašanje bilo i formalno osigurano i zagarantirano, potrebno ga je ugraditi i u zakone. Međunarodno pravo već sadrži taj standard i sve su se članice EU obvezale na njegovu primjenu i

ugradile u svoje zakonodavstvo ravnopravnost. U Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između Hrvatske i Europske unije, u članku 90, predviđa se obveza usklađivanja zakonodavstva RH u području jednakosti žena i muškaraca. To je dakle ono što nas čeka. "Smatramo da je ovaj dokument uvažio primjedbe koje su iznijete kod prvog čitanja, da je bitno poboljšana, a ono na čemu se najviše inzistiralo kod prve rasprave sada je sastavni dio ovog dokumenta, naime Program provedbe nacionalne politike", rekla je zastupnica Škrlić. Naglasila je da u Hrvatskoj žene čine većinu stanovništva, ima ih 51,8%, predstavljaju 48,3% zaposlenih, 52,9% nezaposlenih, te predstavljaju čak 52,4% radne snage zaposlene u tzv. neformalnom sektoru ekonomije.

Muškarci imaju prednost pri zapošljavanju

Te iste žene, radnice, manje su plaćene za isti posao od muškaraca, to pokazuju statistike. Statistike pokazuju i da se uz jednake uvjete prednost pri zapošljavanju ponovo daje muškarcu. "S druge strane, žene predstavljaju ogroman potencijal, obrazovane su, znaju, mogu i hoće. Zbog toga treba voditi aktivnu politiku za promicanje ravnopravnosti i potrebno je dodatno izgrađivati svijest o položaju, potrebi i ulozi žene u hrvatskom društvu", rekla je zastupnica Škrlić. Naglasila je da treba inzistirati na potrebi daljnjeg razvoja ženske ekonomske emancipacije koja je preduvjet za svaku drugu emancipaciju. A da bi se moglo raditi u gospodarstvu, biti u biznisu, potrebno je znanje. Zastupnica je spomenula i važnost osnivanja povjerenstva za ravnopravnost spolova na lokalnoj i područnoj razini. Zastupnici HSL-a prihvaćaju ovaj Nacionalni program za promicanje ravnopravnosti spolova, vjeruju da će on pridonijeti podizanju društvene svijesti o jednakoj mogućnosti i pravima muškarca i žena, te razvijanju legislative koja će onda to i garantirati.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorila je zastupnica **Jadranka Kosor (HDZ)**. Zastupnici HDZ-a poduprijet će ovaj prijedlog nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova. Gospođa Kosor je rekla da bi bilo dobro razmisliti o promjeni naziva ovog

dokumenta, budući da se u ovoj nacionalnoj politici govori isključivo o ženama. Naime, ako bi ostao ovakav naziv ovog dokumenta, onda bi bilo

Nisu istaknuta prava trudnica, dojilja, čini se da žena kao da mora zatomiti materinstvo da bi bila ravnopravna.

logično da ima bar koja riječ i o položaju muškaraca, o čemu nema ni riječi.

Najviše pozornosti u javnosti izaziva nasilje u obitelji, nažalost, najčešće, nasilje nad ženama i nad djecom. "Držimo da se u promjeni zakonodavstva učinilo dosta posljednjih godina, i to u Obiteljskom zakonu, u izmjenama i dopunama Kaznenog zakona, ali da te promjene još uvijek nisu dovoljne, jer uvijek ostaje ono temeljno pitanje, kako učinkovito ukloniti nasilnika koji zlostavlja obitelj, nekažnjeno, godinama", rekla je zastupnica. Osvrnula se na položaj žena danas u Hrvatskoj, smatra da ne možemo biti do kraja zadovoljni. U Saboru ima više od 20% žena zastupnica, one su na čelu vrlo važnih odbora, međutim, nelogično je, smatra zastupnica, da ni jedna žena nije na mjestu potpredsjednika Hrvatskoga sabora. "U ovim dokumentima puno se govori o aktivnostima Vladinog povjerenstva, međutim, vrlo je zanimljivo da se ni povjerenstvo ni mnoge nevladine udruge koje se bave ženskim pravima nisu oglašile kada su smanjivane rodiljne naknade ili primjerice kada je ukinut trogodišnji rodiljni dopust", rekla je gospođa Kosor. Zastupnica, nadalje, smatra da je pograšan izraz "ženska ljudska prava". "Ljudska prava su naprosto ljudska prava i u Deklaraciji o ljudskim pravima jasno se govori koja su to ljudska prava. I u našem Ustavu definirana su ljudska prava, te mislimo da ne treba razdvajati ženska ljudska prava od muških, jer onda opet dolazimo u jedno začarano područje iz kojeg je vrlo teško izaći", rekla je gospođa Kosor. Ne slaže se s konstatacijom iz Prijedloga da zbog nedostatka političke volje Povjerenstvo nije imalo stvarnog utjecaja unutar Vlade RH i u tijelima državne uprave. Postavlja se pitanje po čemu to Povjerenstvo ima većeg utjecaja danas unutar Vlade? "Jer, kada bi to povjerenstvo imalo većeg utjecaja unutar Vlade, onda, sasvim sigurno, oglašilo bi se i u ovom slučaju o kojem

sam malo prije govorila, dakle slučaju smanjivanja roditeljskih naknada, skraćivanja odnosno ukidanja dopusta itd". Zastupnici HDZ-a smatraju da je to jedna nepotrebna konstatacija i da i bez toga ovaj dokument može biti. Posebno podupiru sve one programске zadaće koje idu za tim da se posebno zaštićuju žene s invaliditetom, samohrane majke, žene na selu.

Naglasak na prevenciji zdravlja žena

Međutim, ne vide razlog da se kao posebna skupina istaknu žene pripadnice nacionalnih manjina. Kad se govori o ženama i zdravlju predlažu da se veći naglasak da na prevenciju. "Ima u ovom dijelu jedan dio protiv kojeg oštro prosvjedujemo i tražimo da se on ispusti iz ove nacionalne politike, a to je u poglavlju 2. Žene i zdravlje, u dijelu koji govori o promicanju znanja o prednostima planiranja obitelji i primjeni kontracepcije. Ovdje se kaže "Ministarstvo zdravstva će nakon završetka postupka registracije i stavljanja u promet postkoitalne kontracepcije R486 voditi brigu o opskrbljenosti tržišta tom vrstom kontracepcije". Ne vidimo nikakvog razloga da se reklamira jedno kontracepcijsko sredstvo. Mi ne smijemo u ovakvom dokumentu reklamirati jedan proizvod, to je nedopustivo, ali drugi razlog zbog kojeg smatramo da to treba izbaciti iz dokumenta je činjenica da je ovih dana u Kanadi umrla jedna žena koja je koristila upravo narečenu spornu tabletu R486", rekla je zastupnica Kosor.

Zastupnici HDZ-a podupiru mjere koje su predviđene u slučaju nasilja nad ženama, posebno onaj dio koji govori o pojačanoj suradnji sa ženskim nevladinim udrugama, te provođenje stalnog obrazovanja svih osoba koje rade na provedbi zakona i koje moraju štiti žene žrtve nasilja. Osvrnula se i na negativan odnos jednog dijela medija prema ženama i to posebno kada se radi o reklamiranju određenih proizvoda, reklamirajući uopće. "Mislim da i naš Odbor za ravnopravnost spolova mora reagirati na sve slučajeve takva poticanja neravnopravnosti". Zastupnica Kosor mišljenja je da Program provedbe nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti treba konkretizirati, da ima puno općenitosti. Zastupnici

HDZ-a smatraju da poseban zakon o ravnopravnosti spolova nije potreban, jer ravnopravnost žena nije odvojeno pitanje od ravnopravnosti muškaraca. A zastupnici tu mogu puno učiniti svojim primjerom.

U ime **Kluba zastupnika HSP/HKDU-a** govorio je zastupnik **Ante Kovačević (HKDU)**. "Oduvijek sam bio i jesam za ravnopravnost spolova. Međutim, slažem se s kolegicom Kosor koja je govorila o dvostrukim kriterijima u Hrvatskoj. I zaista podržavam u cijelosti njeno

Zanimljivo je da se Povjerenstvo, a ni nevladine udruge koje se bave ženskim pravima nisu oglasile kada su smanjivane roditeljske naknade.

izlaganje. Postojeće udruge su licemjerne, boreći se protiv jedne diskriminacije uvode političku diskriminaciju, i to među samim ženama. Npr. evo ove udruge B.a.b.e. koje su reagirale kada je ovdje u Saboru izrečeno, možda i nespretno ono "o madracu i mudracu". Ali kada je bilo pitanje dogradonačelnice Petrinje, za tu ženu nitko nije digao glas, od tih ženskih udruga, to su dvostruki kriteriji. Boriti se, važući za koje vrste žena da se borimo, to znači da su te udruge politički instrumentalizirane", rekao je zastupnik Kovačević. Inače, pohvalio je sam Zakon, jer, kako je rekao, "izbalansiran je, i dobar". "Ali dobiva se dojam da nisu istaknuta prava trudnica, dojilja, jer ako se žena odluči na materinstvo, kao da samu sebe isključuje iz ovih napora za ravnopravnost spolova. Dakle, da bi žena u cjelini bila ravnopravna kao da mora zatomiti materinstvo i kao da je materinstvo nešto u njenom životu što treba biti u drugom, trećem planu, odnosno iznimka", bio je kategoričan gospodin Kovačević. Da se izbjegne suviše sukobljavanje sa crkvenim krugovima smatra da je puno uputnije kontracepciju nazvati izbjegavanjem začeca. Ali tu se govori o promicanju postkoitalne kontracepcije, što će sigurno izazvati oštre reakcije crkvenih krugova. Na više mjesta se spominju prava samohranih majki, a ne ističu se nigdje prava majki koje nisu samohrane, smatra zastupnik Kovačević. Na kraju je rekao da su spremni podržati ovaj prijedlog, s uvažavanjem primjedbi koje su iznijeli.

Ohrabriti žene da budu aktivne

Za repliku se javila zastupnica **Gordana Sobol (SDP)**. Rekla je da to nije zakon, već prijedlog jedne nacionalne politike, jedne orijentacije našeg društva, s nizom manje ili više konkretnih mjera, gdje se različitim akcijama, a u konačnici i po nekim zakonskim budućim rješenjima, potiču i ohrabruju žene da se uključe aktivno i u niz područja, za koja možda do jučer nisu imali toliko hrabrosti.

Za ispravak netočnog navoda javila se zastupnica **Lucija Debeljuh (SDP)**. Rekla je da nije točno, kako tvrdi gospodin Kovačević, da se zastupnice SDP-a nisu pridružile zastupnici Pusić prilikom izlaska iz sabornice, kao i da nije točno da je istup gospođe Pusić bio histeričan.

Za ispravak netočnog navoda javio je zastupnik **Kovačević (HKDU)**. Rekao je da postoje televizijske snimke, te da nije točno što gospođa Debeljuh kaže, već je točno da se žene nisu solidarizirale onaj dan s gospođom Pusić. "Nakon 7 dana ta je ljubav zakašnjela. Nije istina da su onaj dan izašle", rekao je gospodin Kovačević.

Za ispravak netočnog navoda javio se gospodin **Petar Žitnik (HSS)**. Rekao je da se on naime prvi dignuo i prvi napustio sjednicu.

U ime **Kluba zastupnika LS-a** govorio je zastupnik **Tibor Santo (LS) (zastupnik pripadnika mađarske nacionalne manjine)**. Rekao je da je točno da ovo nije zakon, već dokument koji zapravo ima veću važnost nego zakon. Jer iz ovog dokumenta bi trebali proizaći mnogi zakoni, i mnoge odredbe zakona bi morale voditi računa o ovom dokumentu, jer on govori o opredjeljenju i strategiji ove zemlje u rješavanju vrlo važnog pitanja. Na Konačni prijedlog Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova s Programom, Klub zastupnika LS-a će se pozitivno očitovati, iako ima i nekoliko primjedbi. Prva primjedba je metodološke naravi, jer ono što se zove programom u biti ima elemente nacionalne politike, a ono što se zove politikom praktički po svojim detaljiziranjima ima elemente programa. Tako da će se ovaj dokument morati dograđivati. Pokazalo se da su predlažajući dokumenta imali sluha i prihvatili dosta prijedloga iz rasprave u prvom čitanju, pa to otvara nadu da će jedan tako važan dokument biti onda i

praktičan i provediv, jer regulira vrlo važna pitanja i govori o civilizacijskoj razini jedne zemlje. Baš zbog toga bi trebalo voditi računa da ono što se u programu predlaže stvarno bude i provedivo. U Klubu zastupnika LS-a, ali i u Klubu nacionalnih manjina imaju primjedbu na odredbe da su žene pripadnici nacionalnih manjina svrstane u skupinu koja se naziva žene posebno osjetljive skupine. To traži detaljnije obrazloženje, kod koje nacionalne manjine postoji pretpostavka da njene pripadnice ulaze u osjetljivu skupinu. "To stvara predrasudu da se pripadnicima nacionalnih manjina događa nešto što ih čini osjetljivijim u odnosu na druge skupine žena. Mislim da za to nema uporišta", rekao je zastupnik Santo.

"Točno je ono što su neki primijetili da ovdje cijeli dokument implicira da se zapravo radi o položaju žena, znači o ravnopravnosti žena i da je naglasak na tome, ali onda bi trebalo voditi računa da se u program ne stavlja ono gdje zapravo pokazatelji pokazuju da su ugroženiji puno više muškarci. Recimo u poglavlju Žene i zdravlje, gdje se predviđa jačanje aktivnosti na obrazovanju o spolno prenosivim bolestima s naglaskom na AIDS.

Načini zaštite protiv neželjene trudnoće

Notorna je činjenica da su oboljeli i zaraženi pretežno muškarci, ali s druge strane nema niti jednog slova o ženama prostitutkama i njihovom položaju, riziku kojem su one izložene, zaštititi, a to je činjenica koja u ovom društvu egzistira, htjeli mi to priznati ili ne, o tome recimo ovdje nema govora", naglasio je zastupnik Santo.

Protekli rat je pokazao da je silovanje žena jedan od instrumenata provođenja rata, a zaštita žena koje su bile silovane nije ovdje posebno akceptirana.

U poglavlju Žene i rat nema govora o tome što se misli i kako se ženu koja je silovana kani zaštititi, dakle silovanje u ratu i zaštita takvih žena nije obuhvaćeno ovim programom. Protekli rat je upravo pokazao da je silovanje žena jedan od instrumenata provođenja rata, a zaštita žena koje su

bile silovane nije ovdje posebno akceptirana.

Sasvim sigurno da jedan ovakav program koji govori o ravnopravnosti i o položaju žena mora imati poglavlje koje govori o načinima zaštite protiv neželjene trudnoće, ali je izbor i način svakako puno širi od navedenog, što stvarno ostavlja dojam da se radi o propagiranju jednog određenog sredstva, što kada se radi o medicini i zdravstvu je neetično. Nije dozvoljeno reklamiranje na ovaj način. "Dobro je da se ovaj program donosi, a bilo bi vrlo važno da se on i provodi. Donosimo dokument koji Vlasti i sva relevantna tijela obvezuje, ali je sada velika odgovornost na svima nama da se on u praksi provodi i da se program ugradi u svakodnevicu. Po našem sudu, važno je da se u području nasilje nad ženama program dosljedno provodi, da oni koji su u kontaktu sa žrtvama nasilja budu dobro obučeni i da dobro reaguju. Svjedoci smo nažalost da i tamo gdje ljudi inače profesionalno obavljaju svoj posao, kao recimo u policiji, da kada je u pitanju nasilje nad ženama, njihov profesionalizam u smislu dosljednog provođenja propisa često izostane. Ne tvrdim da je Policija neprofesionalna, ali jednostavno i oni podlegnu jednoj klimi u društvu gdje je pitanje nasilja u obitelji nerijetko pitanje same obitelji, to se doživljava kao uplitanje u život obitelji, umjesto da se to doživljava kao intervencija u slučaju nasilja, što to i jest. Želio bi da se mreža skloništa za zlostavljane žene uvede kao dio nacionalnog programa u kojem bi se omogućila dostupnost takvim mjestima u onom trenutku kada su žene i djeca u obitelji najčešće i najugroženiji", rekao je zastupnik Santo. Zastupnici LS-a podržavaju ovaj program, uz želju i zahtjev da se on usavršava, i naročito da se provodi.

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorila je zastupnica **Gordana Sobol (SDP)**. Rekla je da je prijedlog u drugom čitanju poboljšana, uz provedbeni program kojeg u prvom čitanju nije bilo, što je i najveći napredak. Naglasila je da treba uskladiti predložene rokove koji su navedeni u okviru Nacionalne politike, po pojedinim točkama i poglavljima, jer nažalost Nacionalna politika došla je u drugo čitanje nešto kasnije. Nadalje ono što je bila primjedba u prvom čitanju, ostala je i sada, a to je da je i dalje pomalo nejasna uloga, odnosno bolje rečeno, vlasti Povjerenstva za ravnopravnost

spolova pri Vladi RH u odnosu na zadaće koje su zacrtane kao zadaće pojedinih ministarstava. Tako konkretno u poglavlju "Ljudska prava žena" pod programske zadaće u točki 3. stoji: "Sva ministarstva i druga tijela državne uprave dostavljat će Povjerenstvu na mišljenje sve prijedloge zakona koji reguliraju materiju od utjecaja na položaj žena. Mišljenja Povjerenstva moraju se uzeti u obzir pri dostavljanju zakonskih prijedloga Vladi RH, a ukoliko ne budu prihvaćena to se mora obrazložiti".

Primitivizam reklamnih poruka

Zastupnica se osvrnula na značaj medija, te, putem njih, na potrebu za sustavnim i stalnim promoviranjem, a time i educiranjem svih građana za ostvarivanje načela jednakih šansi za oba spola. "Vjerujem da ćete se složiti da smo u zadnje vrijeme svjedoci medijskih poruka putem različitih reklamnih agencija, a koje se objavljuju i preko najutjecajnijih medija a koje su svedene, na razinu najprimitivnijeg seksizma i ispod su svake razine, ne samo elementarne pristojnosti već i općeprihvaćenih vrijednosti našeg društva. Ne mislimo u Klubu SDP-a da je dovoljno samo na ovakve stvari eventualno odreagirati putem nekog priopćenja, putem neke press konferencije ili nešto slično, već smatramo da ovim problemima treba pristupiti na način da se vidi koliko je moguće kroz pojedina zakonska rješenja uvesti kakav takav red na tom području", rekla je zastupnica. Klub zastupnika SDP-a podržava nacionalnu politiku za promicanje ravnopravnosti spolova, očekuje da će ona jednim dobrim dijelom biti ostvariva.

Zastupnica **Ljiljana Kuhta (SDP)** osvrnula se u svojoj raspravi na temu žena u športu. Rekla je da je ova tema spomenuta u Prijedlogu, ali smatra da to nije dovoljno, te je iz tog razloga podnijela nekoliko amandmana. Zastupnica je naglasila da je u Hrvatskoj oko 51% žena, a da je zastupljenost žena u svim segmentima športa svega 10%. Žene su slabo zastupljene u strukturama rukovođenja i donošenja odluka unutar športa, kao trenerice, sutkinje. Zastupnica je završila svoje izlaganje riječima da podupire ovu Nacionalnu politiku.

Potom je govorio zastupnik **Nevio Šetić (HDZ)**. Rekao je da se priklanja

onima koji se zauzimaju da ne postoje ženska ljudska prava, nego da postoje prava žena. Treba dobro razraditi materiju oko zaštite i promicanja ljudskih prava žena, posebno osjetljivih skupina žena.

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je ponovo zastupnik **Petar Žitnik (HSS)**. Rekao je da je čista hipokrizija govoriti da se u današnjem društvu, gdje smo svi svjedoci da vladaju muškarci, treba boriti i za prava muškaraca. "Kad bi stvarno muškarci bili povrijeđeni, zar

Čista je hipokrizija govoriti da se u današnjem društvu, gdje smo svi svjedoci da vladaju muškarci, treba boriti i za prava muškaraca.

bismo mi donosili zakone u kojima se traži u izbornim zakonima zakonsko pravo za određenje određenog pariteta žena u predstavničkim tijelima. A najveća hipokrizija, šteta što ga nema, da je o pravima, o ravnopravnosti spolova, u ovom Saboru govorio gospodin Kovačević. Mislim da veće hipokrizije nema", rekao je zastupnik Žitnik.

Nakon kratke završne riječi predstavnika predlagatelja, zamjenika ministra rada i socijalne skrbi, gospodina **Bože Žaje**, rasprava je bila zaključena. Predsjedavajući, gospodin Mato Arlović izvijestio je zastupnike da je tokom rasprave prispio popriličan broj amandmana Vlade RH na konačni prijedlog Nacionalne politike koji su postali sastavni dio konačnog prijedloga Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova.

IZJAŠNJAVANJE

Potpredsjednica Vlade, gospođa **Željka Antunović**, kao predstavnica predlagatelja, očitovala se o podnesenim amandmanima. Svi Vladini amandmani pristigli do okončanja rasprave postaju sastavni dio Konačnog prijedloga, i o njima će se tada glasovati.

Prihvaćen je amandman zastupnice **Ljiljane Kuhte (SDP)** u poglavlju Ljudska prava žena, u točki h), u podtočki a), gdje se dodaje novi stavak 4.

Ostale amandmane zastupnice Kuhte Vlada nije prihvatila, uz

obrazloženje da se oni pretežito bave detaljiziranjem u području športa, odnosno bavljenja žena športom i predlagatelj uvažavajući njihov sadržaj smatra da su predetaljni za jedan ovakav dokument, i da će se njihov sadržaj implementirati kroz pojedine korake provedbe nacionalne politike. Na ovo objašnjenje osvrnula se predlagateljica amandmana, gospođa Kuhta. Izrazila je zadovoljstvo što je uopće ta tema našla svoje mjesto u ovoj strategiji, te rekla da ju je ona samo željela proširiti i na ostala područja, ali da se slaže s obrazloženjem Vlade i da povlači sve ostale amandmane.

Tada se predstavnica Vlade, gospođa Antunović, očitovala na amandman gospođe **Jadranke Kosor (HDZ)**. Amandman se odnosi na područje 2. Žene i zdravlje, točku b), da se podtočka 5. briše, zbog nedopustivosti reklamiranja kontracepcijskog sredstva R-486. Vlada ne prihvaća ovaj amandman, ali je njegov zahtjev obuhvaćen amandmanima Vlade RH. Tada se predlagateljica amandmana, gospođa Kosor, osvrnula na ovo objašnjenje Vlade rekavši da je mislila da će se otvoriti rasprava o tom Vladinom amandmanu. Naime, Vlada u svom amandmanu, rekla je zastupnica Kosor, predlaže djelomično modificiranje podtočke 5, na način da će Ministarstvo zdravstva voditi brigu o opskrbljenosti tržišta svim vrstama kontraceptivnih sredstava, uključujući sredstva postkoitalne kontracepcije, te će o tome redovito izvješćivati Povjerenstvo. Zastupnica Kosor misli da je to nepotrebno, predlaže da se ova podtočka 5. potpuno ispusti iz ovog dokumenta, jer ako u Nacionalnoj politici nema odredaba o tome da bi Povjerenstvo trebalo voditi brigu, recimo o povećanju roditeljskih naknada, onda nema potrebe ni za ovim. Tražila je glasovanje o svom amandmanu. Amandman nije prihvaćen.

Tada se Vlada očitovala na amandman zastupnice **Dijane Čizmadije (SDP)** u poglavlju 5. Žene i gospodarstvo, točki a), u podtočki 1., a odnosi se na izradu Strategije razvoja ženskog poduzetništva. Vlada ne prihvaća ovaj amandman. Naime, drže da je posebno propisivanje strategije razvoja ženskog poduzetništva u ovom trenutku nešto što ne bi udovoljilo bržem dostizanju krajnjeg cilja. Naime, programi razvoja poduzetništva, uz posebno vođenje računa o mogućnostima uključivanja žena u to poduzetništvo

Vlada drži da su za nacionalnu politiku ovog trenutka dovoljni, pogotovo što postoje već neka iskustva iz prethodnih razdoblja koja u ovom smislu nisu dala rezultate.

Na ovo objašnjenje Vlade osvrnula se podnositeljica amandmana, zastupnica Čizmadija. Rekla je da će povući amandman, no da želi iznijeti svoj stav. Naime, rekla je da je upravo potpredsjednica Vlade, gospođa Antunović, kao predsjednica Povjerenstva, u lipnju 2000. godine na Generalnoj skupštini UN-a izvijestila u ime Vlade da se u Hrvatskoj izrađuje Strategija razvoja ženskog poduzetništva. "S obzirom na to da je ovdje prisutan ministar za europske integracije, mislim da je dobro izvijestiti, da je primjerice Europsko povjerenstvo, u okviru svoje Uprave za gospodarstvo, ustanovilo posebnu Upravu za razvoj ženskog poduzetništva. Unatoč svemu, amandman povlačim", rekla je zastupnica Čizmadija.

Vlada se očitovala o slijedećem amandmanu zastupnice Diane Čizmadije (SDP) na području 1. Ljudska prava žena Programa provedbe, gdje se dodaje nova točka 1.3.a), a odnosi se na izradu i podnošenje izvješća o provedbi Konvencije o ukidanju svih oblika diskriminacija žena. Vlada ne prihvaća ovaj amandman, drže ga nepotrebim. Naime, obveza izvješćivanja o provedbi Konvencije proizlazi iz samog prihvaćanja Konvencije iz članstva UN-a. Radi se o obvezi koju ne treba posebno propisivati. Predlagateljica amandmana, zastupnica Čizmadija povukla je amandman.

Ostale amandmane zastupnice Čizmadije (SDP) Vlada je prihvatila. Ovime je završilo izjašnjavanje o amandmanima.

Tada je predstavnica Vlade, gospođa Antunović, rekla da iako nisu dani u amandmanskome obliku, Vlada prihvaća neke od zaključaka **Odbora za obitelj, mladež i šport**, i to zaključak broj 2. i zaključak broj 4. iz izvješća Odbora.

Ovime je rasprava zaključena i pristupilo se glasovanju o **Konačnom prijedlogu Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova, s Programom provedbe Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova u RH od 2001. do 2005., u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s prihvaćenim amandmanima.** Hrvatski sabor jednoglasno je, sa 83 glasa "za", izglasao predloženi dokument.

S.F.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O FINANCIJSKOJ AGENCIJI

Servisiranje sustava javnih financija na komercijalnim osnovama

Od 1. siječnja 2002. dosadašnji Zavod za platni promet (ZAP) nastavlja rad kao Financijska agencija (FINA). Zakonom su Nadzorni odbor i Uprava Agencije obvezani da, u roku godine dana od stupanja Zakona na snagu, pripreme i predlože Vladi RH izdvajanje djelatnosti koje se mogu komercijalizirati i samostalno postojati na tržištu pretvorbom u jedno ili više trgovačkih društava, odnosno u banku ili drugu financijsku instituciju.

Hrvatski sabor izglasao je Zakon nakon kraće rasprave, zajedno s prihvaćenim amandmanima predlagatelja Vlade RH te Odbora za financije i Državni proračun i klubova zastupnika HSLS-a i HSS-a.

O PRIJEDLOGU

Komercijalni servis javnim financijama

Umjesto prikaza zakonskog prijedloga evo što je o njemu uvodno zastupnicima rekao zamjenik ministra financija, **Damir Kuštrak**.

Završetkom reforme platnog prometa - kad se usvoji Zakon o platnom prometu - nužno je preoblikovati, poslovno i organizacijski Zavod za platni promet u Financijsku agenciju. Ona, kao tranzicijska organizacija, opslužuje različite korisnike. Prema namjeri i važnosti od javnog su interesa poslovi za državu; oni oko mirovinske reforme, poslovi za javnu statistiku i registar te različite komercijalne djelatnosti.

Agencija odnose s cjelokupnom okolinom rješava ugovornim putem, čime se željela naglasiti potreba da se svi, pa i postojeći, poslovi za državu i za javni sektor moraju zahvatiti normalnim i transparentnim ugovornim režimom.

Ona nije zamišljena kao organizacija koja se financira neposredno iz Državnog proračuna, već koja na

komercijalnim osnovama servisira sustav javnih financija u cjelini. Na taj će način i Agencija, umjesto da bude još jedan proračunski korisnik, svojom sposobnošću pronalaženja poslova, moći uspostaviti učinkovitiji i isplativiji sustav samofinanciranja.

Uvažene primjedbe iz prvog čitanja

Vlada je uvažila niz primjedbi i prijedloga iz prvog čitanja:

- Izrazom da Agencija "pruža informatičku tehnološku podršku" (umjesto pomoć u poslovima nadzora i kontrole pravnih subjekata) jasno se ističe da Agencija neće obavljati nikakve poslove nadzora i kontrole pravnih subjekata.

- Predviđeno je da ostvarenu dobit Agencija raspoređuje i u korist Državnog proračuna.

- Nad Agencijom se, kako je bilo predloženo, mora (a ne "može") provesti i stečaj ukoliko Vlada RH u devedeset dana ne pokrije gubitke ili ne odluči na koji će način pokriti gubitke.

- Predviđa se izdvajanje djelatnosti koje se mogu komercijalizirati i samostalno postojati na tržištu u jedno ili više trgovačkih društava, odnosno u banku ili u drugu financijsku instituciju.

Nije prihvaćeno

Nisu prihvaćeni sljedeći prijedlozi:

- da Agencija vodi jedinstveni registar računa poslovnih subjekata u ime Hrvatske narodne banke (Konačnim prijedlogom zakona o platnom prometu predviđeno je da to propisuje Hrvatska narodna banka, koja samo operativno vođenje može temeljem ugovorne osnove prepustiti Agenciji).

- Da izmjene i dopune Statuta Agencije donosi Vlada RH na prijedlog Nadzornog odbora Agencije i uz suglasnost Hrvatskog sabora (to je i u drugim državnim agencijama u nadležnosti upravnih ili nadzornih

odbora, uz pribavljanje suglasnosti Vlade RH).

- da se Vladi RH ne prepusti donošenje svih odluka u svezi s osnivanjem trgovačkih društava te da se u zakon ugrade precizne odredbe o izdvajanju pojedinih djelatnosti, radi njihove komercijalizacije i samostalnog postojanja na tržištu.

RADNA TIJELA, AMANDMANI

U treće čitanje ako...

Odbor za zakonodavstvo podržao je donošenje zakona, ali i ukazao na neodrživost rješenja kojima se uređuju poslovi, prava i obveze Agencije (pravni i ustavnopravni razlozi). Predloženo je stoga da predlagatelj amandmanima otkloni manjkavosti, a ako to ne učini da se o zakonskom prijedlogu provede treće čitanje.

Nadzorni odbor i Uprava Agencije obvezani da, u roku godine dana od stupanja Zakona na snagu, pripreme i predlože Vladi RH izdvajanje djelatnosti koje se mogu komercijalizirati i samostalno postojati na tržištu pretvorbom u jedno ili više trgovačkih društava, odnosno u banku ili drugu financijsku instituciju.

U obrazloženju mišljenja najprije se ukazuje da bi Agencija, prema određenjima načina osnivanja, trebala biti javna ustanova, ali da rješenja u pojedinim odredbama nisu tako uređena. S obzirom na tijela Agencije moglo bi se zaključiti da je ona trgovačko društvo, ali niti to - upozorio je Odbor - nije razvidno iz zakonskog prijedloga. Kad je, pak, riječ o poslovima koje bi Agencija

trebala obavljati (za koje se ovlašćuje) Odbor je upozorio da se nameće sumnja kako je njezin položaj suprotan stavku 2. članka 49.

Istodobno je ukazano na neprihvatljiv položaj Vlade Republike Hrvatske - iz nekih odredbi slijedi da je ona servis Agencije, kao da je skupština trgovačkog društva. Daka-ko, postavlja se pitanje zašto bi Republika Hrvatska bila osnivačem subjekta koji prema određenim odredbama ima položaj trgovačkog društva.

Članovi Odbora, nadalje, su ukazali na rješenja prema kojima bi poslovi Agencije u osnovi bili svedeni na nadzor i kontrolu pravnih subjekata (pa i državne revizije). Odbor je upozorio i na to da ministar financija ima ovlast da, neovisno o odredbama posebnih zakona, propisuje tko su obveznici dostave podataka potrebnih Agenciji za obavljanje poslova (svih, uključujući komercijalne djelatnosti). On bi, uz to - prema predloženome - propisao vrstu podataka, a i način te rokove dostave podataka potrebnih Agenciji, također neovisno o tome što su ta pitanja posebnim zakonom drugačije uređena.

Agencija bi, kao univerzalni pravni sljednik Zavoda za platni promet, stekla ogromnu imovinu, a Konačnim prijedlogom nije predviđeno da Hrvatski sabor, kao osnivač Agencije u ime Republike Hrvatske uopće razmatra izvješće o njezinu poslovanju.

U Odboru za financije i Državni proračun, na sjednici 6. prosinca, rečeno je da bi trebalo uspostaviti transparentniji odnos između Agencije i Hrvatskog sabora. Naime, s obzirom na to da se višak prihoda Agencije nad rashodima raspoređuje u opće pričuve za razvoj djelatnosti Agencije i u korist Državnog proračuna ovim bi zakonom trebalo utvrditi da Statut Agencije (koji donosi Nadzorni odbor) potvrđuje Hrvatski sabor te da izvješće o svom poslovanju Agencija podnosi, osim Vladi RH, i Hrvatskom saboru (s tim u svezi podnesena su tri amandmana). Uvid Parlamenta u ukupno poslovanje Agencije nužan je zato što je ona potencijalni punitelj Državnog proračuna, a i mogući korisnik proračunskih sredstava, radi pokrivanja manjka svojih prihoda nad rashodima koje nije moguće pokriti iz općih pričuva - stoji još u izvješću ovoga radnog tijela. Amandmanom je, uz to, zatraženo da se zakonom nedvojbeno

definira kako Financijska agencija preuzima vođenje Jedinственог регистра računa poslovnih subjekata. Riječ je, stoji u obrazloženju amandmana, o značajnom sustavu kontrole koji bi, uz nužno proširenje njegove uloge na preuzimanje obveze izvješćivanja o blokadi i prisilne naplate naloga te uključivanje deviznih računa predstavljao jedan složen sustav. Agencija bi te poslove mogla preuzeti i kvalitetno obavljati upravo zahvaljujući raspoloživim tehničkim i kadrovskim resursima.

O amandmanima Vlade Odbor za financije i Državni proračun raspravljao je 13. prosinca, jednoglasno podržavši onaj na stavak 2. Članka 11. kojim je predloženo da se jedan član Nadzornog odbora bira iz redova saborskih zastupnika. Budući da Vlada prihvaća prijedlog Odbora da Agencija godišnje izvješće podnosi i Hrvatskom saboru, ovime se, stoji u izvješću Odbora, dodatno jača uloga Hrvatskog sabora u nadzoru Agencije.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu podržao je Konačni prijedlog, kao zainteresirano radno tijelo, bez primjedbi.

Klub zastupnika HSS-a podnio je dva amandmana. Prvim je predložio da statut Agencije (te njegove izmjene i dopune) donosi Vlada RH na prijedlog (Upravnog) Nadzornog odbora Agencije, a uz suglasnost Hrvatskog sabora. Obrazloženje - Financijska agencija će po strukturi i karakteru biti bitno drugačija od svih postojećih, osnovanih temeljem posebnih zakona.

Zbog važnosti Financijske agencije i njezina utjecaja na sveukupne gospodarske, društvene i socijalne tokove, drugim je amandmanom predloženo da se godišnje izvješće podnosi i Hrvatskom saboru.

Klub zastupnika HSL-a predložio je također da se nedvojbeno ovim zakonom definira da Financijska agencija vodi jedinstveni registar računa poslovnih subjekata. Tu su, nadalje, još tri amandmana kojima se zatraženo već prethodno spomenuto - da Hrvatski sabor nad Agencijom, kojoj se prenose značajne javne ovlasti, ima kontrolnu funkciju (potvrđivanje Statuta; podnošenje izvješća).

Jadranko Mijalić (HSL) predložio je da, u skladu s amandmanom Odbora za financije i Državni proračun, kojim je zatraženo da Statut Agencije potvrđuje Hrvatski sabor - predvidi odgodu (na 1. travnja

2002.) primjene Zakona o Financijskoj agenciji, odnosno pomakne datum od kojega Agencija postaje pravni sljednik Zavoda za platni promet.

Vlada RH podnijela je, 13. prosinca, amandman kojim je predviđeno da se jedan član Nadzornog odbora Financijske agencije bira iz redova saborskih zastupnika - članova Odbora za financije i Državni proračun. Prethodno je povučen prvobitni amandman, sa sjednice 12. prosinca, kojim nije bilo predviđeno da član odbora treba biti baš iz Odbora za financije i Državni proračun. Prihvativši, inače, prijedlog toga odbora da Agencija godišnje izvješće o radu podnosi i Hrvatskom saboru (ne samo Vladi), u obrazloženju amandmana objasnila je da se ovime dodatno jača uloga parlamenta u nadzoru rada Agencije.

RASPRAVA

Nakon zamjenika ministra financija, **Damira Kuštraka**, mišljenje Odbora za zakonodavstvo obrazložio je njegov predsjednik **Josip Leko**, a stav Odbora za financije i Državni proračun predsjednik **Jadranko Mijalić**.

Agencija, koja je ranije (kao ZAP ili SDK) imala potpuni monopol morat će se za posao izboriti na tržištu - uključujući sve potencijale kako bi tranzicijsko razdoblje prošlo što bezbolnije, i s nadom da će svi zaposleni zadržati svoja mjesta.

U ime Kluba zastupnika SDP-a zakonski prijedlog podržao je **Tonči Žuvela**, uvodno napomenuvši da je dobro što su na klupe zajedno došli ovaj i Zakon o platnom prometu, kako je to zahtijevala većina zastupnika. Izrazio je, nadalje, zadovoljstvo što je predlagatelj uvažio primjedbe iz prvog čitanja, uz ostalo i ovog kluba.

Klub zastupnika SDP-a ocijenio je da bi Agencija kvalitetno mogla obavljati posao vođenja jedinstvenog registra računa poslovnih subjekata, ali i prihvatio mišljenje Vlade da je to pitanje riješeno Konačnim prijedlogom zakona o platnom prometu,

koji zadržava kontrolu Hrvatske narodne banke nad jedinstvenim registrom računa, otvarajući istovremeno mogućnost da se ovaj posao, ugovorno, u informacijsko-tehničkom smislu, povjeri Agenciji.

Komentirajući i dalje prisutnu dilemu hoće li poslovi vezani uz platni promet biti jeftiniji ili ne, predstavnik Kluba zastupnika SDP-a ustvrdio je da je jasno kako će se Agencija, koja je ranije (kao ZAP ili SDK) imala potpuni monopol morati za posao izboriti na tržištu - uključujući sve potencijale kako bi tranzicijsko razdoblje prošlo što bezbolnije, i s nadom da će svi zaposleni zadržati svoja mjesta.

Zastupnik je još ukazao na važnu ulogu Agencije u mirovinskoj reformi te napomenuo da će barem u tranzicijskom razdoblju poslove prometa za većinu banaka obavljati Agencija.

Dobra osnova reforme platnog sustava

Klub zastupnika HSLs-a, čiji je stav obrazložio **Jadranko Mijalić**, ocijenio je da je predloženi zakon dobra zakonska osnova reforme domaćega platnog prometa radi povećanja njegove učinkovitosti i tržišne transparentnosti. Na zakonski prijedlog uputio je amandmane, posebno ukazavši na značajnu ulogu jedinstvenoga registra računa poslovnih subjekata, čije bi vođenje trebala preuzeti Financijska agencija, jer ima tehničke i kadrovske resurse. U tom smislu predložen je amandman na članak 4 - da se među definirane komercijalne djelatnosti Financijske agencije uvrsti i ovaj zadatak.

Zastupnik je pohvalio članak 25. kojim je, u skladu sa zahtjevom toga kluba u prvom čitanju, omogućeno izdavanje dijela agencije u banku ili drugu financijsku instituciju te izmjenu članka 5., koju su također zahtijevali jer je formulacija bila nedorečena. Nedvojbenim definiranjem pomoći Agencije kao informatičko-tehničke podrške otklonjena je mogućnost preklapanja nadzorne i kontrolnih funkcija više institucija.

Člankom 3, međutim, i dalje - po ocjeni ovog kluba - nije dovoljno razgraničena uloga Agencije u odnosu na Državni zavod za statistiku. Nije, među ostalim, jasno temeljem kojih programa statističkih istraživanja će obavljati poslove

prikupljanja, obrade i publiciranja podataka i u kojoj mjeri to predstavlja zadiranje u poslove Zavoda, upitno je na koji će način Agencija prikupljati podatke o poslovnim subjektima).

Nedvojbeno nije uređeno ni pitanje osiguravanja sredstava za poslovanje poslovne agencije pa to ostavlja prostor za razna tumačenja.

Klub zastupnika HSLs-a je podržao izmjenu članka 18, kojim je regulirano da se iz viška prihoda nad rashodima može izdvojiti najviše do 20 posto za opće pričuve te najviše do 30 posto za razvoj djelatnosti. Rješenjem, koje također podržavaju, da se manjak prihoda nad rashodima pokriva iz općih pričuva, odnosno ukoliko to nije moguće iz Državnog proračuna, otklonjen je nedostatak formulacije iz Prijedloga zakona. Značajno je poboljšanje izostavljanje odredbi kojima je bilo predviđeno da se nad Agencijom ne može provesti stečaj te obvezivanje Vlade RH da stečaj provede ukoliko u roku 90 dana ne pokrije gubitke ili ne donese odluku na koji će način pokriti gubitke.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: ocjenu da bi Agencija godišnje izvješće trebala podnijeti Hrvatskom saboru, koji bi trebao imati kontrolnu ulogu nad njezinim poslovanjem; prijedlog da statut Agencije donosi Nadzorni odbor Agencije, a potvrđuje ga Hrvatski sabor; upit predstavniku predlagatelja ne postoji li objektivna opasnost povećanja troškova za sudionike platnog prometa.

Nije precizno riješen pravni položaj Agencije

Ante Markov (HSS) započeo je izlaganje u ime Kluba zastupnika HSS-a napomenom kako ovu od drugih transformacija dijeli činjenica da se radi o velikom subjektu i kolektivu koji je dobro funkcionirao i dobro bio postavljen na tržištu te ispunio svoju zadaću u prometu javnih financija i do 1990. i nakon nje.

Nije dovoljno razgraničena uloga Agencije u odnosu na Državni zavod za statistiku.

Konačnim prijedlogom otklonjen je značajan broj nedostataka, ali da se još dosta toga može uskladiti i značajno popraviti, bez obzira što je riječ o privremenom rješenju. Klub

zastupnika HSS-a upozorio je da niti za drugo čitanje nije preciznije riješena pravna pozicija Agencije. Prema članku 1, ona je pravna osoba, ali nejasnoće u drugim člancima izazivaju dvojbu - radi li se o trgovačkom društvu ili drugom obliku organizacije ove javne ustanove, s inače specifičnom i poznatom zadaćom.

Obrazlažući (prethodno prikazane) amandmane Kluba, Ante Markov je komentirao objašnjenje Vlade kako i druge državne agencije osnovane temeljem posebnih zakona izvješće o radu podnose Vladi, odnosno nisu tretirane kako predlaže ovaj klub. Upozorio je s tim u svezi na bitnu razliku - strukturom i brojem zaposlenih (više od 5000) - Financijske i drugih agencija. Uz to, riječ je o značajnoj krovnoj instituciji koja sa 22 podružnice pokriva cijeli teritorij

Osim Vladi Financijska agencija godišnje izvješće podnosi i Hrvatskom saboru.

Republike. Prijedlog da Hrvatski sabor daje suglasnost na Statut Financijske agencije utoliko je potrebnije uvažiti što se člankom 7. ministru daje uloga koja je gotovo iznad statuta (propisivanje vrste, načina i rokova dostave podataka potrebnih Agenciji za obavljanje zadataka).

Glasovanje

Prihvaćen je amandman Odbora za financije i Državni proračun, Kluba zastupnika HSLs-a i Kluba zastupnika HSS-a na članak 21, kojim je predloženo da osim Vladi Financijska agencija godišnje izvješća podnosi i Hrvatskom saboru.

Nakon jednoglasne odluke da se razmotri naknadno dostavljeni amandman Vlade RH, zastupnici su jednoglasno prihvatili prijedlog predlagatelja da se jedan član Nadzornog odbora bira iz redova saborskih zastupnika, članova Odbora za financije i Državni proračun.

Povučeni su amandmani Odbora za financije i Državni proračun - zahtjev da Financijska agencija vodi Jedinostveni registar računa poslovnih subjekata nakon obrazloženja zamjenika ministra financija da je Zakonom o platnom prometu prihvaćeno da to čini Hrvatska narodna banka.

Glasovanjem je odbijen amandman Daria Vukića. Nije pomoglo ni njegovo dodatno obrazloženje da je nužno objediniti nadzor nad inozemnim platnim i kuskim prometom jer zbog gašenja Financijske policije ne postoji služba koja obavlja nadzor nad platnim prometom u zemlji te nad prometom gotovine većom od 25 tisuća maraka u kusknoj protuvrijednosti temeljem Zakona o sprečavanju pranja novca. Također, niti upozorenje da ne postoji služba za nadzor nad radom mirovinskih fondova 1, 2. i 3. stupa u okviru HAGENE te nadzor nad ubiranjem doprinosa za zdravstveno osiguranje, a i da u okviru Komisije za vrijednosne papire nije osnovana nadzorna služba (posljedica-nekontrolirani promet dionica i vrijednosnih papira) te

da Ured za pranje novca nema kome (osim MUP-u) dati nalog za provjeru gotovinskih novčanih transakcija. Da ne odbiju amandman zastupnike nije uvjerila ni tvrdnja da inspekcija Hrvatske narodne banke ne može učinkovito kontrolirati privatizirani bankarski sustav.

Odbor za financije i Državni proračun i Klub zastupnika HSLŠ-a i Klub zastupnika HSS-a povukli su amandmane na članak 8. nakon obrazloženja mr. Kuštraka da su ovaj i Zakon o platnom prometu veoma povezani te da, s obzirom na to da bi Financijska agencija trebala započeti radom 1. siječnja ni fizički nije moguće da Hrvatski sabor potvrdi njezin statut.

Jadranko Mijalić povukao je amandmane na članke 23. i 27.

(primjena Zakona od travnja 2002), nakon obrazloženja mr. Kuštraka da 1. siječnja stupa na snagu Zakon o platnom prometu pa da otad i ZAP nastavlja radom kao Financijska agencija. Odbor za financije i Državni proračun te Klub zastupnika HSLŠ-a povukli su, uvaživši isto objašnjenje, amandman na članak 24. (brisanje rješenja prema kojem Vlada daje suglasnost na Statut Agencije).

Prijedlog Odbora za zakonodavstvo da se o Konačnom prijedlogu provede treće čitanje nije prošao ("za" je bilo 30 zastupnika, a 56 "protiv").

Hrvatski sabor izglasao je ovaj zakon (62 glasa "za" i 20 "protiv") u tekstu predlagatelja zajedno s prihvaćenim amandmanima.

J.R.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O GRADNJI

Otklanjanje administrativnih barijera

Hrvatski je sabor jednoglasno prihvatio zakonski prijedlog kojim se uređuje pitanje izdavanja građevne dozvole radi ubrzanja gradnje.

O PRIJEDLOGU

Važeći Zakon o gradnji, između ostaloga, uređuje pitanje izdavanja građevne dozvole. Međutim, tijekom njegove primjene dolazilo je do nepotrebnih i neopravdanih postupaka kojima se otežavala priprema gradnje i izdavanja građevne dozvole.

To se naročito pokazalo kod prilažanja dokaza o tome da investitor ima pravo građenja na određenoj nekretnini, odnosno donošenja rješenja o imovinsko-pravnim odnosima. Osim toga, investitori imaju određenih problema s pribavljanjem potrebnih, a posebnih uvjeta gradnje, potvrda, suglasnosti i sličnoga.

Imajući u vidu značajne investicije koje predstoje Republici Hrvatskoj, predlagatelj je s ciljem uklanjanja administrativnih barijera, predložio izmjene važećeg Zakona o gradnji

kako bi ubrzao postupak izdavanja građevne dozvole.

Prema ocjeni predlagatelja, donošenjem ovog zakona znatno bi se skratilo vrijeme potrebno za prikupljanje dokumentacije potrebne radi ishoda građevne i načelne dozvole, te bi se uskladio Zakon o gradnji sa Zakonom o sustavu državne uprave i Zakonom o javnoj nabavi, koji je u zakonodavnoj proceduri.

Potreba skraćivanja postupka izdavanja građevne dozvole, naročito je izražena u gradnji infrastrukturnih objekata, a zbog problema oko imovinsko-pravnih odnosa dolazilo je do nepotrebnih obustava gradnje, te je Vlada i radi toga ovaj prijedlog uputila u hitni postupak.

RADNA TIJELA

Zakonski prijedlog razmotrila su radna tijela. **Odbor za zakonodavstvo**, podupro je njegovo donošenje i nije se usprotivio hitnom postupku donošenja. Uputio je amandmane. Prvim traži da se tekst nomotehnički uredi,

drugim da se otkloni dvojba i utvrdi kako je investitor, pored toga što je dobio građevnu dozvolu, dužan urediti imovinsko-pravne odnose. To podrazumijeva plaćanje naknade za nekretnine na kojima je dozvoljena gradnja na temelju izdane građevne dozvole. Trećim je amandmanom Odbor zatražio da se uskladi izričaj s posebnim zakonom. **Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša** razmatrao je ovaj zakonski prijedlog kao matično radno tijelo.

U raspravi je rečeno da je iz formalno-pravnih razloga neprikladno da se ovim zakonom stavlja izvan snage odredbe važećeg Zakona koji uređuje drugo pravno područje, odnosno članak 13a. Zakona o javnim cestama. Odbor je podržao amandman zastupnice Snježane Bige-Friganovnić (otkloniti arhitektonsko-urbanističke barijere) s tim da je predložio precizniju formulaciju - nadležno tijelo državne uprave, odnosno pravna osoba, odbit će rješenjem zahtjev za izdavanje potvrde glavnog projekta, odnosno idejnog projekta ako nisu predviđeni urbanističko-tehnički uvjeti i normativi za uklanjanje

arhitektonsko-urbanističkih barijera koje ometaju ili sprječavaju kretanje osoba s invaliditetom.

AMANDMANI ZASTUPNIKA

Snježana Biga-Friganović je u svome amandmanskom traženju navela da ni pored postojanja Pravilnika o prostornim standardima urbanističko-tehničkim uvjetima i normativima za sprječavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih barijera, koji je na snazi od 1982. godine, nijedan zakonski propis nije bio učinkovit. Zatražila je da dosljedna primjena odredbi Pravilnika uvjetuje izdavanje potvrde o gradnji, čime problematika barijera dobiva status uvjeta u gradnji.

RASPRAVA

Skratiti postupak

Zastupnicima se obratio zamjenik ministra zaštite okoliša i prostornog uređenja **Roland Žuvanić**, i pojasnio zakonski prijedlog. Među najvažnijim izmjenama je ono rješenje, rekao je, kojim se omogućava graditi na određenoj nekretnini, a radi se o građevinama iz stavka 1. članka 46. važećeg Zakona (javne ceste koje povezuju cjelokupni teritorij RH i povezuju s mrežom glavnih europskih cesta). Omogućava se, naime, uvođenje postupka izdavanja građevinske dozvole uz paralelno rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, čime se znatno skraćuje vrijeme potrebno za pripremu izgradnje i ubrzava samo dovršenje gradnje.

Nakon uvodne riječi uslijedilo je izjašnjavanje u ime klubova zastupnika. U ime Kluba zastupnika SDP-a **Vesna Podlipec** je rekla da će podržati zakonski prijedlog. Pozitivno se odredila prema rješenju kojim se ubrzava postupak dobivanja građevinske dozvole, prvenstveno zato što se skraćuje sada dugotrajna procedura ishoda suglasnosti za podnošenje zahtjeva za građevinsku dozvolu.

Prema predloženom rješenju, nadležno tijelo državne uprave dužno je u roku 30 dana izdati potvrdu da je glavni, odnosno idejni projekt usklađen s posebnim zakonima i propisima. Također se uvodi zaštita prava investitora. Odnosno, u slučaju

odbijanja zahtjeva za izdavanje potvrde, daje se mogućnost podnošenja žalbe na negativno rješenje, ali to isto i u slučaju šutnje administracije.

Klub drži osobito važnim ono rješenje prema kojem se kod gradnje objekata od interesa za Republiku Hrvatsku investitor može pozvati na odredbe zakona kojima se utvrđuje interes RH. Budući da je do sada, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa predstavljalo glavnu prepreku pri ostvarivanju planiranih rokova, a to opet poskupljivalo gradnju ili se od nje odustajalo, predložene izmjene važećeg Zakona otvaraju mogućnost da autocesta Zagreb-Split bude izgrađena u roku 3 godine kako je planirano.

Klub je ujedno predložio da se ista mogućnost dade i županijama, gradovima i općinama kod izgradnje infrastrukturnih objekata kada se utvrdi postojanje spomenutog interesa.

U ime Kluba zastupnika HSL-a **Dorica Nikolić** je rekla da će podržati predloženi zakon. Ujedno je izrazila žaljenje što se donosi hitnim postupkom, to više što je u zadnjoj fazi donošenja Zakon o gradnji.

Za Klub je neprihvatljivo, rekla je, ono rješenje prema kojem investitor ima pravo graditi na nekretnini bez dokaza o njezinu vlasništvu, te je izrazila sumnju u stvaranje mogućnosti za bespravnu gradnju.

Dvojbena je odredba kojom se utvrđuje rok od 30 dana za donošenje rješenja, izrazivši bojazan da će administracija prije pribjeći mogućnosti i odbiti rješenje.

O uvjetu da poslove građevnog inspektora može obavljati osoba koja ima tri godine iskustva na tim poslovima, treba još razmisliti jer toga kadra nedostaje. Bolje je da u obavljanju ovog posla inspektori budu zaštićeni i dobro plaćeni, dodala je zastupnica.

Što u slučaju šutnje administracije?

U ime Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a i SBHS-a **Darko Šantić** je rekao da podržava donošenje zakona, prvenstveno zbog dosadašnjih negativnih iskustava u ishodu građevinske dozvole, odnosno, sporosti tog postupka.

Dajući načelnu potporu zakonskom prijedlogu, podržao je primjedbu zastupnice Nikolić, te dodao da

predlagatelj nije dao rješenje u slučaju šutnje administracije, odnosno da u tom slučaju ne postoje pravni lijekovi. Smatra kako zakonom treba predvidjeti mogućnost da se u slučaju neizdavanja potvrde u zakonom propisanom roku, projekt smatra izrađenim u skladu sa zakonima i propisima. Time bi se postigla stvarna svrha postojanja roka.

U ime Kluba zastupnika HSS-a **Stjepan Dehin** je upozorio na probleme na koje nailaze investitori prilikom pribavljanja dokumenata, počevši od uvjeta gradnje, dobivanja potvrda o suglasnosti i drugoga. Imajući u vidu značajne investicije koje će uslijediti u Republici Hrvatskoj, ocjenjuje kako je potrebno ukloniti postojeće administrativne prepreke, pojednostavnjivanjem dobivanja građevinskih dozvola.

Klub se ne protivi prijedlogu da se zakon donese po hitnom postupku i uvažava razloge predlagatelja. Očekuje, međutim, novi Zakon o građenju po kojem bi svi investitori koji ulazu u gradnju od interesa za državu, bili u istom položaju.

Jadranka Kosor (HDZ) se u ime društva osoba s paraplegijom zauzela za zakonsko rješenje kojim bi se gradnju objekta uvjetovalo poštivanjem pravilnika o prostornim i arhitektonskim barijerama koje sada onemogućavaju kretanje invalidnih, bolesnih i starijih osoba.

Rasprava o ovom zakonskom prijedlogu je završila pa se **Roland Žuvanić**, zamjenik ministra zaštite okoliša i prostornog uređenja izjasnio o podnesenim amandmanima.

U ime Vlade je bio suglasan sa svim amandmanima Odbora za zakonodavstvo. Nije bio suglasan s traženjem Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša (uklanjanje arhitektonsko-urbanističke barijere) a to je **Roland Žuvanić** obrazložio upućivanjem na rješenje koje postoji u važećem Zakonom (članak 72.) prema kojem tijelo koje izdaje dozvolu mora, po službenoj dužnosti, voditi računa o tome da glavni projekt sadrži i projekt vezan uz barijere. Detaljno će to pitanje biti riješeno u novom Zakonu o građenju. Nakon ovog pojašnjenja amandman je povučen. O istovjetnom amandmanu **Snježane Bige-Friganović** glasovalo se jer nije bila prisutna. Amandman nije prihvaćen. S amandmanom zastupnika **Darka Šantića** Vlada također nije bila suglasna (ako se rješenje ne izda u roku smatrat će se sukladnim drugim

aktima) a u njezino ime **Roland Žuvanić** obrazložio - ovo je pitanje riješeno člankom 47. tako da protiv negativnog rješenja ili ako se potvrda ne izda u roku, investitor ima pravo podnijeti žalbu. Osim toga, podnijeti amandman ne precizira kako utvrditi protjek roka, pa će ovo pitanje biti detaljnije uređeno novim Zakonom o gradenju.

Zastupnik **Darko Šantić** nije mogao prihvatiti obrazloženje jer smatra da je amandmanom ponudio tehničko rješenje koje pojačava snagu odredbe, tj. rok od 30 dana u kojem je upravno tijelo dužno izdati potvrdu o sukladnosti projekta. Stoga smatra kako nema razloga dovoditi investitora u situaciju da koristi pravne lijekove. Zastupnik je zatražio da se o njegovom amandmanu glasa, što je i

učinjeno ali nije prihvaćen. Vlada nije bila suglasna s amandmanom **Jadranske Kosor** a ona je, prihativši prije dano obrazloženje, povukla svoj amandman.

Nakon toga glasovalo se o Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji. Prihvaćen je jednoglasno sa 116 glasova.

M.P.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O ZAPOŠLJAVANJU

Racionalnost u upravljanju sredstvima i uštede

Hrvatski je sabor hitnim postupkom prihvatio izmjenu Zakona o zapošljavanju prema kojoj će od 1. siječnja 2002. godine obveznici plaćanja doprinosa za zapošljavanje uplaćivati doprinos na jedinstveni račun Državne riznice a ne više Hrvatskom zavodu za zapošljavanje.

O PRIJEDLOGU

Predloženi zakon sastoji se svega od dva članka kojima se propisuje da obveznici plaćanja doprinosa prema zakonu o zapošljavanju plaćaju doprinose na jedinstveni račun Državne riznice te da se ovaj zakon primjenjuje od 1. siječnja 2002. godine. Ovakvim rješenjem izbjegavaju se troškovi platnog prometa - godišnje za oko 10 milijuna kuna - koji su nastajali dosadašnjom uplatom doprinosa na račun Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. U slučaju nedovoljnog mjesečnog od doprinosa za zapošljavanje u odnosu na eventualno povećanje potrebe za isplatu materijalno-pravne zaštite isplatom kroz Državnu riznicu osigurava se pravovremena isplata zakonski obveznih davanja. Ovakvim

rješenjem omogućava se, naglašava predlagatelj, racionalne osiguranje ovih potrebnih sredstva a i osigurava učinkovitije upravljanje tim sredstvima.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona a njegovo donošenje predložio je Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo. Članovi tog Odbora u raspravi su istaknuli da će primjena ovog zakona dovesti do racionalizacije platnog prometa i jačanja uloge Državne riznice.

RASPRAVA

Na sjednici Hrvatskog sabora Dario Vukić (HDZ) je naglasio da bi određene nejasnoće u vezi s ovim zakonom prijedlogom trebalo razjasniti a ujedno i napomenuo da nema predstavnika Vlade (ovaj zakon kao i neki drugi stavljani su na brzinu na dnevni red i nije bilo dovoljno vremena da ih se prouči). Smatra

naime, da nije jasno što će biti, s obzirom na to da će uplate ići Državnoj riznici a ne više Zavodu, sa sredstvima koja su se inače dosad koristila za provođenje pasivne i aktivne politike zapošljavanja u iznosu oko milijardu kuna (s obzirom na formiranje Fonda za razvoj i zapošljavanje kojem će Riznica prebaciti ova sredstva)). Upozorio je na mogućnost da u konačnici nezaposleni budu uskraćeni u svojim zakonskim pravima a nezaposlenost je danas najveći socijalni problem u državi, rekao je, među ostalim. Sonja Borovčak (SDP) je replicirala zbog hrvatske javnosti i rekla da se radi o zakonu kojim se regulira tehnika uplate doprinosa a ne o nikakvim promjenama doprinosa. Dario Vukić je opovrgnuo navod predgovornice da se radi o tehničkoj izmjeni pa je predsjedatelj i potpredsjednik mr. Mato Arlović rekao zastupniku da to što on govori vezano uz zakone o fondovima za zapošljavanje i o proračunu.

Rasprava je zatim bila zaključena.

Većinom glasova (76 "za", 21 "protiv") donesen je Zakon o izmjeni Zakona o zapošljavanju.

D.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRAVIMA PROGNAKNIKA I IZBJEGLICA

Izbjeći socijalne i političke probleme

Većinom glasova Hrvatski sabor prihvatio je prijedloge Odbora za zakonodavstvo. U njima stoji da će se predloženi Zakon, kojim se želi urediti prava prognanika i izbjeglica prema korištenom privatnom vlasništvu u kojem borave, raspravljati redovnim postupkom, zatim se obvezala Vlada da dostavi izvješće o broju sudskih predmeta koji se tiču navedene problematike te definiranje da će se to izvješće razmotriti najkasnije istodobno s raspravom o Konačnom prijedlogu ovog Zakona.

O PRIJEDLOGU

Zakonom se predlaže urediti pravo vlasnika kuća ili stanova te pokretnina za korištenje svoje imovine, kao i obvezu Republike Hrvatske na plaćanje tih naknada za koje su tuženi, presuđeni na platež te oko kojih su u tijeku ili su dovršeni ovršni postupci. Potpuno jasno i nedvojbeno uredit će se prava prognanika i izbjeglica prema korištenom privatnom vlasništvu, prava vlasnika nekretnina i pokretnina i obveze države. Zatraženo je da predloženi Zakon bude donesen hitnim postupkom te da se u Državnom proračunu osiguraju sredstva za njegovu provedbu.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo iskazao je stav da predloženi Zakon bude raspravlján redovnim postupkom te da se provede njegovo prvo čítanje. Predložio je da Sabor donese slijedeće zaključke. Prvim bi se obvezalo Vladu, poglavito Ministarstvo pravosuđa i uprave i lokalne samouprave da dostavi izvješće o broju sudskih predmeta koji su u ovom području riješeni ili su u tijeku rješavanja, kao i o načinu provedbe stajališta Opće sjednice Vrhovnog suda Republike Hrvatske, ako je ono utvrđeno. Drugim zaključkom definirano je da će se izvješće iz prvog zaključka

razmotriti najkasnije istodobno s raspravom o Konačnom prijedlogu ovog Zakona.

Svoje mišljenje dao je i Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo. Smatra da Sabor ne bi trebao prihvatiti predloženi Zakon, te da bi trebao donijeti zaključak kojim će zadužiti Vladu da hitno poduzme mjere kojima će spriječiti provođenje postupaka suprotnih odredbama Zakona o statusu prognanika i izbjeglica i vjerodostojnom tumačenju članka 14. istog Zakona.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada Republike Hrvatske predložila je Hrvatskom saboru da ne prihvati Zakon o pravima prognanika i izbjeglica. U obrazloženju stoji kako je vjerodostojnim tumačenjem članka 14. Zakona o statusu prognanika i izbjeglica utvrđeno da se prognanici i izbjeglice smatraju poštenim, zakonitim i istinitim posjednicima te da nisu dužni davati naknadu za korištenje kuće ili stana. U svezi s tim, Vlada Republike Hrvatske će zatražiti očitovanje Vrhovnog suda Republike Hrvatske glede predmetne problematike odnosno u ujednačavanju sudske prakse koja se odnosi na predmetne postupke.

RASPRAVA

Uvodno je govorio u ime predlagatelja Kluba zastupnika HDZ-a Vladimir Šeks (HDZ). Rekao je da su sudovi donijeli niz presuda u građanskim parnicama temeljem kojih brojni prognanici moraju platiti najamnine vlasnicima objekata u kojima žive. Kada se tu zbroje zatezne kamate, svote prelaze i 100 tisuća kuna što prognanike stavlja u osobito tešku situaciju, dodao je zastupnik. Smatra kako bi bilo pravedno da se takvi parnični i ovršni postupci prekinu do donošenja posebnog zakona kojim bi se jasno odredilo da Republika Hrvatska snosi trošak "najamnina i naknada" vlasnicima

objekata ukoliko na njih imaju pravo. Naglasio je i kako je u postupku ovrhe oko ovakvih predmeta došlo do jednog niza različitih sudskih odluka u čiju svrhu su se primjenjivale odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i Zakona o

Nije pravično, pošteno, a niti moralno da se u sudskoj praksi zauzimaju pravna stajališta prema kojima se prognanici i izbjeglice obvezuju na plaćanje naknade šteta, najamnine ili izmakle dobiti samo zato što je u međuvremenu došlo do promjene zakona ili propisa.

obveznim odnosima koje dovode u dvojbu vjerodostojno tumačenje članka 14. Zakona o statusu prognanika i izbjeglica koje je dao Hrvatski sabor. Nije pravično ni pošteno, a niti moralno da se u sudskoj praksi zauzimaju pravna stajališta prema kojima se prognanici i izbjeglice obvezuju na plaćanje naknade šteta, najamnine ili izmakle dobiti samo zato što je u međuvremenu došlo do promjene zakona ili propisa, zaključio je gospodin Šeks. Dodao je kako izbjeglice i prognanici također nisu i ne mogu biti odgovorni za to što se u vrijeme dok su dobivali stanove ili kuće stambene komisije ili druga državna tijela nisu pravilno primjenjivali zakone. Osvrnuo se i na rad sudske vlasti za koju kaže da je samostalna i neovisna i drži kako je teško za prihvatiti pravno politička stajališta Odbora temeljem kojih bi Vlada poduzimala hitne mjere jer Vlada ne može utjecati na drugi oblik vlasti. Na kraju izlaganja predložio je da Zakon o pravima izbjeglica i prognanika bude donesen hitnim postupkom kako bi se cjelovito razriješila ova problematika, dok će čekanje dovesti do osobnih socijalnih i političkih problema s obzirom na to da među prognanicima vlada opća ogorčenost.

Izbjeglice i prognanici s pravom su ogorčeni

U ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a govorio je **dr. Ante Kovačević (HKDU)**. Rekao je da su hrvatske izbjeglice i prognanici s pravom ogorčeni pogotovo Hrvati iz Bosne i Hercegovine koji su podnijeli najveći križ i platili najvišu cijenu u Domovinskom ratu. Kaže, kako je njihov povratak onemogućen postojanjem Republike Srpske koja je nastala na genocidu i u kojoj vladaju rasni zakoni. Drži da bi aktualna vlast u Hrvatskoj trebala raditi na tome da se rasformira taj dio BiH jer ćemo inače izgubiti kolijevku hrvatstva. Zaključio je kako za te ljude treba naći smještaj u Hrvatskoj, umjesto da ih se iseljava u treće zemlje.

Za repliku se javio **Ante Beljo (HDZ)**. Osvrnuo se na izjavu gospodina Kovačevića kako se BiH Hrvati iseljavaju u treće zemlje dodavši da se to dešava mladim ljudima, dok se stariji iseljavaju iz kuća u kojima privremeno borave i na taj način ostaju na ulici. Smatra da je jedna stvar govoriti o pravnim paragrafima, a sasvim druga o ljudskim tragedijama. Hrvatska je zemlja koja ipak mora rješavati socijalne probleme, zaključio je zastupnik.

Troškove boravka prognanika platila bi država

Iako je intencija predloženog Zakona nedvojbeno plemenita, on je ipak u suprotnosti sa člankom 3. Ustava koji govori o nepovredivosti vlasništva, smatra u ime Kluba zastupnika LS-a **dr. Tibor Santo (LS)**;

Predloženi Zakon je dijelom diskriminatoran jer će vlasnici biti prikraćeni za raspolaganje sa svojom imovinom na vrijeme koje nije određeno.

zastupnik pripadnika mađarske nacionalne manjine). Predložio je da troškove boravka prognanika glede objekata u kojima žive plate porezni obveznici Republike Hrvatske. Misli kako bi to rješenje bilo mnogo bolje od donošenja novog zakona koji će biti dijelom diskriminatoran jer će vlasnici biti prikraćeni za raspolaganje sa svojom imovinom na vrijeme koje nije određeno. Dodao je da se to

pitanje moglo i trebalo riješiti još u prijašnjem sastavu Sabora. Drži kako rješenjem koje nudi neće biti ni zakinuti oni koji nisu svojom krivicom dospjeli u tuđe stanove i kuće.

Vlasnička prava nitko ne osporava ovim Zakonom, replicirala je **Jadranka Kosor (HDZ)**. Osvrnuo se i na izjavu gospodina Sante o tome da je bivši saziv Sabora trebao riješiti problematiku o kojoj se raspravlja, rekavši kako se 1999. godine pokušalo riješiti to pitanje vjerodostojnim tumačenjem članka 14. Zakona o statusu prognanika i izbjeglica, međutim nitko se toga nije držao.

Kada sam govorio o vlasničkom pravu taj sam i izraz upotrijebio kolokvijalno kao slobodno raspolaganje vlasništvom koje ne može biti ni kraće ni duže vrijeme, pojasnio je **dr. Tibor Santo**. Objasnio je i svoju izjavu glede prethodnog saziva, rekavši kako je tu mislio na sve prijašnje sazive koji su donosili slične zakone.

Za repliku je javio i **Drago Krpina (HDZ)**. I on se osvrnuo na izlaganje gospodina Sante i rekao kako se iz njegovih riječi da zaključiti kako je Hrvatska trebala u vrijeme rata plaćati naknadu za korištenje imovine golemoj većini Srba koji su sudjelovali u tom ratu na strani agresora. Pa, molim Vas lijepo, dodao je zastupnik. Zaključio je da ukoliko se gospodin Santo zalaže za obeštećenje vlasnika objekata u kojima žive prognanici trebalo bi donijeti propis temeljem kojih će se obeštetiti ti isti prognanici koji ne samo da nisu mogli raspolagati svojom imovinom od 1991. do 1995, nego im je i uništena. U protivnom te dvije kategorije građana potpuno su ustavno neravnopravne, drži gospodin Krpina.

Tko je dobronamjerno slušao moje izlaganje zna da ja takvu tezu nisam postavio, nego sam govorio isključivo o tome što je povod zakonu koji se predlaže, naglasio je **Tibor Santo**.

Netočni navod ispravio je **Ante Beljo**. Smatra da je gospodin Santo govorio o obeštećenjima i presudama kao da na Hrvatsku nije izvršena agresija i kao da su prognanici nasilno uselili u nečije stanove.

Ja sam shvatio iz izlaganja gospodina Sante da se on zauzima za princip da troškove boravka prognanika plati država s čime se ne slažem jer bi onda država trebala preuzeti obvezu obeštećenja svih hrvatskih prognanika, rekao je **Drago Krpina**.

Nisam se zalagao za obeštećenje nego sam govorio o provedbi sudskih odluka koje se moraju poštivati i moraju predstavljati osnovicu od koje treba krenuti, odgovorio je **Tibor Santo**.

Netočni navod ponovno je ispravio **Drago Krpina**. Smatra da je svrha predloženog zakona prestanak sudske prakse koja se provodi spram prognanika, jer ukoliko se ona nastavi uzrokovat će to da će pravo na obeštećenje imati svi koji su sudjelovali u agresiji na Hrvatsku.

Gdje je tu pravda i moral?

Za raspravu od deset minuta prvi se javio **Drago Krpina**. Rekao je da svaki zakon mora biti u skladu s Ustavom i općim pravnim poretom naše zemlje, ali ne može izbjeći suočavanje s etičkom dimenzijom problema o kojem je riječ. Ukazao je na situaciju u kojoj se neke obitelji mogu sada naći, a to je da će morati platiti najamninu objekta u kojem žive onima koji su im možda i ubili najbliže, te je upitao gdje je tu pravda i moral? Naglasio je da je svrha predloženog Zakona onemogućavanje

Krajnje je vrijeme da se donese jedan ovakav zakon čime bi se zaustavila sudska praksa koja je duboko uvredljiva za žrtve srpske agresije.

nastavka takve sudske prakse jer je ona apsolutno nepravedna. Zakonom se ujedno želi omogućiti sucima adekvatna zakonska podloga kako ne bi morali suditi u suprotnosti s moralom, dodao je zastupnik. Smatra da se u donošenju zakona vezanih uz posljedice srpske agresije na Hrvatsku ne smiju zatvarati oči pred činjenicom da se ovdje dogodio rat. Zaključio je na kraju izlaganja kako je krajnje vrijeme da se donese jedan ovakav zakon čime bi se zaustavila sudska praksa koja je duboko uvredljiva za žrtve srpske agresije.

Mislim da u jednoj smirenoj atmosferi treba razmotriti ovaj problem, najgore bi bilo da ga ignoriramo - rekao je **mr. Zlatko Mateša (HDZ)**. Naglasio je da su prognanici stanove i kuće u kojima žive dobili legalno, a sada nemaju zakonske osnove da postojeći problem riješe. Konstatirao je da taj problem može riješiti samo

Hrvatski sabor, što znači, dodao je, da prognanici ovise o nama.

Milan Kovač (HDZ) drži da od kada postoji institut države i ubuduće dokle će ga biti nisu se i neće se desiti slične pojave kao što se događaju u Hrvatskoj. Nije to niti čudno kad naša država pristaje na diktaturu međunarodne zajednice temeljem koje progona svoje generale i osloboditelje. Sada se, kaže, dešava da i ljudi koji nisu svojom krivnjom protjerani iz vlastitih kuća moraju platiti nekakve najamnine za korištenje objekata u kojima žive. Pojasnio je da se prognanici nalaze u situaciji da im se od 800 ili 900 kuna mirovine ovrhom svaki mjesec uzimaju sredstva kako bi platili onome tko je gađao i rušio njihove kuće. Dodao je kako bi volio da se oko ove problematike očituju i suci koji su donosili takve presude ne poštujući članak 14. Zakona o statusu prognanika i izbjeglica. Vjeruje da će biti dovoljno mudrosti kako bi se donio predloženi Zakon koji je, kaže, u interesu Republike Hrvatske i njenih građana čime bi se prekinulo s ovom praksom koja stvara daljnje polarizacije štetne svima.

Slijedeća se za riječ javila **Jadranka Kosor**. Iznijela je podatak da je doneseno već više od dvije stotine pravomoćnih presuda o plaćanju najamnina prognanicima zbog boravka u tuđim kućama, bar toliko postupaka je u tijeku, a započeli su i ovršni postupci. Konstatirala je da se radi o ljudima koji su osiromašeni tijekom rata i sada žive od tisuću kuna mirovina te ne mogu platiti ono na što ih sudovi tjeraju. Rekla je da na to zastupnici Kluba zastupnika HDZ-a ne mogu gledati pasivno, to više što se događaju apsurdne situacije da se roditelji ili djeca žrtava Domovinskog rata nalaze među

onima koji moraju plaćati najminu. Smatra da zastupnici moraju po tom pitanju nešto učiniti, a predloženi Zakon je, kaže, sigurno jedan od mogućih putova.

Ante Beljo je tada podsjetio na događaj iz Kraljevine Jugoslavije kada je istaknuta hrvatska obitelj dobila račun za metak kojim je država ubila njihova sina. Nada se da u našoj državi nitko neće moći donijeti takvu presudu.

Ovo je doista iznimno veliki problem za tisuće prognanika u Hrvatskoj, rekao je u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a **Tonči Tadić (HSP)**. Podsjetio je potom zastupnika da je još 1998. Klub zastupnika HSP-a predlagao Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o statusu prognanika i izbjeglica kojim je tražio da se definira kako prognanici nisu dužni plaćati naknadu zbog boravljenja u objektima koji su dragovoljno napušteni. Nažalost, kaže, HDZ je tada taj prijedlog odbio čime su stotine prognanika danas stavljene u očajnu situaciju. Konstatirao je da će Klub zastupnika HSP-HKDU-a podržati predloženi Zakon zamolivši vladajuću koaliciju da bude razboritija prilikom glasovanja nego što je to bio HDZ prije tri godine.

Ustavni sud Republike Hrvatske je 25. rujna 1997. svojom odlukom ukinuo određene odredbe Zakona o preuzimanju i upravljanju određenom imovinom, replicirao je **Vladimir Šeks (HDZ)**. Dodao je da je 5. kolovoza 1998. stupio na snagu Zakon o prestanku važenja Zakona o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom nakon čega se vraćaju u posjed kuće i stanovi njihovim vlasnicima rješavalo prema programu povratka i zbrinjavanja prognanika, izbjeglica i raseljenih

osoba. Prijedlog zakona koji je tada izradio HSP bio je potpuno nepotreban jer su njegove odredbe već postojale u zakonima koji su bili na snazi, obrazložio je gospodin Šeks.

Posve je netočno i besmisleno tvrditi kako je naš Zakon tada bio nepotreban, odgovorio je **Tonči Tadić**. Rekao je da o njegovoj nepotrebnosti svjedoči kasnije plaćanje sudskih kazni te sadašnja inicijativa HDZ-a da se to konačno zakonski riješi. Zaključio je da se tom problemu moglo doskočiti još 1998. što drži povijesnom pogreškom HDZ-a.

Vladimir Šeks je u završnoj riječi rekao da nema ništa za dodati na izlaganje gospodina Tadića predloživši da Zakon o pravima prognanika i izbjeglica bude donesen.

Zastupnici su tada prešli na glasovanje o prijedlogu zaključaka Odbora za zakonodavstvo.

Većinom glasova (80 "za", 21 "protiv" i 7 "suzdržanih") Hrvatski sabor donio je zaključke sukladno prijedlogu svog Odbora za zakonodavstvo. U njima stoji da se o zakonskom prijedlogu Kluba zastupnika HDZ-a raspravlja redovnim postupkom, čime je Zakon upućen u drugo čitanje. Zatim se obvezalo Vladu, poglavito Ministarstvo pravosuđa i uprave i lokalne samouprave da dostavi izvješće o broju sudskih predmeta koji su u ovom području riješeni ili su u tijeku rješavanja, kao i o načinu provedbe stajališta Opće sjednice Vrhovnog suda Republike Hrvatske, ako je ono utvrđeno. Zadnji zaključak definirano je da će se izvješće iz prvog zaključka razmotriti najkasnije istodobno s raspravom o Konačnom prijedlogu ovog zakona.

M.S.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O SURADNJI IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE ORGANIZACIJE ZA ISKORIŠTAVANJE METEOROLOŠKIH SATELITA (EUMETSAT)

Osiguran pristup satelitskim podacima o vremenu

Zastupnici su jednoglasno prihvatili predloženi zakonski tekst, kojega je Vlada Republike Hrvatske uputila po hitnom postupku. Prihvaćenim će ugovorom, Republika Hrvatska ostvarivati sva prava i obveze kao država suradnica ove znanstvene europske asocijacije.

O PRIJEDLOGU

Predloženi zakonski tekst podnijela je Vlada Republike Hrvatske po hitnom postupku jer je Hrvatskoj omogućeno ostvarivanje svih prava iz pridruženog članstva i prije formalnog stupanja na snagu Ugovora. Time se zapravo potvrđuje Ugovor o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Europske organizacije za iskorištavanje meteoroloških satelita (EUMETSAT). Istovremeno se osigurava i dugoročan trajni okvir za blisku suradnju, te utvrđuju hrvatska prava i obveze, kao države suradnice EUMETSAT-a. Predloženim se tekstom uređuje i pristup naše zemlje podacima, proizvodima i uslugama EUMETSAT-a.

Za izvršenje Ugovora o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Europske organizacije za iskorištavanje meteoroloških satelita, potrebno je osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske. Hrvatska će u ovoj godini platiti 130.000, a puni iznos pridruženog članstva je 300.000 eura.

Ostvarivanje prava očituje se u korištenju svih satelitskih podataka i produkata, kao i sudjelovanja u realizaciji svih razvojnih programa. Sukladno odredbama Ugovora, Hrvatska će imenovati jednog predstavnika iz svoje Nacionalne meteorološke i hidrološke službe za člana Savjetodavnog odbora država suradnica, koji je ustanovljen kao pomoćno tijelo Vijeća EUMETSAT-a.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovoga Zakona, i ne protivi se prijedlogu o hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor je podnio amandman na članke 2. i 3. kojima se nomotehnički uređuje predloženi tekst.

Odbor za financije i Državni proračun o rečenom je prijedlogu raspravljao kao matično radno tijelo. Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika Vlade, Odbor je podržao prijedlog da se predmetni Zakon donese po hitnom postupku, te bez rasprave i jednoglasno predložio Saboru donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Europske organizacije za iskorištavanje meteoroloških satelita (EUMETSAT).

RASPRAVA

Prvi se za raspravu, u ime Kluba zastupnika SDP-a javio zastupnik dr. **Zdenko Franić**. Podržao je donošenje rečenog Zakona, ističući da time Republika Hrvatska na tehničkoj razini prestiže Poljsku, Slovačku i Sloveniju. Satelitski podaci o vremenu, imaju veliku važnost u svakodnevnom životu, a o vremenskim prilikama ovisi i poljoprivreda te pomorska i zračna navigacija. Saznanje o vremenu potrebno je zbog planiranja brojnih djelatnosti, a potpisivanjem Ugovora Hrvatska će preko Državnog hidrometeorološkog zavoda ući u sustav kratkoročne vremenske prognoze. Time će se moći prognozirati kratkoročno stanje i razvoj vremena u slučaju potrebe da se pokrenu određeni mehanizmi. To je izuzetno važno kako bi se otklonila neposredna opasnost od požara ili poplava, te olujnog vremena na moru i kopnu. Podaci o vremenu važni su i zbog znanstvenih istraživanja; o razini ozona, kretanju morske površine, te o atmosferskim prilikama.

Istaknuo je zatim i potrebu da se utvrdi mehanizam kontrole kvalitete podataka o vremenskoj prognozi. Javni podaci namijenjeni osobnoj upotrebi dostupni preko elektroničkih medija ne zadovoljavaju te kriterije. Zbog toga Hrvatska posredstvom stručnih udruga treba težiti i članstvu u ECOMET-u, odnosno međunarodnoj organizaciji koja se bavi ekonomskim interesima u meteorologiji. Potrebno je ujedno i u budućem zakonodavnom radu donijeti Zakon o hidrometeorološkoj djelatnosti, te ugraditi mehanizme kontrole o kvaliteti podataka. Podsjetio je zatim i na razvoj i ulogu Državnog hidrometeorološkog zavoda koji raspolaže dugogodišnjim nizovima meteoroloških podataka i vremenskim analizama. Njegova baza podataka stara je više od 140 godina, a posjeduje i veliki broj tablica, podataka i grafikona o vremenskim uvjetima na našim prostorima. Ove je podatke potrebno digitalizirati i sačuvati za buduća pokoljenja. Ukazao je zatim i na posljedice koje se javljaju zbog nepoštivanja struke, navodeći lošu poziciju jednoga mosta u Dalmaciji. Podsjetio je ujedno da je znanost u brojnim kontaktima i projektima, prethodila državnoj i parlamentarnoj diplomaciji. Naši su znanstvenici, istaknuo je zastupnik dr. Franić, promovirali i objašnjavali podatke o Hrvatskoj, te svojim znanjem i stručnim radom služili na čast Domovini.

Na kraju je dao podršku predloženom zakonskom tekstu, ocjenjujući da će uslijediti i vidljiva korist u prevenciji prirodnih i tehnoloških katastrofa, osobito poplava, požara i oluja.

U nastavku rada zastupnici Hrvatskog sabora, jednoglasno su donijeli Zakon o potvrđivanju Ugovora o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Europske organizacije za iskorištavanje meteoroloških satelita (EUMETSAT).

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU DRŽAVA STRANAKA SJEVEROATLANTSKOG UGOVORA I OSTALIH DRŽAVA KOJE SUDJELUJU U PARTNERSTVU ZA MIR; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU DODATNOG PROTOKOLA SPORAZUMA IZMEĐU DRŽAVA STRANAKA SJEVEROATLANTSKOG UGOVORA I OSTALIH DRŽAVA KOJE SUDJELUJU U PARTNERSTVU ZA MIR, O PRAVNOM POLOŽAJU NJIHOVIH SNAGA

Daljnje jačanje partnerskih veza

Hrvatski sabor je jednoglasno donio predložene zakone provedši o njima objedinjenu raspravu. Temelj donošenja Zakona je Sporazum između

država stranaka Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga, a potpisan je

u Washingtonu 12. srpnja 2001. godine.

O PRIJEDLOGU I KONAČNOM PRIJEDLOGU ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU DRŽAVA STRANAKA SJEVEROATLANTSKOG UGOVORA I OSTALIH DRŽAVA KOJE SUDJELUJU U PARTNERSTVU ZA MIR

Donošenje ovog zakona omogućit će još bolju suradnju u pravno reguliranim uvjetima čime će se povećati mogućnosti suradnje i interoperabilnosti Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske s ministarstvima obrane i oružanim snagama članica NATO/PfP (Partnerstvo za mir). Republika Hrvatska pristupanjem Sporazumu jača svoje

partnerske veze sa članicama NATO/PfP na pitanju boravka oružanih snaga drugih država na svome teritoriju odnosno boravku oružanih snaga RH na teritoriju država-partnera. Navedenim Sporazumom uređuje se pravni položaj oružanih snaga država potpisnica u slijedećim područjima: primjeni prava, postupcima ulaska i izlaska iz

zemlje, nošenje odore i oružja, vozačke dozvole i registracije, kaznena, stegovna i građansko-pravna jurisdikcija, potraživanja i naknada štete, kupovanje lokalne robe i korištenje lokalne radne snage, carine, porezi i ostale financijske obveze te uvoz, izvoz i devizni propisi.

O PRIJEDLOGU I KONAČNOM PRIJEDLOGU ZAKONA O POTVRĐIVANJU DODATNOG PROTOKOLA SPORAZUMA IZMEĐU DRŽAVA STRANAKA SJEVEROATLANTSKOG UGOVORA I OSTALIH DRŽAVA KOJE SUDJELUJU U PARTNERSTVU ZA MIR, O PRAVNOM POLOŽAJU NJIHOVIH SNAGA

Osnovni cilj sklapanja ovog Dodatnog protokola je omogućiti još bolju suradnju Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske s ministarstvima obrane i oružanim snagama članica NATO/PfP omogućavanjem sudjelovanja postrojbi članica NATO/PfP na vojnim vježbama na državnom području Republike Hrvatske, ali i sudjelovanjem postrojbi Republike Hrvatske na državnom području ostalih NATO/PfP članica. Republika Hrvatska tako jača svoje partnerske veze sa članicama NATO/PfP i znatno povećava interoperabilnost Republike Hrvatske s NATO-om. Što se samog Sporazuma tiče, njime se uređuje pitanje izvrša-

vanja smrtno kazne od država stranaka Dodatnog protokola, u mjeri u kojoj ima jurisdikciju u skladu s odredbama Sporazuma, nad pripadnicima snaga ili civilne komponente odnosno nad članovima njihovih obitelji iz bilo koje druge države stranke Dodatnog protokola. Potvrđivanje Sporazuma je od interesa za Republiku Hrvatsku zbog daljnjeg uključivanja u aktivnosti država potpisnica.

Odbor za zakonodavstvo predložio je da oba zakona budu donesena te je na svaki podnio amandman istog sadržaja koji se odnosio na članak 1. i bio je nomotehničkog karaktera.

Predlagatelj se s tim prijedlogom složio.

U ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a govorio je **Tonči Tadić (HSP)**. Rekao je da njegovom Klubu nije jasno zašto Hrvatska koja nije članica NATO-a ima toliku želju potpisati odnosno ratificirati ovakav sporazum kada on uopće ne jamči ulazak u NATO. Time, smatra, Hrvatska se može dovesti u poziciju da neće moći primjenjivati svoje kazneno pravo, svoju jurisdikciju i svoj suverenitet nad predstavnicima stranih oružanih snaga. Upitao je stoga, zašto srljati u prihvaćanje ovakvih dokumenata koji su tipični za pripadnike NATO saveza? Ukazao je tada na probleme

koji mogu uslijediti. Ukoliko je, kaže, počinjeno kazneno djelo i kažnjivo je po pravu npr. Hrvatske i SAD-a, doći će do sukoba nadležnosti. Jednostavno je ukoliko je djelo kazneno samo sukladno zakonima jedne zemlje, ali navedeni sukob nadležnosti postavit će pitanje, što sada učiniti, konstatirao je zastupnik. Istaknuo je da ukoliko ovaj Sporazum ne bi bio ratificiran stvar je potpuno jasna jer pripadnici stranih postrojbi podliježu pod hrvatske zakone, ali ratifikacija će nedvojbeno dovesti do stalnog

sukoba dviju pravnih sustava. Zaključio je da donošenje predloženog Zakona Hrvatskoj nije potrebno, to više što naša država još nije članica NATO-a.

Mali narodi ne mogu obraniti zemlju u kojoj žive svojom snagom ili bogatstvom, nego mudrim odabirom idejnih i ekonomskih saveza kojima štite svoje interese, rekao je u ime Kluba zastupnika HSS-a **dr. Josip Torbar (HSS)**. Suradnja SAD-a i Hrvatske je očito dobra te se radi na

tome da bude još bolje, dodao je. Stoga je, kaže, i potpisan ovaj Sporazum u Washingtonu u srpnju 2001. godine. Smatra da će se time osigurati ulazak Republike Hrvatske u krug država koje su Dodatni protokol o Sporazumu već ratificirale, što će omogućiti bržu i efikasniju suradnju s državama potpisnicama. Samo to je put naše međunarodne afirmacije u stvaranju nove obrambene i diplomatske stvarnosti, zaključio je zastupnik.

M.S.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O ZAJMU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ ZA PROJEKT TEHNIČKE POMOĆI U SVEZI SA STEČAJEVIMA

Hrvatski sabor je većinom glasova donio predloženi Zakon. U projekt s ciljem kvalitetnijeg rješavanja stečajnih predmeta uključeni su: trgovački sudovi 5 najvećih županija te Visoki trgovački sud Republike Hrvatske.

Glavni cilj ovog projekta je povećanje učinkovitosti trgovačkih sudova u kvalitetnom rješavanju predmeta, posebno u području stečajeva te korištenjem modernih tehnologija olakšati pristup informacijama, čime bi se stvorili bolji uvjeti za rješavanje problema insolventnih poduzeća i banaka. Dugoročni cilj je uspostava okvira za efikasnu zaštitu vlasništva i stvaranje poticaja za ulaganje, kao i jačanje povjerenja u pravni sustav. Potvrđivanje ovog Ugovora o zajmu za Projekt tehničke pomoći u svezi sa stečajevima omogućit će uvođenje informacijskog sustava i regulatornog sustava za stečajne upravitelje,

čime će se poboljšati kvalifikacije i znanja stečajnih stručnjaka, sudaca i službenika.

Odbori za zakonodavstvo te za financije i Državni proračun predložili su da Hrvatski sabor donese ovaj Zakon. Uz to je Odbor za zakonodavstvo podnio tri amandmana kojima je u člancima 2, 3, 4. i 5. nomotehnički uredio tekst Zakona. Predlagatelj se kasnije s amandmanima složio.

U raspravi o ovom zakonskom prijedlogu govorila je jedino u ime predlagatelja ministrica pravosuđa, uprave i lokalne samouprave **Ingrid Antičević-Marinović**. Loša učinkovitost u rješavanju stečajnih predmeta rezultira višestrukim negativnim posljedicama za društvo u cjelini, napomenula je ministrica. Dodala je da je u cilju uspostave okvira za efikasnu zaštitu vlasništva i stvaranja

poticaja za ulaganje rješavanja problema s ovog područja prepoznato kao prioritet. Pojasnila je potom kako je u suradnji s projektnim timom Svjetske banke, sudstvom i stručnjacima iz područja prava, informacijskih tehnologija i upravljanja osmišljen i pripremljen projekt tehničke pomoći u svezi sa stečajevima. Kao glavni cilj projekta, navela je povećanje učinkovitosti rada trgovačkih sudova u kvalitetnom rješavanju stečajnih predmeta, smanjenju njihovog broja, skraćenju rokova, te donošenju odluka uz istodobno podizanje stručnosti i kvalitete rada. Zaključila je na kraju da je taj projekt model za širu reformu pravosuđa te potpora modernizaciji i informatizaciji hrvatskog sudstva a izrađen je u skladu sa smjernicama programa rada postojeće Vlade.

M.S.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O SLOBODNOJ TRGOVINI IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE POLJSKE

Jačanje međusobnih trgovinskih odnosa

Hrvatski je sabor u hitnom postupku jednoglasno izglasao Zakon o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i

Republike Poljske, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, Vlada RH, zajedno s prihvaćenim amandmanom Odbora za zakonodavstvo.

O PRIJEDLOGU

Ustavna osnova za donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora o

slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Republike Poljske sadržana je u odredbama članka 139. stavka 1. Ustava RH ("Narodne novine", broj 41/01-pročišćeni tekst).

Republika Poljska predstavlja jednog od trgovinskih i ukupno gospodarskih partnera Republike Hrvatske, te u 2000. godini Republika Poljska sudjeluje sa 0,94% u ukupnoj robnoj razmjeni naše zemlje. Jedan od ciljeva sklapanja Ugovora o slobodnoj trgovini s hrvatske strane je izjednačiti pozicije hrvatskih izvoznika s izvoznicima iz drugih zemalja, odnosno osigurati im jednake uvjete pristupa poljskom tržištu s onima koje imaju izvoznici iz zemalja s kojima Republika Poljska ima sklopljene ugovore o slobodnoj trgovini. Također, zbog uzajamnog interesa gospodarstvenika iz Republike Hrvatske i Republike Poljske za nastavak poslovnih veza, te mogućnosti veće trgovinske razmjene na načelima tržišnog gospodarstva i slobodne trgovine, Vlada Republike Hrvatske je na svojoj sjednici održanoj 27. veljače 1997. godine donijela Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Republike Poljske. Prema dosadašnjim saznanjima vidljivo je da postoji uzajamni interes poduzeća iz Republike Hrvatske i Republike Poljske za nastavak poslovnih veza, kao i za ostvarivanje mogućnosti za kvalitetniju suradnju i povećanje trgovinske razmjene između dviju zemalja, a na načelima tržišnog gospodarstva i slobodne trgovine. Stoga je interes Republike Hrvatske da se dosadašnja razina ukupne robne razmjene poveća, odnosno da se izvozom Republike Hrvatske omogući hrvatskim gospodarstvenicima veća zastupljenost na poljskom tržištu. Stoga, potrebno je dodatno uključivanje nadležnih državnih tijela u daljnje pravno reguliranje okvira suradnje i stvaranja uvjeta za što jednostavnije uključivanje zainteresiranih gospodarskih subjekata u poslovnoj suradnji na načelima otvorenosti trgovine između dviju država. To je osobito važno iz razloga što će sklapanjem navedenog Ugovora hrvatski proizvodi imati povoljni tretman na poljskom tržištu kao i proizvodi država s kojima je Republika Poljska do sada sklopila Ugovore o slobodnoj trgovini. Bitni elementi ovog Ugovora polaze od načela uzajamnosti i otvorenosti u

međusobnoj trgovini robama, uz poštivanje odredbi Općeg sporazuma o carinama i trgovini GATT 1994, te načela Sporazuma o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (WTO), čija je Republika Hrvatska postala članicom 30. studenoga 2000. godine. Ovaj Ugovor odnosi se na cijelo državno područje ugovornih stranaka, a sadrži i tzv. horizontalne odredbe - opća izuzeća, sigurnosna izuzeća, državne monopole, pravila tržišnog natjecanja za poduzeća, državne pomoći, javne nabavke, odredbe o zaštiti intelektualnog vlasništva, dappingu, općim zaštitnim mjerama, re-exportu i ozbiljnoj nestašici, radi rješavanja poteškoća vezanih uz platnu bilancu. Da bi se otklonila mogućnost zloupotrebe u provedbi Ugovora, detaljno je propisan postupak i način za poduzimanje zaštitnih mjera, opseg i dužina tih mjera, a poseban dio Ugovora odnosi se na pravila o podrijetlu robe i pitanja nadzora i kontrole nad pravilnom primjenom tih pravila. Stoga ovaj Ugovor po svom sadržaju i rješenjima spada u kategoriju tzv. europskih ugovora o slobodnoj trgovini, kakvi su sklopljeni između EU i zemalja članica CEFTA-e, baltičkih zemalja i CEFTA-e, Hrvatske i Slovenije te Hrvatske, Makedonije, Mađarske, EFTA-e. Ugovorne stranke će uspostaviti područje slobodne trgovine za najveći dio međusobne trgovine između dviju zemalja. Ugovorom o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Republike Poljske osnovat će se Zajednički odbor koji će nadzirati i upravljati provedbom ovog Ugovora. Zajednički odbor će se sastajati prema potrebi. Da bi industrijski i poljoprivredni proizvodi stekli pravo na bescarinski odnosno preferencijalni tretman sukladno Ugovoru moraju udovoljavati pravilima podrijetla.

Ugovor je potpisan u Varšavi, 7. studenoga 2001. godine. Ugovor stupa na snagu prvog dana mjeseca od dana primitka posljednje pisane obavijesti kojom stranke obavještavaju jedna drugu diplomatskim putem da su ispunjeni svi unutarnji zakonski uvjeti za njegovo stupanje na snagu. Izvršavanje Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Republike Poljske neće zahtijevati dodatna financijska sredstva iz Državnog proračuna RH. Sklapanjem Ugovora doći će do vjerojatnog kratkoročnog smanjivanja proračunskih prihoda od carina

na uvoz proizvoda iz Republike Poljske, na koje se neće primjenjivati odredbe Zakona o carinskoj tarifi, već odredbe spomenutog Ugovora, ali istovremeno će doći do povećanja opsega razmjene, osobito hrvatskog izvoza, što bi trebalo povećati prihode hrvatskih izvoznika i na taj način neizravno Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Donošenjem Zakona o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Republike Poljske po hitnom postupku ostvaruje se jedan od ciljeva Vlade RH, te se uređuju uvjeti za odvijanje slobodne trgovine između dviju država. Člankom 38. Ugovora predviđeno je stupanje na snagu ovog Ugovora prvog dana mjeseca od dana primitka posljednje pisane obavijesti kojom strane obavještavaju jedna drugu diplomatskim putem da su ispunjeni svi unutarnji zakonski uvjeti za njegovo stupanje na snagu. S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora, kojima država i formalno izražava spremnost da bude vezana već potpisanim međunarodnim ugovorom, predlaže se donošenje Zakona o potvrđivanju predmetnog Ugovora po hitnom postupku, a sukladno članku 165. Poslovnika Zastupničkog doma Hrvatskog sabora ("Narodne novine", broj 9/01-pročišćeni tekst), kako bi isti mogao stupiti na snagu.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona, i ne protivi se prijedlogu da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor podnosi amandman na članak 2. Naime, u članku 2. riječi: "o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Republike Poljske" zamjenjuju se riječima "iz članka 1. ovoga Zakona". Obrazloženje za dani amandman je da se nomotehnički uređuje izričaj.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu je o Prijedlogu zakona o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između RH i Republike Poljske, s Konačnim prijedlogom zakona raspravljao u svojstvu matičnog radnog tijela. Odbor je jednoglasno, bez rasprave, odlučio Hrvatskome saboru predložiti donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Republike Poljske.

RASPRAVA

Prijedlog zakona uputila je Vlada RH, no predstavnika predlagatelja nije bilo u sabornici. Raspravu o prijedlogu zakona proveli su Odbor za zakonodavstvo i Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu, no ni oni nisu željeli uzeti riječ. Predsjedavajući je tada otvorio raspravu, dao je riječ zastupnici **Mirjani-Ferić Vac (SDP)**, u ime Kluba zastupnika SDP-a. No, tada je konstatirao da ni nje nema u sabornici, te je tako izgubila pravo riječi o ovoj temi. Više nije bilo prijavljenih govornika. Kako se nitko nije javio, predsjedavajući je kanio zaključiti raspravu. No, tada se javio zastupnik **Vladimir Šeks (HDZ)**, u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Rekao je da moli predsjedavajućeg da on ili

predsjednik Sabora osigura da članovi Vlade, ministri ili one osobe koje su ovlaštene predstavljati Vladu budu nazočni u sabornici, jer se ovako rasprave o vrlo važnim zakonima obavljaju bez predstavnika Vlade, te zastupnici ne mogu dobiti odgovore na bilo koje pitanje kod rasprave o predmetnom zakonu. "To je povreda dostojanstva Hrvatskoga sabora, i molim Vas da poduzmete potrebne korake da predstavnici Vlade budu nazočni kada se raspravlja o zakonima iza kojih oni stoje", rekao je zastupnik Šeks.

Tada je predsjedavajući, gospodin **Mato Arlović** rekao da će dakako ova molba biti prihvaćena, dapače "javno pozivamo Vladu da osigura da njeni predstavnici kod zakonskih prijedloga budu prisutni u Hrvatskom

saboru, kada se o njima odvija rasprava".

IZJAŠNJAVANJE

Ovime je rasprava o tekstu zakona bila završena. Tada se zamjenica ministra gospodarstva, gospođa **Maja Brinar**, u ime Vlade, očitovala o amandmanu Odbora za zakonodavstvo. Vlada prihvaća amandman.

Nakon Vladinog izjašnjavanja o amandmanu predsjedavajući je dao na glasovanje Konačni prijedlog zakona. Utvrđeno je da je jednoglasno, sa 96 glasova "za" donesen Zakon o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Republike Poljske, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s prihvaćenim amandmanom.

S.F.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PISMA SUGLASNOSTI O PROVEDBI ZAKONA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA

Većinom glasova Hrvatski je sabor donio predloženi Zakon kojim će se uz pomoć Sjedinjenih Američkih Država povećati efikasnost pravosudnih tijela i Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske.

Pismom suglasnosti o provedbi zakona između vlada Hrvatske i Sjedinjenih Američkih Država predviđena je razrada i financijska potpora projekata kojima će se: povećati sposobnost Vlade RH u reformi i restrukturiranju Policijske akademije, pružiti stručna pomoć Ministarstvu unutarnjih poslova da u svojoj administrativnoj i kadrovskoj strukturi usvoji svjetske standarde, pružiti pravna pomoć putem pravnih savjetnika te pružiti stručna pomoć kroz obrazovne tečajeve o provođenju zakona na područjima kao što su postupanje u slučaju otmica i zaštite povjerljivih izvora. Donošenjem zakona tako će se omogućiti transfer bogatih američkih iskustava i omogućiti veća operativnost i efikasnost pravosudnih tijela i Ministarstva unutarnjih poslova što će bitno olakšati i proces prilagodbe standardima EU-a.

Donošenje predloženog Zakona poduprli su **odbori za zakonodavstvo te za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost.**

Potvrđivanje pisma suglasnosti o provedbi zakona nije međunarodni ugovor koji bi Hrvatski sabor trebao potvrditi, smatra u ime Kluba zastupnika HDZ-a **Vladimir Šeks (HDZ)**, dodavši kako se tu ustvari radi o nečem najneobičnijem što je ikada došlo na raspravu u Hrvatski sabor. Ukazao je potom na to da se ovim ugovorom Vlada obvezuje brinuti za svakodnevno učinkovito funkcioniranje Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva pravosuđa kao i poduzimati mjere kako se sredstva i drugi oblik pomoći ne bi koristili na način koji bi pogodovao raspačavanju droga. To drži vrlo ponižavajućim, kao da je Vlada Republike Hrvatske osumnjičena za nešto. Kao posebno ponižavajuće istaknuo je to da se pomoć i sredstva neće dopremiti jedinicama snaga sigurnosti Vlade RH ukoliko državni tajnik SAD-a bude imao pouzdan dokaz da je neka od tih jedinica počinila grubu povredu ljudskih prava. Kako je to imperijalno i kolonijalno, konstatirao je zastupnik. Zaključio je da se tu ustvari radi o jednom financijskom aranžmanu koji će u ponižavajući položaj staviti našu Vladu, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo unutarnjih poslova i Državno odvjetništvo pod maskom

neke pisma potvrđivanja suglasnosti. Predložio je stoga da se ovakav Zakon odbije.

Kritike na materijal o kojem se raspravlja uputila je i **Jadranka Kosor (HDZ)**. Zamolila je zastupnike, pravnike, da si daju truda i još jednom pročitaju ovaj zakonski prijedlog koji je, drži, potpuno neprihvatljiv. Kao prvo, smatra kako nema ustavne osnove za njegovo donošenje jer Hrvatski sabor potvrđuje samo međunarodne ugovore što ovaj sporazum nije. Naglasila je dalje kako je Zakon nejasan i kontradiktoran, a ponekad i zaprepašćujući sa stajališta hrvatskog suvereniteta, s obzirom na obvezu Vlade da brine za učinkovit rad Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva pravosuđa, s obzirom na status osoblja Vlade SAD-a te s obzirom na uskraćivanje pomoći ukoliko se ustvrdi kršenje ljudskih prava. Zaključila je da kada se razmotre sve odredbe jako se teško odlučiti za ovaj Zakon, predloživši Vladi da ovaj nejasan i kontradiktoran dokument povuče iz procedure i da još jednom razmotri sve posljedice koje iz njega mogu proizaći.

M.S.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE O SOCIJALNOM OSIGURANJU

Većinom glasova Hrvatski sabor je donio predloženi Zakon. Time na snagu stupa Ugovor kojim će se uspostaviti materijalna i socijalna sigurnost osiguranika i korisnika mirovina Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije neovisno o tome u kojoj državi imaju prebivalište.

Zakonom, odnosno Ugovorom uređuju se prava iz zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite, mirovinskog osiguranja, osiguranja za slučaj nesreće na poslu i profesionalne bolesti i osiguranja za slučaj nezaposlenosti. Ugovorom se konkretno utvrđuje: načelo osiguranja kao osnova za stjecanje svih prava iz socijalnog osiguranja, jednakost osiguranika i državljana država ugovornica u pravima i obvezama iz socijalnog osiguranja, zajamčenost isplata mirovinskih i drugih davanja korisnicima koji imaju prebivalište u drugoj državi, uzimanje u obzir mirovinskog staža, odnosno razdoblja osiguranja izvršenih u jednoj državi, mogućnost korištenja hitne zdravstvene zaštite prema propisima jedne države, puna zdravstvena zaštita korisnika mirovina s prebivalištem na području druge države, uzimanje u obzir razdoblja mirovinskog staža izvršenog u drugoj državi ili u trećoj državi, uzimanje u obzir posebnog staža priznatog prije sklapanja Ugovora

prema propisima druge države, uzimanje u obzir razdoblja zaposlenja u jednoj državi za ispunjenje uvjeta za stjecanje prava na naknadu za nezaposlenost u drugoj državi te određivanje visine mirovine prema stažu i ostvarenoj plaći ili osnovici osiguranja, ostvarenoj u vlastitoj državi.

Donošenje predloženog Zakona podržali su **odbori za zakonodavstvo te za rad, socijalnu politiku i zdravstvo**. Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo ukazao je ujedno na probleme koji će nastati primjenom ovog Ugovora glede izbjeglih i protjeranih Hrvata iz SRJ i umirovljenih djelatnika saveznih organa. Članovi Odbora su stoga predložili da se za te dvije skupine ljudi utvrde odvojena rješenja. Umirovljenike djelatnike saveznih organa trebalo bi na adekvatan način uvesti u hrvatski mirovinski sustav, dok izbjeglim i protjeranim Hrvatima koji su mirovinu ostvarili u bivšim republikama SFRJ trebalo omogućiti dodatke na mirovinu jer su one sada u tim državama vrlo male.

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je **dr. Miroslav Furdek (HSS)**. Smatra kako je ugovor o kojem se raspravlja u interesu Republike Hrvatske i Klub zastupnika HSS-a ga podržava jer se njime uspostavlja materijalna i socijalna sigurnost

osiguranika i korisnika mirovina dviju država neovisno u kojoj žive. Drži, da će taj Ugovor ipak stvoriti određene probleme. Kao prvo naveo je mirovine protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata koje će sada biti sukladne mirovinama u SRJ što će biti nedostavno za normalan život u Republici Hrvatskoj te će se oni morati okrenuti sustavu socijalne pomoći. Predložio je stoga da se pronađe mogućnosti kako bi ti ljudi ostvarili navedene dodatke. Drugo su, kaže, umirovljeni djelatnici saveznih organa bivše SFRJ za koje SRJ odbija plaćati mirovine. Tu je predložio da Sabor obveže Vladu da uz pronalazjenje rješenja osigura potrebna sredstva u Proračunu za 2002. godinu.

U ime Kluba zastupnika SDP-a **Jadranka Reihl-Kir** je rekla kako će prihvaćanjem ovog Ugovora Republika Hrvatska biti jedina država nasljednik koja će imati riješene odnose iz oblasti socijalnog osiguranja sa svim državama nastalim raspadom SFRJ na načelima koja su u skladu s općim normama o sklapanju ovakvih ugovora. Dodala je da će Klub zastupnika SDP-a ovaj zakonski prijedlog podržati to više jer se njime rješava socijalna i materijalna sigurnost građana neovisno u kojoj državi imaju prebivalište.

M.S.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O VATROGASTVU

Postupno u decentralizaciju

Hrvatski je sabor jednoglasno prihvatio predloženi zakonski tekst u prvom čitanju, koji je predlagatelj **Valter Drandić (IDS)** bio uputio u hitni postupak.

O PRIJEDLOGU

Predlagatelj u obrazloženju uz svoj zakonski tekst, kao razlog podnošenja

navodi da je vatrogastvo prva decentralizirana djelatnost, a jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave nisu osigurana nova sredstva za financiranje te djelatnosti, slijedeći odredbe Zakona o vatrogastvu.

Stoga predlaže da redovna djelatnost javnih vatrogasnih postrojbi bude financirana iz državnog

proračuna dok se ne osiguraju potrebni izvori u jedinicama lokalne samouprave.

Predloženim zakonom definira se izvor prihoda iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Predlaže kako usmjeriti sredstva "Hrvatskih šuma", te preciznije definira povrat PDV-a za nabavu opreme, materijala, i usluga za

djelatnost vatrogasnih postrojbi, dobrovoljnih vatrogasnih društava i vatrogasnih zajednica.

Za provedbu ovog zakona neće biti potreba dodatna sredstva a ostala bi na razini 2001. godine. Podršku zakonu dalo je svojim potpisima više od 10 saborskih zastupnika.

MISLJENJE VLADE

O prijedlogu se očitovala Vlada Republike Hrvatske, ne protiveci se donošenju zakona, ali je predložila amandmane. Naime, nije bila suglasna s prijedlogom da se pojam "tekući prihodi" zamijeni pojmom "izvorni prihodi". Vlada je bila mišljenja da treba izbjeći mogućnost da se pojam "tekući prihodi" dvosmisleno definira. Nadalje, pojam "pravne osobe" obuhvaća "vatrogasne postrojbe" i "društvene zajednice", te smatra da preciznije definira tko ostvaruje pravo na povrat poreza na dodanu vrijednost. Vlada je amandmanom zatražila da se briše predložena izmjena članka 58. važećeg Zakona sadržana u članku 4. ovog Prijedloga (da se sredstva za financiranje redovne djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi osiguravaju na postojeći način u državnom proračunu do osiguranja potrebnih izvora sredstava jedinicama lokalne samouprave za tu namjenu, jer se na neodređeni vremenski rok odlaže ecentralizacija financiranja vatrogastva). Kao razlog navodi sljedeće - stupanjem na snagu Zakona o vatrogastvu, gradovi i općine postaju osnivačima javnih vatrogasnih postrojbi (tu je zakonsku obvezu u propisanom vremenu ispunilo 54 gradova i općina). Nadalje, građevine, pripadajuća zemljišta, sredstva i oprema (ranije ih je koristilo Ministarstvo unutarnjih poslova) prenose se, bez naknade, u vlasništvo općina i gradova, na čijem se području nalaze. Uređuje se - prve dvije godine (2000. i 2001.) nakon stupanja Zakona na snagu, sredstva za redovno financiranje javnih vatrogasnih postrojbi u cijelosti se osiguravaju u državnom proračunu, a sljedeće tri godine (2002.-2004.) financiranje će postupno, preuzimati općine i gradovi. U slučaju prihvaćanja članka 4. Prijedloga, upozorava Vlada sredstva koja općine i gradovi predvidje za vatrogastvo mogu biti utrošena u druge svrhe. Istovremeno, Vlada

smatra kako predložene izmjene i dopune nisu rješenja koja bi dugoročnije jamčila financiranje vatrogastva. Smatra da sukladno ukupnoj decentralizaciji u obavljanju poslova državne uprave, vatrogastvo treba dijeliti sudbinu školstva, socijalne skrbi i drugih djelatnosti.

RADNA TIJELA

Zakonski prijedlog razmotrila su saborska radna tijela. Odbor za zakonodavstvo - podupro je donošenje zakona kao i amandmane Vlade Republike Hrvatske. Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost raspolagao je mišljenjem Vlade, nije imao primjedbi na tekst Prijedloga, a podržali su predlagateljevo traženje da se i drugo čitanje raspravi također na istoj 18. sjednici Sabora. Predložili su da se sve primjedbe, prijedlozi iz rasprave upute predlagatelju kako bi ih uzeo u obzir kod izrade Konačnog prijedloga zakona.

RASPRAVA

Svoj je zakonski prijedlog obrazložio sam predlagatelj **Valter Drandić**, i u ulozi zamjenika predsjednika Hrvatske vatrogasne zajednice koja je ovaj prijedlog i potaknula.

U uvodnom dijelu rasprave zastupnik Drandić je pojasnio predložene odredbe. Smatra naime, da se i ovim zakonom zaokružuje proces decentralizacije vatrogastva u Republici Hrvatskoj, te da izmjene i dopune zakona o financiranju jedinica lokalne samouprave, osiguravaju vatrogastvu stabilno financiranje.

Svojim Prijedlogom uređuje da se vatrogastvo financira iz tekućih prihoda (podrazumijeva sve porezne i neporezne prihode bez prihoda od kapitala i bez dotacija) te ne prihvaća mišljenje Vlade da treba uzeti u obzir sve prihode od proračuna. Nadalje, da Hrvatske šume izdvajaju 5 posto sredstava za vatrogasne zajednice područne (regionalne) samouprave, a one će primijeniti kriterij i pravilnije rasporediti sredstva za zaštitu šume od požara, i za nabavu opreme. Smatra naime, da se i ovim zakonom zaokružuje proces decentralizacije vatrogastva u Republici Hrvatskoj, te

da izmjene i dopune zakona o financiranju jedinica lokalne samouprave, osiguravaju vatrogastvu stabilno financiranje.

Svojim Prijedlogom uređuje da se vatrogastvo financira iz tekućih prihoda (podrazumijeva sve porezne i neporezne prihode bez prihoda od kapitala i bez dotacija) te ne prihvaća mišljenje Vlade da treba uzeti u obzir sve prihode od proračuna. Nadalje, predlaže da Hrvatske šume izdvajaju 5 posto sredstava za vatrogasne zajednice područne (regionalne) samouprave, a one će primijeniti kriterij i pravilnije rasporediti sredstva za zaštitu šume od požara, i za nabavu opreme.

Što se tiče rješenja o pravu na povrat poreza, i financiranja vatrogastva prihvatio je amandmansku formulaciju Vlade.

Usljedio je izjašnjavanje mr. **Ivana Štajduhara** u ime Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost i **Darija Vasilica**, u ime Kluba zastupnika HNS, PGS, SBHS. Podržao je zakonski prijedlog. Upozorio je na problem nastao prelaskom vatrogastva iz nadležnosti lokalne samouprave u nadležnost Ministarstva unutarnjih poslova jer je povećan broj zaposlenih te da je formiranjem dobrovoljnih vatrogasnih društava u potpunosti zanemareno profesionalno vatrogastvo. Budući da je povećan broj vatrogasaca koje lokalna uprava treba financirati, prihvaćanjem amandmana Vlade djelomično će se ublažiti izdatak lokalnog proračuna. Međutim, neprihvatljiv je amandman Vlade kojim se ona protivi uvođenju termina "tekući prihodi". Što se pak tiče rješenja iz Prijedloga da se izdvaja 5 posto sa vatrogasnih zajednica gradova i općina na vatrogasne zajednice županija, to ima smisla, kazao je, u područjima gdje nisu formirane vatrogasne zajednice.

Nakon prihvaćanja Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne samouprave više nema smisla predloženo rješenje u članku 4. te je prihvatljiv amandman Vlade.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a **Ivan Šuker** je ukazao na najveći problem jedinica lokalne samouprave koje su prisiljene uvesti prireze kako bi mogle isfinancirati pripadajuće im djelatnosti, te sugerira Vladi da razmisli o decentralizaciji koja stvara probleme lokalnoj samoupravi.

U ime Kluba zastupnika HSS-a **Josip Golubić** je podržao predložene izmjene i dopune jer bitno pobolj-

šavaju spremnost i učinkovitost vatrogasnih postrojbi.

Zagovornik ujedinjavanja svih vidova vatrogastva, predložio je formiranje agencija koja bi bile koordinativno tijelo, a MUP ili Državni inspektorat provodili bi nadzor.

Miroslav Korenika je uvodno izrazio žaljenje što raspravi nije nazočan predstavnik MUP-a zbog toga što je potrebno donijeti novi zakon o zaštiti od požara. Naime, praksa pokazuje da u državi postoje različitosti u organiziranosti vatrogasnih postrojbi. Primjerice, sjeverozapadna Hrvatska izuzetno je dobro organizirana u

dobrovoljnom vatrogastvu te smatra da treba obvezati općine i gradove juga na organiziranje dobrovoljnih vatrogasnih postrojbi. Primijetio je da se premalo ulaže u profesionalno vatrogastvo sjeverne Hrvatske a ulagat će se, primijetio je, u kupovinu kanadera i na jugu Hrvatske stvarati djelotvorna protupožarna zaštita. Ujedno im savjetuje da organiziraju krčenje zapuštenih šuma.

Na kraju rasprave završnu je riječ dobio predlagatelj **Valter Drandić** koji se očitovao o iznijetim primjedbama. Usprotivio se prijedlogu da se formira posebna državna agencija ili zavod za rješavanje pitanja vatrogastva, pogo-

tovo što je i prema ustavnoj odredbi protupožarna zaštita u nadležnosti jedinica lokalne samouprave. Zahvalio se zastupnicima na primjedbama i prijedlozima i ponovio traženje da se drugo čitanje raspravi još na tekućoj sjednici.

Prilikom glasovanja zastupnici su jednoglasno prihvatili Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o vatrogastvu, te su suglasni da sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja budu upućeni predlagatelju radi pripreme konačnog teksta zakona.

M.P.

PRIJEDLOG ODLUKE O DODJELI POMOĆI GRADOVIMA I OPĆINAMA ZA DJELOMIČNO UBLAŽAVANJE POSLJEDICA ŠTETE OD ELEMENTARNIH NEPOGODA NASTALIH OD TRAVNJA DO STUDENOGA 2001. GODINE

Bespovratna pomoć gradovima i općinama

Hrvatski sabor usvojio je, nakon kraće rasprave, Prijedlog ove odluke kojom se, radi ublažavanja štete od elementarnih nepogoda u razdoblju travanj-studen 2001. godine gradovima i općinama odnosno oštećenima daje ukupno 11,811.927 kuna bespovratne pomoći. Gradovi i općine dužni su doznačena sredstva pomoći odmah isplaćivati fizičkim i pravnim osobama koje su pretrpjele štetu, prije svega u poljoprivredi.

O PRIJEDLOGU

Pomoć od 11,811.927 kuna raspoređena je na 13 županija, 41 grad i 160 općina. Državnim proračunom za 2001. osigurano je 27,000.000 kuna, od čega je potrošeno 14,885.000 kuna - 6,500.000 kuna prema Odluci Vlade RH, 2,985.000 kuna kao pomoć za otklanjanje posljedica poplava te 5,400.000 za obranu od tuče.

Elementarne nepogode lani su zahvatile gotovo sva područja Republike - tučom i olujom 13 županija, sušom tri županije (šteta još nije cjelovito utvrđena), požarom dvije (gdje štete samo na poljoprivrednim kulturama, stoci, divljači i visokim šumama iznose 30,855.281 kunu), poplavom tri županije (konačni iznos štete još nije utvrđen), a štetama od glodavaca dvije županije (šteta - 19,669.894,73 kune).

Sredstva su po županijama raspodijeljena kako slijedi: Zagrebačka (2,359.281 kunu), Krapinsko-zagorska (103.419), Sisačko - moslavačka (579.069), Varaždinska (773.098), Koprivničko - križevačka (38.857), Bjelovarsko - bilogorska (672.958), Virovitičko - podravska (568.266), Brodska - posavska (557.950), Vukovarsko - srijemska (1,454.223), Splitsko-dalmatinska (15.206), Istarska (1,271.430), Međimurska (1,549.668), Brodsko-posavska, za Veliku Kopanicu jednokratna pomoć za sanaciju

krovišta osnovne škole (231.927). Tu je još 488.577 tisuća kuna za Šibensko-kninsku županiju i 1091.423 za Splitsko-dalmatinsku, kao pomoć zbog posljedica požara.

S predloženih 11,811.927 kuna iscrpljen je godišnji planirani iznos.

Iz obrazloženja Prijedloga odluke izdvajamo još kako su najvećim dijelom stradala poljoprivredna domaćinstva koja, u pravilu, nisu osigurala i imovinu, a i to da se pomoć ne može upotrijebiti u druge svrhe, već isključivo za sanaciju štete u poljoprivredi, za zaštitu kultura i zemljišta te za kupnju sjemenske robe i gnojiva, sanaciju požarišta i sl.

RADNA TIJELA, AMANDMANI, MIŠLJENJE VLADE RH

Odbor za zakonodavstvo podržao je Prijedlog odluke samo s jednom primjedbom, radi usklađivanja izričaja s Ustavom - "uprave i" u "i

područne (regionalne)", a bez primjedbi podržana je u Odboru za financije i Državni proračun.

Marija Bajt (HDZ) podnijela je jedan amandman na Prijedlog odluke, kojim je zatražila da se, preraspodjelom sredstava, radi ublažavanja štete od suše za Pleternicu predvidi 270 tisuća kuna, a za Kutjevo 230 tisuća. U obrazloženju se, uz ostalo, napominje da je u 2001. Slavonija imala oko 650 milijuna kuna štete od suše.

Vlada RH nije imala primjedbi na Prijedlog odluke.

RASPRAVA

O Prijedlogu odluke govorila je predsjednica Državnog povjerenstva za procjenu šteta od elementarnih nepogoda, **Branka Baletić**. Među ostalim, izvjestila je zastupnike da je u Državnom proračunu za 2000. godinu osigurano 27 milijuna kuna te isto toliko za 2001. i 2002. godinu. Po odluci Hrvatskog sabora, za razdoblje siječanj-rujan utrošeno je 6 milijuna 500 tisuća kuna, a odlukom iz rujna hitna novčana pomoć dodijeljena je općinama i gradovima za ublažavanje i otklanjanje posljedica izazvanih velikim kišama i poplavama - milijun i 235 tisuća kuna, a milijun 750 tisuća kuna.

Upoznavši zastupnike sa sadržajem Prijedloga odluke, Branka Baletić naglasila je da je riječ o pomoći, a ne nadoknadi štete koju proračuni jedinica lokalne samouprave ne smiju zadržavati te se pomoć ne može koristiti za druge namjene, kako reče, za punjenje proračuna, izgradnju lokalnih cesta ili, kao nekad, i kapelica.

Nerazmjernost u raspodjeli

Mladena Godeka (HSL) zaprepastio je veliki nerazmjernost u raspodjeli sredstava - dok je Koprivničko-križevačkoj županiji dodijeljeno 35.857 kuna drugima je znatno više - na primjer, Bilogorsko-bjelovarskoj gotovo 673 tisuće kuna, Varaždinskoj 773 tisuće kuna, Virovitičko-podravskoj gotovo 673 tisuće kuna. Međimurskoj gotovo milijun 600 tisuća kuna.

Odgovarajući na primjedbu, **Branka Baletić** je naglasila da je riječ o pomoći koja se određuje po točno određenoj metodologiji - od prijavljene procijeni se prava šteta i u tom

postotku dodjeljuje. Po istoj su metodologiji sve županije dobile određeni iznos, rekla je Branka Baletić, dometnuvši da bi stanovnici Koprivničko-križevačke županije morali biti sretni što je u njih šteta manja, pa time i pomoć.

Uslijedila je replika **Petra Žitnika (HSS)**, kojemu se predsjedavajući, mr. Mato Arlović ispričao što mu, kako reče, zbog presije predsjednice predsjedatelja, riječ nije dao ranije. Napomenuvši kako nema potrebe za ispriku, Petar Žitnik rekao je da je Godeku kanio reći upravo to što mu je rekla predstavnica predlagatelja.

Ne radi se o sredstvima koja se dijele po "neakvom ključu", pa svi imaju jednako pravo, već o minimalnim naknadama za ogromne štete. Možete biti sretni što nemate pravo na veće naknade, znači da niste imali većih šteta, rekao je zastupnik HSS-a.

Predstavnik predlagatelja replicirao je **Stjepan Henezi (SDP)**, uz upozorenje da bi trebalo promijeniti nešto i u metodologiji i u pristupu, jer su rezultati takvi da metodologija gubi smisao. Pomoć je, naime, manja od sredstava utrošenih za njeno dobivanje (dnevnice, papiri, postupak).

Replicirajući predstavnici predlagatelja, **Mladen Godek** je rekao da je namjerno nabrojao (većim dijelom poljoprivredne) županije kojima je okružena Koprivničko-križevačka županija. Stvarno je potpuno nemoguće da je Koprivničko-križevačka pošteđena, dok ostale trpe elementarne nepogode. Napomenuvši da ne okrivljuje Povjerenstvo, zastupnik je ustvrdio da greška negdje jest, samo valja otkriti gdje.

Damir Kajin (IDS) javio se radi ispravka navoda. Nitko ne dodjeljuje sredstva, nego se iskazuje potreba pojedinih županija za njihovu dodjelu zbog temeljnih elementarnih nepogoda, a zašto pojedine županije, odnosno njihove komisije ne odrađuju svoj posao - pitanje koje treba uputiti komisijama.

Radi ispravka navoda javio se zatim **Petar Žitnik**. Može biti da netko ima štetu po istoj osnovi, a netko nema - rekao je, ustvrdivši da su štete različite. Jedno su one od poplave a drugo od suše ili pak od tuče. Kod tuče, primjerice, jedan vinograd može biti posve uništen, a onaj do njega neoštećen, tako da je moguće da, primjerice, Varaždin ima ogromne štete, a Čakovec ništa.

Žitnikove navode potkrijepio je primjerom **Željko Pavlic**, koji se javio radi ispravka netočnog navoda. Njegova je općina (u Međimurskoj županiji) rekao je, od Podravine (Koprivničko-križevačke županije) udaljena samo nekoliko kilometara i tu je u samo jedan dan nastala šteta od 11 milijuna kuna, daleko više nego u Koprivničko-križevačkoj županiji. Dobiveno je relativno najviše sredstava, ali je i to premalo, iako je županija zadovoljna - rekao je zastupnik.

Ispravljajući navod Mladena Godeka, **Jadranka Kosor (HDZ)** založila se za izmjenu metodologije. Rekla je kako ne samo da nije kišilo nad Koprivnicom već niti nad cijelom Požeško-slavonskom županijom. U Izvješću nema nijednog mjesta s područja Požeško-slavonske županije.

Odgovarajući Žitniku, **Mladen Godek** među ostalim je upitao kakav bi on bio zastupnik Koprivničko-križevačke županije kad bi rekao da je u redu pomoć od 36 tisuća kuna te što je čudno u tome što s time nije zadovoljan, dok je kolega Pavlic sa milijun i 600 tisuća kuna zadovoljan. A ta objašnjenja, kako je zastalo samo nad varaždinskom županijom - to su bili neki prokleta uski oblaci, koji su pazili na te županijske granice - rekao je Godek.

Lucija Debeljuh (SDP) javila se radi ispravka navoda. Ne procjenjuje Povjerenstvo štetu i dijeli neki novac, štete prijavljuje lokalna zajednica i upućuje Povjerenstvu zahtjeve - objasnila je, dometnuvši da se Povjerenstvo, ocjenjujući postotke prema metodologiji, rukovodilo time koliko je lokalna zajednica odradila odnosno prijavila.

Dakle, krivnja je na lokalnoj zajednici, jasno mi je - sve je, dakle kriva ona bivša vlast prije 20. 5. 2001. godine - bio je komentar **Mladena Godeka**.

Raspodjela je pravedna

Predsjednica Povjerenstva za procjenu šteta od elementarnih nepogoda, **Branka Baletić** izvjestila je zastupnike da je Varaždinska županija imala potvrđenu štetu u poljoprivredi 25 milijuna 800 tisuća kuna te da je zato dobila pomoć od 773 tisuće kuna. Međimurska županija ima potvrđenu štetu od 55 milijuna i 826 tisuća kuna pa je dobila milijun

500 tisuća kuna. Koprivničko-križevačka županija ima potvrđenu štetu od milijun i 196 tisuća kuna, prema tome raspodjela je pravedna.

Glasovanje

Prešlo se na izjašnjavanje, najprije o amandmanima, a potom o Odluci.

Odbijen je amandman Marije Bajt. Objašnjavajući razloge, predstavnica predlagateljica rekla je da je šteta za općinu Kutjevo prijavljena, ali nije potvrđena (nisu dostavljeni podaci).

Isto se, napomenula je, odnosi na Pleternicu. Budući da šteta nije prijavljena prema postupku i načinu koji zahtijeva metodologija šteta nije potvrđena pa se ne može dodijeliti ni pomoć za sanaciju šteta. Marija Bajt zamolila je da Povjerenstvo provjeri svoje podatke. Početkom rujna povjerenstvu je proslijeđen materijal pod klasom 361-07/01/15. Ukupna šteta, prema procjeni županijskog povjerenstva, za Požeško-slavonsku županiju nakon elementarne nepogode iznosi 12,232.591,26 kuna.

U ime Povjerenstva Branka Baletić se obvezala da će se ovi navodi provjeriti.

Većinom glasova (jedan "protiv") zastupnici su donijeli Odluku o dodjeli pomoći gradovima i općinama za djelomično ublažavanje posljedica štete od elementarnih nepogoda nastalih od travnja do studenoga 2001. U tekstu predlagateljica s amandmanima Odbora za zakonodavstvo.

J. R.

ANALIZA DRŽAVNOG PORTFELJA S OSVRTOM NA REZULTATE PRIVATIZACIJE

Značajni učinci u poboljšanju kvalitete državnog portfelja

Hrvatski je sabor, nakon opširne rasprave, većinom glasova prihvatio Analizu državnog portfelja s osvrtom na rezultate privatizacije, a odbacio prijedlog zaključka Kluba zastupnika HSP-HKDU-a kojim bi se Vlada zadužila da do iduće sjednice Sabora izradi konačni prijedlog zakona o privatizaciji.

O ANALIZI

O Analizi koju je Hrvatskom saboru dostavila Vlada RH uvodno je govorio potpredsjednik Vlade **Slavko Linić**. Podsjetio je da su o prvoj analizi saborski zastupnici raspravljali u listopadu 2000. godine, a u svibnju 2001. godine dobili su i prijedlog modela i načina privatizacije preostalog dijela portfelja. Kao karakteristike portfelja koji je preuzet početkom 2000, naveo je da su trgovačka društva u tom portfelju bila prezadužena. Više od 37 posto njih bili su zaduženi iznad 50 posto temeljnog kapitala. Prosječna insolventnost društva u portfelju bila je blizu 180 dana, a ogroman je broj onih koji su bili u blokadi i iznad 360 dana. Karakteristika je bila i tehnološka zastarjelost, loša kadrovska struktura onih koji su i vodili i upravljali

trgovačkim društvima kao i onih koji su bili u nadzornim odborima.

Vrijednost portfelja bila je oko 19 posto nominalne

Sve je to i razlog da je ocijenjeno da je vrijednost takvog portfelja bila negdje 19 posto od njegove nominalne vrijednosti utvrđene u Hrvatskom fondu za privatizaciju (HFP). Razlozi takvom stanju su možebitna krivnja

Više od 600 trgovačkih društava privatizirano, smanjene su obveze društava u portfelju za gotovo jednu trećinu iznosa, smanjeni dnevni gubici s više od 7,5 milijuna kuna na danas manje od 3,7 milijuna kuna, prepolovljena je i insolventnost.

rascjepkanosti, odnosno ogromnog broja onih koji su portfeljom upravljali, a sve temljem Zakona o pretvorbi i privatizaciji. To je bio razlog da se pride objedinjavanju upravljanja tim portfeljom koji je danas završen.

Zastupnik Ivo Lončar udaljen sa sjednice "za vrijeme trajanja rasprave i odlučivanja o jednoj točki dnevnog reda"

U tijeku provjere kvoruma, 15. studenoga, za riječ se - s upozorenjem o povredi Poslovnika i tvrdnjom da predsjednik Hrvatskog sabora krši Poslovnik - javio **Ivo Lončar (nezavisni)**. Podsjetio je najprije da je - prema Poslovniku - predsjednik, ili predsjedatelj, Zastupničkog doma dužan davati zastupniku obavijesti i objašnjenja (članak 18), odnosno da je predsjedatelj poslije iznesenog prigovora zastupniku dužan dati objašnjenje (članak 214). Ustvrdio je zatim da predsjednik Zlatko Tomčić nije tako postupio već je na (Lončarev) upit zašto je prekinuto Aktualno prijepodne na 17. sjednici obećao (protivno Poslovniku) pisani odgovor, kao objašnjenje zašto je Lončara udaljio sa sjednice. Zastupnik je ponovio upit - zašto je prekinuto Aktualno prijepodne ("prvi put u povijesti ovoga Sabora od devedesete do danas") te zatražio objašnjenje za kršenje Poslovnika (obećanjem pisanog odgovora).

Odgovorivši da Lončar ima pravo postavljati ovakva pitanja, **Zlatko Tomčić**, predsjednik Hrvatskog sabora, uzvratilo je da ostaje kod onoga što je rekao te da ne kani o tome voditi raspravu.

Nakon upozorenja o (novoj) povredi Poslovnika **Ivo Lončar** zatražio je od Tomčića da objasni na temelju čega je bio prekinuo sjednicu i pritom se pozvao na članak 219, koji - naglasio je - o tome ne govori.

Sve hrvatske novine objavile su da je sjednica prekinuta zbog **Ive Lončara**, rekao je Lončar, ustvrdivši da to nije točno te da nije učinio apsolutno ništa zbog čega je trebao biti udaljen, o čemu, dometnuo je, svjedoče fonogrami i televizijski snimak.

Može se zatražiti mišljenje Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav

Predsjednik Tomčić uputio je Lončara na članak 214, prema kojem zastupnik nezadovoljan objašnjenjem može, u roku 24 sata, o tome zatražiti mišljenje Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav. Na osnovi toga mišljenja Zastupnički dom odlučuje bez rasprave, pojasnio je predsjedavajući, dometnuvši kako je "još jednom prekršio Poslovnik".

"Jeste i sustavno ga kršite, vi ste meni metaforički rečeno najprije odrubili glavu i onda mi kažete da se obratim Odboru - bio je odgovor **Ive Lončara**, koji je zatražio od Tomčića da se drži riječi date pred hrvatskom javnošću i pisano objasni zašto je prekinuo sjednicu te da mu se ispriča.

Zlatko Tomčić ponovo je zastupnika uputio na članak 214, ustvrdivši da mu više neće dati riječ jer to već nalikuje opstrukciji rada Sabora.

A gdje je pisani odgovor?

U novom javljanju, u nastavku sjednice, **Ivo Lončar** ponovo je obrazložio razloge svog upita o prekidu Aktualnog prijepodneva te podsjetio na obećanje predsjednika Tomčića da će pisano odgovoriti zašto je Lončara udaljio. Ustvrdivši da se Tomčiću ne obraća kao predsjedniku HSS-a već kao predsjedniku Hrvatskoga sabora, zastupnik je rekao da se s obzirom na prekršenu riječ datu pred Saborom i hrvatskom

Također je više od 600 trgovačkih društava privatizirano, a smanjene su i obveze trgovačkih društava u portfelju za gotovo jednu trećinu iznosa. Smanjeni su i dnevni gubici trgovačkih društava kojima upravlja HFP. Dnevni su gubici početkom 2000. u nekima od tih društava iznosili više od 7,5 milijuna kuna, a danas su manji od 3,7 milijuna kuna, prepolovljena je i insolventnost. U godinu i pol dana postignuti su značajni učinci i portfelj je danas sasvim drugačiji nego što je bio za vrijeme bivšeg načina upravljanja gdje je svaki od subjekata nastojao ne raditi na upravljanju tim portfeljom. Osim sadašnje kvalitete portfelja bitni su i rezultati privatizacije, odnosno 647 privatiziranih društava. Prišlo se i ponudama i privatizaciji trgovačkih društava na financijskim tržištima i u 355 pokušaja takvih dražbi na taj je način privatizirano 265 trgovačkih društava. Također je vidljivo da se i kroz stečajne postupke obavio dobar posao i paket dionica prenio na nove vlasnike koji su nastojali održati proces proizvodnje i zaposlenost ljudi u tim društvima. Od 55 stečajnih postupaka u 37 slučajeva završili su pozitivno s prijenosom paketa dionica na nove vlasnike. Ono što nije do kraja uspješno učinjeno je kadrovska promjena onih koji upravljaju trgovačkim društvima. Dio uprava još uvijek nije odgovoran u upravljanju tim paketom dionica, a isto tako ne možemo biti zadovoljni niti radom nadzornih odbora. Od ukupno 170 trgovačkih društava u kojima država ima većinski paket nezadovoljni smo s radom nadzornih odbora u njih 55, naglasio je potpredsjednik Linić dodajući da treba ustrajati u procesu kadrovske promjene. Osim plaćanja realne vrijednosti trgovačkih društava najveća je vrijednost postignuta u zadnjih godinu i pol dana ta što je u ta trgovačka društva uloženi svježi kapital novih vlasnika.

RADNA TIJELA

Odbor za financije i Državni proračun raspravio je Analizu kao zainteresirano radno tijelo. Nakon uvodnih obrazloženja izraženo je stajalište kako su provedene mjere Strategije upravljanja državnim portfeljom polučile pozitivne rezultate glede povećanja transparentnosti privatizacijskih procesa. Ukazano je

na potrebu da se što skorije okonča postupak objedinjavanja državnog portfelja, a Odbor je izrazio očekivanje od svih subjekata da izvrše sve obveze iz sklopljenih ugovora o gospodarenju dionicama i udjelima. Tu je primjedbu Odbor posebno uputio Državnoj agenciji za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka kod koje su uočena najveća odstupanja u realizaciji ugovora sklopljenih s HFP-om.

Istaknuto je kako i provedena analiza rada članova nadzornih odbora i uprava u društvima u pretežito državnom vlasništvu ukazuje na probleme u značajnom dijelu tih društava, primjerice na nepoštivanje kriterija, stručnosti, osposobljenosti i uspješnosti u radu pri izboru članova nadzornih odbora što je rezultiralo nezadovoljavajućim radom.

Izraženo je i mišljenje kako će pored utvrđivanja i provođenja sankcija prema odgovornim članovima nadzornih odbora pomaci u postupku njihova izbora biti osigurani i s provedbom privatizacije posebno putem pronalaženja strateških partnera.

Zatraženo je da se razmotri mogućnost profesionalizacije članova nadzornih odbora jer bi se time osiguralo povećanje stupnja objektivnosti i stručnosti pri donošenju odluka. Također je ukazana potreba da se u što skorijem roku izvrši privatizacija velikih kombinata u pretežito državnom vlasništvu te da se proces sanacije i privatizacije PIK-ova koordinira na nivou HFP-a. Ukazana je i potreba što skorije privatizacije brodogradnje u koju se odlijeva značajan dio subvencija iz državnog proračuna.

Odbor je izrazio mišljenje kako se podatak o smanjenju pripadajućih dnevnih gubitaka u društvima iz državnog portfelja u 2000. u odnosu na 1999. godinu za 49 posto treba iščitavati u kontekstu smanjenja broja tih društava zbog provedenih stečajeva. Ukazano je također kako je uočeno da raspolaganje portfeljem nije bilo u funkciji povećanja broja zaposlenih te kako su često potencijalni kupci trgovačkih društava u neravnopravnom položaju glede cjelovitosti uvida u financijska izvješća.

Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru da prihvati Analizu državnog portfelja s osvrtom na rezultate privatizacije.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu raspravio je Analizu posebno razmatrajući pitanja u svezi s radom uprava i nadzornih odbora, objedinjavanja portfelja, utvrđivanja početne cijene ponude, prodaje pod posebnim uvjetima modela privatizacije, revizije pretvorbe i privatizacije društava u kojima je državni portfelj zastupljen do 25 posto vrijednosti temeljnog kapitala.

Konstatirano je da su postignuti pozitivni pomaci u privatizaciji te ukazano na potrebu poštivanja usvojenih kriterija prilikom izbora članova nadzornih odbora. Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova odlučio Hrvatskom saboru predložiti da prihvati Analizu državnog portfelja s osvrtnom na rezultate privatizacije.

RASPRAVA

Nakon uvodnog obrazloženja **potpredsjednika Vlade Slavka Linića**, u ime **Odbora za financije i Državni proračun** govorio je **Jadranko Mijalić**, a u ime **Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu Dragica Zgrebec**.

Još nema izvješća HFP-a o njegovu radu

Prešlo se potom na raspravu predstavnika klubova zastupnika. Prvi je govorio, u ime **Kluba zastupnika HDZ-a, Dario Vukić** koji je naglasio da Saboru, iako je ovo zadnja sjednica, još nije dostavljeno izvješće HFP-a o njegovom radu, a da bi se o radu HFP-a sasvim sigurno imalo puno zanimljivih stvari raspraviti.

Uspjeh nove privatizacijske politike može se sažeti u sljedećem: gubitak 40 tisuća radnih mjesta u 2000. godini, 30 posto manji priljev od prodaje dionica te još uvijek neobjedinjen državni portfelj.

Uspjeh nove privatizacijske politike može se sažeti u sljedećem: gubitak 40 tisuća radnih mjesta u 2000. godini, 30 posto manji priljev od prodaje dionica te još uvijek neobjedinjen državni portfelj.

Upozorio je da objedinjavanje državnog portfelja nakon gotovo dvije godine još uvijek nije dovršeno.

Podsjetio je da su se mjere za konsolidaciju uglavnom sastojale u otpisivanju potraživanja prema trgovačkim društvima od državnih vjerovnika, pretvaranja potraživanja u ulog te davanje pozajmica od HFP-a. Navodeći da se provodi sanacija trgovačkih društava, podsjetio je da je sadašnja vlast upravo to omalovažavala i predizborno obećavala da to neće raditi.

Govoreći o terminu dnevnog gubitka ili dnevnog dobitka na tržištima kapitala kazao je da bi bilo zanimljivo vidjeti odnos dobitaka i gubitaka kada bi se iz konsolidiranih bilanci odvojila ona poduzeća koja su otišla u stečaj.

Osvrćući se na tzv. novi model privatizacije kazao je da nije riječ o novom modelu već o uvođenju protuzakonitog modela konačne javne dražbe. Što se modela privatizacije u stečaju tiče kazao je kako Vlada upozorava da u tim procesima ne nailazi na pozitivne reakcije trgovačkih sudova. Opet kritiziramo pravosuđe i ispada da stečajevu treba voditi HFP, a ne prema Zakonu trgovački sudovi. Govoreći o povećanju proračunskih prihoda kazao je da je nova administracija u gotovo dvije godine mandata u državni proračun uplatila na osnovi privatizacije 12 puta manje nego li je uplaćivano u 1998. i 1999. godini.

Obećano je vraćanje legitimiteta u proces privatizacije, kazao je navodeći da o tome najzornije govori privatizacija hotela "Excelsior" gdje je eklatantno postupljeno protuzakonito. Podsjećajući da je privatizacija "Večernjeg lista" bila udarna igla predizborne kampanje vladajućih, da je zbog te privatizacije osnovano i istražno povjerenstvo koje nije utvrdilo nikakve nepravilnosti, a u konačnici su samo oštećeni umirovljenici jer je mirovinski fond po diktatu nove vlasti trošio milijune na arbitražu. O ovome je nova vlast naglo zašutjela, kazao je.

Govoreći o transparentnosti privatizacije podsjetio je da su sjednice Upravnog odbora HFP-a za vrijeme HDZ-a bile otvorene, dok su od 3. siječnja zatvorene za javnost vjerojatno s razlogom. Što se pak sudjelovanja strateških investitora u procesu privatizacije tiče, kazao je da su gotovo svi strani investitori koji su uložili u kupnju dionica ili udjela od HFP-a tokom protekle dvije godine svoja ulaganja započeli u vrijeme HDZ-a. Ustvrdio je da se privatizacija već gotovo dvije godine vodi po HDZ-

javnošću, postavlja pitanje kredibiliteta stolice na kojoj Tomčić sjedi. Zatražio je zatim ponovo odgovor na pitanje - zašto je prekinuo Aktualno prijepodne na 17. sjednici.

Zlatko Tomčić uzvratilo je da, eventualno, može doći u pitanje kredibilitet onoga koji predsjedava, ali ne i kredibilitet voditelja Sabora. Zastupnika je još jednom uputio na članak 214, zamolivši ga da iskoristi pravo obraćanja Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav - "da prekinemo s ovim raspravama, bez ikakvih pretenzija da tvrdim da li sam u pravu ili nisam u pravu".

Ivo Lončar uzvratilo je da Tomčića demantira članak 214, koji kaže da je predsjedatelj dužan poslije iznesenog prigovora dati objašnjenje. Ustvrdivši da je Tomčić "napravio krimen", koji nije u duhu Poslovnika, zastupnik je ponovo citirao Tomčićeve riječi da će mu pisano odgovoriti zašto je udaljen sa sjednice te rekao da to i očekuje. Ivo Lončar još je ustvrdio kako je u sabornici dvaput bio oklevetan i prikazan "kao sotona" - jednom od potpredsjednika Arlovića, drugi put od predsjednika Hrvatskoga sabora. Svi hrvatski mediji su pisali o "problematičnom Lončaru", u naslovima je stajalo da su zbog Lončara prekinute sjednice itd. A bit je problema, naglasio je, da se predsjednik Hrvatskog sabora "ne drži svojih riječi".

Nitko ne smije govoriti bez odobrenja predsjedavajućeg

Zastupnik Lončar pokušao je u nastavku sjednice šesti put dobiti riječ uz tvrdnju da predsjedavajući, **Zlatko Tomčić**, krši Poslovnik, ali mu to **predsjednik Tomčić** nije dopustio, uz obrazloženje da ne može govoriti o prethodnim sjednicama (zastupnik je, naime, rekao da se ne javlja zbog novonastale povrede Poslovnika već ranijih sjednica). Na upozorenje Lončara Tomčiću da se "ne može ponašati nasilnički" **Zlatko Tomčić** odgovorio je da nitko u Saboru ne može govoriti dok mu to ne odobri predsjedavajući te da je Lončar nekoliko puta prekršio Poslovnik, a da nije bio ni opomenut. Na povredu

Poslovnika može se ukazati samo u tijeku sjednice i neposredno nakon što je nešto izgovoreno, pojasnio je. Usljedila su nova tri Lončareva pokušaja, za koja je zaradio opomenu, a nakon sedamnaestog javljanja oduzeta mu je riječ i predsjedavajući je prešao na 10. točku dnevnog reda.

Zastupnik **Lončar** je, međutim, i dalje ustrajao u zahtjevu da govori, uz ocjenu da mu riječ nije oduzeta te da **Tomčić** krši Poslovnik. Nakon još četiri pokušaja i zamolbe **Zlatka Tomčića** da ga ne tjera na daljnje stegovne mjere zastupnik **Lončar** isključen je sa sjednice do kraja 10. točke dnevnog reda. Budući da je **Lončar** odbijao napustiti sabornicu predsjednik **Tomčić** je prekinuo sjednicu, dok **Lončar** izađe iz dvorane, što, međutim zastupnik nije učinio. Nakon toga **Zlatko Tomčić** odredio je stanku i zatražio da straža zastupnika **Lončara** izvede iz dvorane ne izađe li sam u roku 15 minuta. Usljedio je još jedan bezuspješan pokušaj javljanja **Ive Lončara**, koji sabornicu ipak nije napustio.

Uvjeravanja saborske straže nisu uspjela, zastupnik je i dalje ostao u dvorani, a **Zlatko Tomčić** je, u nastavku sjednice, nakon stanke, pojasnio zbog čega je izrečena stegovna mjera. Prema članku 212. Poslovnika Hrvatskog sabora, nitko ne može govoriti na sjednici prije nego što zatraži i dobije riječ od predsjedatelja. S obzirom na to da je zastupnik **Ivo Lončar** u nekoliko navrata prekršio to pravilo najprije mu je izrečena opomena, iza toga opomena s oduzimanjem riječi i nakon toga je udaljen sa sjednice do kraja 10. točke dnevnog reda. Ustvrdivši da neće koristiti poslovničke mogućnosti da se zastupnika represijom udalji sa sjednice, **Zlatko Tomčić** ustvrdio je da je **Lončar** - bez obzira sjedio u dvorani ili ne - udaljen sa sjednice (do kraja točke dnevnog reda "Analiza državnog portfelja s osvrtom na rezultate privatizacije") te da će se sjednica nastaviti kao da zastupnika **Lončara** u dvorani nema. Usljedio je komentar **Ive Lončara** - "sve što je predsjednik rekao nije točno".

J.R.

ovom zakonu te da je zbunjujuće da tako stručni dužnosnici nisu u dvije godine mogli predložiti zakonski tekst koji bi prihvatila njihova saborska većina. Upozorio je da se više ne čuju priče o dodatnim popustima i masovnom učešću hrvatskih građana u nastavku procesa privatizacije, već je glavna tema hoće li Goran Štok kupiti ovaj ili onaj hotel. Upozorio je na neprihvatljivost novog Fondovog prijedloga da članovi nadzornih odbora moraju biti regrutirani isključivo iz redova Fonda i nadležnih ministarstava. To će rezultirati povećanje prihoda stranački odabranim i podobnim kadrovima i s novih 40 i više otказа za što će po običaju krivac biti HDZ.

Kreatori nove privatizacijske politike i proračunskih prihoda nakon što su u godinu dana obnašanja vlasti stekli dodatna znanja i vještine ostvarili su 2,5 puta manji prihod od privatizacije nego su ga planirali unatoč brznoj rasprodaji svega i svačega. Ti bi se kreatori trebali spustiti na zemlju i ubuduće barem 2,5 puta manje hvaliti svoju stručnost, sposobnost i znanje, kazao je te završno poručio da će o toliko isticanom i obećavanom poštenju u procesu privatizacije raspravljati drugom prilikom.

Na **Vukićevo** je izlaganje reagirao potpredsjednik Vlade **Slavko Linić** ističući da gubitak 42 tisuće radnih mjesta nema veze s procesom privatizacije i nigdje u izvješću ne piše da su ti radnici ostali bez posla jer su neka društva prošla stečaj i likvidaciju. Upozorio je na neodgovoran rad vlasnika portfelja zbog čega 150 tisuća radnika nije dobivalo plaće. Imali smo 170 milijuna kuna isplaćenih plaća jer poduzeća nismo mogli likvidirati preko noći. No, to nisu sanacije već obveza države prema radnicima koji su radili, a nisu dobivali plaću. Pokušali smo jasno reći što je odgovornost države i zašto se isplaćuju plaće, a to je i odgovor zašto je 360 društava otišlo u stečaj. Nije istina da je to 42 tisuće radnih mjesta manje već 42 tisuće radnika sada ima svog vlasnika jer nije bila riječ o zatvaranju već o dovršetku procesa privatizacije. Govoreći o pronalaznju novih vlasnika kazao je da je želja ove Vlade pronaći ih modelom tržišne valorizacije. Financijski kapital govori kako pojedine dionice vrijede čak i više nego ih procjenjuju, pa tu nemamo problema procjene jer tržište pokazuje svoj veći ili manji interes.

Stečaj je u funkciji konsolidacije dužnika

Stečajevi su građanima uvijek predstavljani kao bauk zbog kojeg će ostati bez radnih mjesta i to zato jer se time štitilo neodgovorne vlasnike, uprave i vjerovnike. U ove dvije godine transparentnim i jasnim stavom koalicijska vlast i odgovornim upravljanjem portfeljom jasno je pokazano da je stečaj u funkciji konsolidacije dužnika. Stečaj "da", jer je interes svih da se očuvaju radna mjesta i da se kvalitetnije naplate potraživanja u stečajnom postupku.

Osvrnulo se na kvalifikaciju po kojoj je riječ o rasprodaji kazavši da je to neobičan dojam jer Vlada želi pokazati da je tržište to koje odlučuje o vrijednosti trgovačkog društva. U svim procesima prodaje nema poništenja ugovora, ne prodaje se na kredit, jasna su i sigurna sredstva naplate, nema vraćanja dionica u portfelj, poručio je.

Govoreći o privatizaciji **Excelsiora** zamolio je zastupnike da pročitaju izvješće državnog revizora prema kojemu nema niti jedne nezakonitosti. Jedino je mišljenje revizora da je pet posto početne cijene možda bilo prenisko i da je možda o tome trebala odlučiti stručna skupina ili stručna institucija. S obzirom na to da predsjedavam upravnim odborom HFP-a i ne tajim da sam u dobrim odnosima sa Štokom bio sam posebno oprezan kada je utvrđivana ta 5-otna cijena. A utvrđena je takvom jer je odlukama bivšeg nadzornog odbora, a posebno uprave hotela potrošen enormno visok iznos za obnovu hotela koji je bio zadužen s više od 42 milijuna DEM. Podsjetio je i da je na prvom natječaju kada je bila ponuđena 100 postotna vrijednost bio iskazan interes ali ne i za plaćanje nerazumne, rastrošne i neodgovorne politike bivših članova nadzornog odbora i uprave hotela. Tržište je odgovorilo, rekao je, dodajući da je privatizacija **Excelsiora** po petpostotnoj vrijednosti rezultat dugova bivše vlasti.

Ispravkom netočnog navoda reagirao je zastupnik **Vukić** kazavši da u izvješću točno stoji da je 40 tisuća ljudi ostalo bez posla. Otpisivanje potraživanja i pretvaranjem uloga u potraživanje je klasična sanacija, poručio je. Osvrnulo se i na tezu da tržište određuje cijenu, pitajući kako to nisu shvaćali do 3.

siječnja kada su za svaku prodaju 50 posto nominale zaključivali da je rasprodaja, pljačka itd.

Zastupnik **Ivan Šuker (HDZ)** reagirao je ispravkom i citirao nalaz Državne revizije koja konstatira da je učinjen propust jer nije učinjena procjena očekivanog novčanog tijeka za razdoblje otplate kredita uzimajući u obzir očekivane poslovne rezultate i sposobnost hotela da iz budućih poslovnih rezultata naplaćuje dospjele obveze.

Ispravkom je reagirao i zastupnik **dr. Jure Radić (HDZ)** koji je rekao da potpredsjednik Vlade govori neistine da je Hrvatska previše zadužena zbog neodgovornog ponašanja bivše vlasti. To govore oni koji u ovogodišnjem državnom proračunu predlažu povećanje stavki za promidžbu i informiranje, za reprezentaciju, a da ne nabrajam i sve druge "rasipničke" stavke, rekao je.

Ispravkom je ponovno reagirao zastupnik **Vukić** kazavši kako je neprihvatljiva Linićeva prosudba da su u procesu stečaja ili oko stečaja poduzeća svi bili neodgovorni, da je zaduženost rasla bacanjem novca u sanacije pozvavši se na podatke Ministarstva financija prema kojima je od 3. siječnja 2001. ukupni unutarnji dug veći za 25 milijardi kuna. Prema tome, vidi se, tko je kako bacao novac, rekao je navodeći da je zaduženost države 31. prosinca 1999. bila manja nego 1990. godine. Postupak privatizacije "Excelsiora" rađen je na potpuno nezakonit način, revizija se nije osvrtila na zakonitost procesa već na to je li određena odgovarajuća cijena i može li hotel te obveze plaćati iz svojih prihoda, odnosno iz akumulacije, a za koje je država izdala jamstva, rekao je.

Što je propust, što nezakonitost

Potpredsjednik **Linić** je odgovorio kako u izvješću Državne revizije stoji kako nije bilo nezakonitosti, već stoji riječ "propust", a da u hrvatskom jeziku riječi "propust" i "nezakonitost" nisu isti termini. Objasnio je da revizor u izvješću pokušava reći da je propust što nije učinjena analiza o petpostotnoj početnoj vrijednosti hotela. Ali najvažnije što ta početna cijena nije bitna, već je osnovno hoće li se hotel prodati ili ne, imamo li više natjecatelja, što oni nude. Interes je pokazao da kupaca za hotel ima, a njihovo je mišljenje da ne mogu pokriti kredite koji su uzeti za

izgradnju i rekonstrukciju hotela. To su ponude tržišta, kazao je dodajući da prema tome je vrijednost i precijenjena. Osvrćući se na podatke o sadašnjem ukupnom zaduženju države, potvrdio je da je ono veće nego prije godinu i pol dana, ali to objasnio i problemima umirovljenika, uništene štednje u bankama, i sl. Poručio je da još uvijek država nije zaradila za platiti sve ono što je dospjelo na naplatu te da se zato i zadužuje, da to nije rastržnost, već samo zbrajanje negativnih rezultata što se radi ovih 15 mjeseci.

Ispravljajući netočan navod zastupnik **Vukić** izrazio je čuđenje što potpredsjednik Linić ne zna da državna revizija ne utvrđuje nezakonitost u procesu privatizacije, već o tome sud donosi pravosuđe. Govoreći o prodaji "Excelsiora", odnosno navodu da nije bitna početna cijena, kazao je kako je to novi doprinos ekonomskoj znanosti budući da u svijetu postoje burze koje određuju cijene dionica ovisno o njihovom poslovnom rezultatu.

I zastupnik **Šuker** u ispravku netočnog navoda rekao je kako u svom izlaganju nije naveo da u izvješću državne revizije stoji da je nešto napravljeno nezakonito, već da je propust. Liniću je rekao kako je poznat po tome da ispaljuje rafalne optužbe na račun koga stigne i kako stigne te da je vrlo interesantno da sada ignorira nalaz državne revizije od prošle godine koji mu je poslužio za itekakve optužbe. Rekao je da prvi put čuje kako nije bitna početna cijena za prodaju nekog poduzeća, da je to stvarno neka nova ekonomska kategorija.

Ispravljajući netočan navod da je Mirovinski fond razoren i da je to uzrok povećanja javnog duga, zastupnik **Vukić** je podsjetio da 1990. taj fond nije ni postojao, a da bi se bilo dobro podsjetiti kolike su mirovine tada bile. HDZ-ova je vlast jednu trećinu državnog portfelja dodijelila mirovinskom fondu, u doba HDZ-a mirovinski je fond bio u deficitu, međutim ove i sljedeće godine deficit će iznositi 14 milijardi kuna, naveo je.

U ponovnom ispravku netočnog navoda zastupnik **Šuker** podsjetio je da je 1991. godine osigurano 1,7 milijardi njemačkih maraka za sanaciju poduzeća upropaštenih u vrijeme socijalizma i komunizma i za sanaciju banaka u Hrvatskoj. Također je podsjetio na obveze prema Londonskom i Pariškom klubu, rekao

Liniću da manipulira s brojkama te da nije točno da su za obveze Zavoda za zdravstveno osiguranje izdali 1,7 milijardi kuna, nego da su to izdane obveznice, a to čak piše i u nalazu državne revizije.

Još jednim ispravkom reagirao je zastupnik **Vukić** pozivajući se na izvješće guvernera HNB-a Rohatinskoga o stanju bankarskog i financijskog sektora 1990. godine. Stopa rasta cijena na malo tada je bila 122 posto, a u 1999. godini 4,4 posto. Stopa rasta realnog BDP-a bila je 1990. minus 90 posto, a 1999. minus 0,3 posto, nakon što je prije toga četiri godine uzastopno rast BDP-a bio prosječno pet posto.

Ispravkom netočnog navoda reagirao je i zastupnik **dr. Zdenko Franić (SDP)** koji je zastupniku Šukeru rekao kako nije točno da nova vlast nije ništa promijenila po pitanju gospodarskog rasta. Iстина je da BDP raste devet kvartala za redom, da je inflacija vrlo mala, kamate na kredite prepolovljene, nelikvidnost poboljšana, a tržišna se kapitalizacija hrvatskog gospodarstva iz ponora udvostručila.

Zastupnik **Šuker** je odgovarajući naveo da postoji nešto što se zove "per capita" (nacionalni dohodak po stanovniku), a koji je pao za 250 američkih dolara u odnosu na 1990. godinu. Naveo je da je javni dug koncem prosinca 1999. bio 46 milijardi kuna, a koncem rujna 2001. bio je 68 milijardi kuna.

I zastupnik **Vukić** u ispravku netočnog navoda rekao je kako je netočan podatak zastupnika Franića da su smanjeni troškovi za kamate. 1999. godine iz državnog je proračuna na ime kamata plaćeno dvije milijarde kuna, a sljedeće se godine planira 4 milijarde kuna.

Ispravljajući netočni navod zastupnik **Franić** je ponovio da je spominjao kamatne stope, te naveo da ni jedna banka u ovih 20 mjeseci nije propala za razliku od 20-ak banaka koje su propale tijekom 1998. i 1999. godine.

U ispravku netočnoga navoda zastupnik **Šuker** mu je rekao da vrlo često selektivno uzima podatke koji mu odgovaraju, a što se tiče banaka rekao da bi vjerojatno sve propale da su sada "u vašim rukama".

Zastupnik **Vukić** u ispravku netočnog navoda dodao je, pozivajući se na izvješće guvernera Rohatinskog, da je krajem 1990. u Hrvatskoj poslovalo 26 banaka, a da

je samo pet bilo stabilnih, a sve ostale u bankrotu.

Javljujući se za riječ potpredsjednik **Linić** naglasio je kako povećano zaduženje Hrvatske evidentno, ali samo iz jednog razloga što je sve dospjelo na naplatu. Nema opravdanja za 370 tisuća novih umirovljenika što je razlog pogrešne privatizacije. U posljednjih 10 godina imamo i 200 tisuća više nezaposlenih, no, u ovom je trenutku, zaista prednost što na financijskim tržištima možemo doći do kvalitetnih zaduženja, ne na tri i pet godina, što je bila karakteristika bivše vlasti, nego i do 20 godina s povoljnim kamatama. Ti vrlo oprezni financijeri vjeruju u gospodarsku snagu Hrvatske, u njezinu privredu i očekuju da ona može iznijeti sve te dugove, kazao je.

Ispravljajući netočan navod zastupnik **Vukić** je podsjetio da je Hrvatska u deset godina uložila 40 milijardi kuna u stvaranje Hrvatske vojske, odnosno, da je do 1996. godine 50 posto proračuna odlazilo na vojsku, policiju i obnovu. U drugim državama to je bilo 6 posto, a danas je u Hrvatskoj palo ispod 10 posto, obnovljeno je više od 100 tisuća kuća i mnogo infrastruktura, naveo je.

Zastupnik **Šuker** je rekao kako nije točan navod potpredsjednika Linića da je 400 tisuća umirovljenika posljedica isključivo privatizacije, upitavši zar stvarno misli da tu nema nikakvih posljedica rata. Što se tiče zaduživanja naveo je da su ukupni troškovi izvanproračunskih fondova za pet milijardi veći ove nego 1999. godine te da je to posljedica nepromišljenog poteza ove vlasti kada je smanjila stope mirovinskog i zdravstvenog osiguranja. Kredite ste dizali ne zbog većeg broja umirovljenika, nego zato što ste svojim lošim potezom smanjili prihode fondova, naglasio je dodajući da se Vlada u godinu i pol dana zadužila 22 milijarde kuna.

Ispravljajući netočan navod zastupnik **Ivan Penić (HDZ)** rekao je da je ukupni unutarnji i vanjski dug Hrvatske 1999. godine bio 650 milijuna američkih dolara manji nego 1990. godine, podsjetio na visoke ratne štete, da je samo u Borovu propalo 22 tisuće radnih mjesta.

Ispravljajući netočan navod zastupnik **Vukić** rekao je kako je točan navod da je strani kapital prepoznao pozitivnu ulogu ove Vlade. Bilo bi puno bolje kad bi taj strani kapital ulagao u "green field" investicije i otvarao nova radna mjesta

u Hrvatskoj, a ne davao kredite na koje ćete sljedeće godine platiti dvije milijarde kuna više kamata nego što je bivša vlast platila 1999., kazao je.

I zastupnik **Milan Kovač (HDZ)** reagirao je ispravkom netočnog navoda kazavši da nije točno da je 400 tisuća novih umirovljenika posljedica procesa privatizacije. U svim zemljama srednje i istočne Europe smanjen je broj zaposlenih jer se moralo restrukturirati privredu i obnavljati ono što je bilo nerentabilno, socijalističko i što nije dobro funkcioniralo, kazao je. Dobro bi bilo jednom detaljno izračunati koliko je nezaposlenih i umirovljenika stvarno posljedica privatizacije i to usporediti s drugim zemljama. Na osnovi tih podataka možemo razgovarati o uspješnosti ili neuspješnosti procesa privatizacije, poručio je.

Umjesto revizije ubrzana privatizacija

Raspravu je u ime **Kluba zastupnika IDS-a** nastavio **Damir Kajin** koji je rekao da su građani očekivali reviziju pretvorbe i privatizacije, a dobili su ubranu privatizaciju. Oni su na neki način očekivali razvlašćivanje tajkuna, a dogodilo se da ih država na neki način protežira. Socijalna slika društva bit će za nekoliko godina još teža, rekao je navodeći da se smanjuju mirovine, invalidnine, uvode zdravstvene participacije, poskupljuju komunalne usluge te i dalje raste broj nezaposlenih.

Zadaća Fonda bila je i priprema novog zakona o privatizaciji, međutim to se izjalovilo, a zbog toga je izostao i

Neka sve što se čini bude brzo, a ne da se čekanjem demotivira potencijalne investitore jer je ono što je ostalo u Fondu samo talog hrvatskog gospodarstva. Što je vrijedilo privatizirano je do 1999.

ESOP program radničkog dioničarstva. HFP se, kazao je, pokušao logikom "brzo prodaj ništa ne pitaj" osloboditi dijela portfelja uz velike diskonte tako da se poduzeća u pravilu kupuju za 10, 15, 20 posto nominalne vrijednosti. No, ni za te popuste nema interesa u zemlji ni izvan nje, pa se tu dolazi do teze da se država na neki način oslanja na tajkune da bi se oslobodila brige o

vođenju tvrtki. Glavnim problemom označio je tromost i inertnost, te administriranje zbog čega Hrvatska postaje sve manje interesantna strancima. Kao problem naveo je i odnos sindikata i HFP, te privatizaciju turističkih tvrtki.

Ističući da je privatizacija bitna, bitnim je naznačio da država pokuša sačuvati dio svoje proizvodnje, primjerice u riječkom Torpedu ili raškoj Prvomajskoj itd. Spomenuo je i primjer pulske Puntičele koji je kako je rekao loš primjer upravljanja svojom imovinom i grub pokušaj skrivanja nepravilnosti ranijega čelništva Fonda. Pojasnio je da u vrijeme privatizacije Puntičele nije bilo riješeno pitanje zemljišta te da je 57,22 posto dionica bilo rezervirano dok se ne riješi vlasništvo nad zemljištem. Kada je Puntičela sudskom presudom postala vlasnikom nad zemljom umjesto da se dovrši proces pretvorbe vlasništvo je predano Dom fondu.

Neka sve što se čini bude brzo, a ne da se čekanjem demotivira potencijalne investitore jer je ono što je ostalo u Fondu samo talog hrvatskog gospodarstva. Što je vrijedilo privatizirano je do 1999, kazao je.

U ispravku netočnog navoda zastupnik **Dario Vukić (HDZ)** rekao je kako se ne može dogoditi da pomorsko dobro koje nije ušlo u temeljni kapital

Niti jedna od afera - Slobodna Dalmacija, Diona, Tisak, Dubrovačka banka, Poštanska banka, nije rasvijetljena i to ukazuje na sve slabosti posebno u pravosudnom sustavu, odvjetništvu. To pokazuje da pravna država nije sposobna ili ne želi riješiti ni jednu od tih afera.

nekeg društva dođe u bilo čije ruke, podsjetivši zastupnika Kajina da je spominjući primjer za to vjerojatno mislio na poduzeće Anitu iz Vrsara koje je kupila Tvornica duhana Rovinj i upisala se kao vlasnik zemljišta. Na to je reagirala lokalna samouprava, a Fond nije, naveo je.

Ispravljajući netočni navod zastupnica **Lucija Debeljuh (SDP)** odgovorila je Kajinu da nije točno da Vlada protežira tajkune, te da nije točno da Fond ima logiku "što prije prodaj i ništa ne pitaj".

Ni jedna afera nije riješena

Riječ je u ime **Kluba zastupnika SDP-a** dobio **Tonči Žuvela** koji je rekao da nisu zadovoljni kao i većina građana sa saznanjem da unatoč svemu što se dogodilo u pretvorbi i privatizaciji nitko nije odgovarao.

Niti jedna od afera - Slobodna Dalmacija, Diona, Tisak, Dubrovačka banka, Poštanska banka, nije rasvijetljena i to ukazuje na sve slabosti posebno u pravosudnom sustavu, odvjetništvu. To pokazuje da pravna država nije sposobna ili ne želi riješiti niti jednu od tih afera, rekao je.

Rekao je da analiza portfelja iz lipnja 2000. pokazuje da je njegovo stanje, figurativno rečeno bilo u komi, a da je to posljedica ukupnog stanja u gospodarstvu, ali i načina upravljanja portfeljom koji je uz ostalo omogućavao tzv. posuđivanje poduzeća tj. kupnju na poček, a potom vraćanje istog društva Fondu, ali sada već potpuno osiromašeno. Pokazalo se da je portfelj razjedinjen da nema ekonomsku logiku te da država i Fond nisu društvima iz portfelja upravljali kao pravi već kao tehnički vlasnici. To držimo jednim od osnovnih razloga za loše stanje Fonda, i bez obzira što se takav način rada promijenio još uvijek ne možemo biti u potpunosti zadovoljan sa stanjem portfelja, naglasio je.

Državni portfelj treba što prije privatizirati i u tom smislu Fond pokazuje aktivnosti, kazao je i naveo da je došlo do smanjenja broja društava u portfelju, prvenstveno kao rezultat privatizacije. Smanjen je ukupni gubitak i posljedni pripadajući gubitak portfelja, smanjena je insolventnost, povećana realna vrijednost portfelja iskazana kroz povećanje neto knjigovodstvene vrijednosti i između ostaloga usvojen Plan i Program privatizacije. Logičnom je ocijenio odluku Vlade da objedini državni portfelj i njegovo upravljanje povjeri Fondu nasuprot prijašnjem modelu u kojemu je postojalo 11 imatelja tih dionica. Logična je i odluka Fonda da se strategija upravljanja državnim portfeljom odnosi isključivo na ona društva u kojima učešće države prelazi 25 posto vrijednosti. Naveo je da se dio portfelja u kojemu je država vlasnik ispod 25 posto pokazuje kao najveći problem jer za ta društva ne postoji interes ulagača.

Govoreći o rezerviranim dionicama za povrat imovine bivšim vlasnicima

rekao je da mu je iz sudske prakse poznato da je to ogromni problem te da se Klub zastupnika SDP-a zauzima za brže rješavanje toga pitanja. U ime Kluba izrazio je zabrinutost činjenicom da je država u velikom broju društava putem Fonda vlasnik, ali i najveći vjerovnik. To se pitanje konačno treba razriješiti ne bi li se stvorila kvalitetnija osnova za njihov opstanak. Naveo je da Klub zastupnika SDP-a podržava nastojanje Fonda da se upravljanje društvima povjeri isključivo odgovornim, moralnim, a prije svega stručnim ljudima. Dodao je da Analiza rada nadzornih odbora pokazuje da po tom pitanju još uvijek nije dostignuta poželjna razina. Promjene nabolje idu sporo i ukazuju na svu težinu problema, rekao je dodajući da treba ustrajati na privatizaciji, ali ne pod svaku cijenu i uvažavajući gospodarsku poziciju svakog pojedinog društva.

Analiza ukazuje na povećanje poslovne aktivnosti i na pozitivan trend u raščišćavanju ruševina, stvarajući time čistinu za nove programe i zapošljavanja, ustvrdio je zaključivši da treba donijeti novi zakon o privatizaciji koji će privatizaciju ubrzati i dati poticaj provođenju ESOP programa za male dioničare. SDP će, rekao je prihvatiti predočenu Analizu državnog portfelja.

Transparentnost i otvorenost

Zastupnik **Milan Kovač (HDZ)** u ispravku netočnog navoda je rekao kako bi htio da se jednom raspravi o transparentnosti i netransparentnosti. Navodeći da se stalno ponavlja kako je privatizacija sada transparentnija nego prije, rekao je da je 1995. Upravni odbor Fonda bio sastavljen od predstavnika svih političkih stranaka u parlamentu, sindi-

Teza da transparentnost nema nikakve veze s javnošću doista je "doprinos suvremenoj demokratskoj misli". Javnost sigurno itekako pridonosi transparentnosti.

kata, a sjednice su mu za razliku od sada bile otvorene za javnost. Upitao je tko će mu odgovoriti na pitanje u čemu je transparentnost sada dočim prije nije bila.

Odgovorio mu je zastupnik **Tonči Žuvela (SDP)** kazavši da otvorenost sjednica za javnost ne znači i transparentniji pristup čitavom problemu privatizacije.

Potpredsjednik **Linić** rekao je da ne zna zašto se miješa javnost rada s transparentnošću. Sjednice Upravnog odbora Fonda su zatvorene, a sve odluke dostupne i javne i može ih dobiti svatko, novinari i predstavnici bilo koje političke stranke. Pojašnjavajući transparentnost rada Fonda od kada je koalicija na vlasti naveo je da od tada nema zamjene dionica. Svaka dionica se prodaje ili na tržištu kapitala ili putem natječaja, a niti jedna odluka o dioničkom portfelju ne donosi se mimo Upravnog odbora, za razliku od ranije kad se donosilo po odluci pojedinca. To su transparentnosti, a javnost je rada nešto drugo, rekao je i dodao da će sjednice i dalje biti zatvorene za javnost jer su radne, a odluke svima dostupne.

Ispravljajući netočan navod zastupnica **dr. Ljerkica Mintas-Hodak (HDZ)** istaknula je kako je teza da transparentnost nema nikakve veze s javnošću doista "doprinos suvremenoj demokratskoj misli". Javnost sigurno itekako doprinosi transparentnosti, poručila je, upitavši ako Fond doista radi transparentno zašto zastupnici ne mogu dobiti popis poduzeća koja su prodana, kada i po kojoj cijeni.

Zastupnik **Milan Kovač (HDZ)** ispravljajući navod ponovo je zatražio odgovor na pitanje u čemu je transparentnost rada Fonda.

U ime predlagatelja predsjednik Fonda **Hervoja Vojković** odgovorio je da se transparentnost očituje u međunarodno prihvaćenim standardima privatizacijskog procesa, odnosno u objavljivanju međunarodnih natječaja, te na druge načine, kroz objavu podataka na web stranicama i omogućavanje svim zainteresiranim da u procesu privatizacije dođu do potrebnih podataka. Transparentnost se posebno očituje u modelu privatizacije podmiirenja kapitalnih izdataka koji se provodi u dvije faze, a transparentnost se očituje u tome da su javne dražbe javne i na način da ih je moguće pratiti na Internetu. Istaknuo je da ne želi sugerirati da bivša administracija namjerno nije željela proces provoditi javno ili da su ti neki nedostaci, nepravilnosti, ili slabe strane bile rezultat nakane. Možda, prije bismo rekli jednog lošeg rada,

rekao je. Osvrćući se na pitanja iz rasprave zašto nije donesen zakon o privatizaciji, podsjetio je da su postojali određeni problemi, odnosno da se neki saborski klubovi zastupnika koalicijskih stranaka nisu usuglasili oko nekih točaka predložene zakona. Također je podsjetio da je Fond još prije godinu dana izradio prijedlog zakona o privatizaciji i dostavio ga Vladi te da je tu prestala bilo kakva odgovornost Fonda. Naveo je da je Fond u međuvremenu inicirao izradu zakona o stečajno-upraviteljskoj službi. Što se tiče privatizacijskih rezultata, kazao je da se u godinu i pol dana privatiziralo ukupno tisuću dioničkih paketa po različitim modelima i prihodovalo znatno više nego li u proteklom razdoblju. Istaknuo je da je iz podataka za 1999. vidljivo da je bivša administracija privatizirala svega nekoliko dioničkih društava i ukupno prihodovala 6,7 milijuna kuna, a da je u prvih devet mjeseci ove godine prihodovano 437 milijuna kuna. Dodao je da je stanje portfelja također bitno popravljeno, te podsjetio na objavljeni natječaj za prodaju velikog broja turističkih poduzeća. Najavio je i planove za privatizaciju agrokompleksa, brodogradnje, itd., ističući da je riječ o značajnim gospodarskim subjektima kao što su Končar, Đuro Đaković, TLM. Zastupniku Mijaliću je odgovorio kako je točno da Saboru nije dostavljeno izvješće Nadzornog odbora, no, objasnio je da to nije odgovornost predsjednika Fonda, niti Upravnog odbora. Nadzorni odbor sastavljen je od predstavnika, odnosno saborskih zastupnika, rekao je, upućujući zastupnika da kontaktira kolege i s njima dogovori kada bi to izvješće trebalo biti dostavljeno Saboru. Osvrćući se na navode o poduzeću Anita iz Vrsara koje je prodano po rekordno visokoj cijeni - 105 posto nominalne vrijednosti, netočnom i neosnovanom je ocijenio objedu na račun svog zamjenika da bi on navodno pomagao kupcu oko uknjižbe prava vlasništva na nekretninama Anite, a koje nisu ušle u pretvorbeni elaborat.

I ugovori su bili bez datuma

U ispravku netočnog navoda zastupnik **Dario Vukić (HDZ)** je rekao kako nije točan argument da se transparentnost pospješila između ostalog i zbog oglašavanja prodaje u inozemnim medijima. To se radilo i u

doba HDZ-a, kazao je, navodeći primjer Plive. Prema tome, ništa novo u taj proces niste uveli i nimalo niste transparentni, poručio je. Njegove riječi ispravkom netočnog navoda opovrgnula je zastupnica **Snježana Biga-Friganović (SDP)** kazavši kako nije točno da nije uvedeno ništa novo, dodajući da barem na ugovorima postoje datumi. Zastupnik **Vukić** odgovorio joj je da će se ta informacija moći provjeriti tek kad se dokumenti budu mogli dobiti na uvid.

Zastupnik **Ivan Šuker (HDZ)** u ispravku je istaknuo da u nalazu državne revizije piše da je za objavu u međunarodnim časopisima raznih natječaja potrošeno oko 426 tisuća kuna, te da je revizija mišljenja kako nije racionalno plaćati visoke troškove objave oglasa u stranim časopisima već da se to moglo učiniti putem drugih sredstava informiranja.

Ispravljajući netočan navod Vojkovića zastupnik **Vukić** je kazao da se u slučaju Anite iz Vrsara nije postupilo zakonito. Vi ste trebali nastaviti proces koji je rađen do 2000. tako da se sva zemlja koja nije ušla u temeljni kapital upiše u Dom fond, pa se ne bi moglo dogoditi da vlasnik te zemlje postane Tvornica duhana Rovinj nakon što je kupila Anitu. Podsjetio je da je u raspravi naglasio kako je lokalna samouprava pokrenula sudski spor za poništenje takvog upisa, a da se Fond tek naknadno priključio. Iz toga zaključujem da niste pravovremeno reagirali, odnosno štitali državnu imovinu koju ste dobili na upravljanje, poručio je.

Ispravljajući netočan navod zastupnik **Jadranko Mijalić (HSL)** odgovorio je Vojkoviću da ga je zatražio da Nadzorni odbor Fonda izradi i dostavi izvješće Hrvatskom saboru, što još nije učinjeno.

Zastupnik **Vukić** je ispravljajući netočan navod rekao kako nisu točni podaci Vojkovića o prihodu Fonda prije 1999. i nakon te godine. Citirajući ga, naveo je da je 1999. priljev Fonda bio 197 milijuna. Vi se pozivate na brojke od 432 milijuna kuna, a u materijalu koji će zastupnici raspravljati naknadno stoji da je naplaćeno 278 milijuna. Potpuno je netočno da ste poboljšali rad HFP-a, kazao je, ističući da mu se čini da su ga odveli u stečaj.

O slučaju Anite iz Vrsara **Vojković** je rekao da je Fond donio rješenje o obnovi postupka u slučaju nekretnina koje nisu ušle u pretvorbu. Za neke nekretnine koje iz tehničkih razloga

nisu procijenjene rješenje će biti doneseno naknadno, rekao je, dodajući da će Fond to učiniti u svim slučajevima gdje nekretnine nisu ušle u elaborat. Zastupniku Mijaliću odgovorio je kako je zahtjev o izradi izvješća Nadzornog odbora zatražio tek prije desetak dana.

Uprava Fonda radi kaotično i nekonzistentno

Raspravu je u ime **Kluba zastupnika HSP-HKDU-a** nastavio **Tonči Tadić** koji je rekao kako ih zanima kako radi HFP pod novom upravom. A to je, dodao je, u najmanju ruku najlakše opisati riječima - kaotično i nekonzistentno. Navodeći da pred sobom ima više dokumenata, ocijenio je kako nije jasno koji je od njih relevantan, te da se ne zna što se u Hrvatskoj trenutno privatizira. Imamo Analizu državnog portfelja iz 2000, a onda modele privatizacije iz travnja 2001. sa slikovnicom koju nam je dao Fond. Mnogo se novinarskog papira potrošilo na elaborate da je HDZ-ov zakon o privatizaciji loš, a mi do danas nismo donijeli novi.

Prema tome, privatizacija se odvija temeljem nekih modela koje je Fond donio, koji su možda dobri, možda i nisu, ali nikada nisu preslikani u zakonski okvir već se privatizacija

Privatizacija se odvija temeljem nekih modela koje je Fond donio, koji su možda dobri, možda i nisu, ali nikada nisu preslikani u zakonski okvir već se privatizacija provodi po golom voluntarizmu Uprave Fonda.

provodi po golom voluntarizmu Uprave Fonda. Vojkoviću je rekao da on odlučuje koji će se od tih modela primijeniti, te da mu stoga ne može reći da je to konzistentno ili da je dobro. Najvećim biserom označio je ankete, odnosno upitnike koje je Fond razaslao da bi saznao koliko su članovi nadzornih odbora društava u državnom vlasništvu informirani sa stanjem u tim društvima. Iz tih upitnika se zaključuje da dio njih nije htio odgovarati. Postavlja se pitanje tko te ljude tamo postavlja? SAD, talibani, Fond? Kazao je da stvarno ne

zna o čemu se danas govori, je li uopće potrebno da se anketom ispituje jesu li ti ljudi podobni za taj posao. Pa valjda ste znali koga stavljate u te nadzorne odbore, kazao je, poručujući da se smijene kada kažu da ne žele surađivati. Također se osvrnuo i na otpis dugovanja određenim tvrtkama, navodeći da su nekima otpisana, a nekima nisu, odnosno da su stjerani u stečaj. To sve govori da se odluka o tome tko će ostati, a tko otići u likvidaciju donosila pukim političkim volontarizmom, a ne temeljem bilo kakve strategije. Navodeći kako ne zna po kojim se to kriterijima donosi, rekao je da će, ako se tako nastavi, pri promjeni vlasti, ako HSP u njoj bude sudjelovao pokrenuti novu reviziju privatizacije. Govoreći o privatizaciji u turističkim firmama, kazao je kako se nekima, samo zato što imaju ambiciju imati lanac hotela, a koji bi se trebali zvati hoteli Štok izlazi ususret s devizom "nemojmo biti sitničavi prema čovjeku, pa ako je na čudesan način kupio hotel Excelsior dajmo mu još i Otok života". Gdje je tu državna strategija i interes Hrvatske, kada je tko to u ovom Saboru blagoslovio i zašto se to sve skupa radi, upitao je. Podsjetio je i na povlačenje iz saborske procedure konačnog prijedloga zakona o privatizaciji. Doista je nedopustivo da se privatizacija dalje provodi bez zakonskog modela, zaključio je.

U ime predlagatelja potpredsjednik Vlade **Slavko Linić** je rekao da postoji Zakon o pretvorbi i privatizaciji i da se od njega ne odstupa. Taj Zakon je problem za nas koji smo odgovorni za privatizaciju jer je postupak po njemu spor i nije primjenjiv za 2001. i 2002. Kada se donese novi zakon tada će postupci privatizacije biti nešto jeftiniji i brži, naglasio je. Unatoč tomu što nema novog zakona po kojem se predviđa uvesti i radničko dioničarstvo, to se već radi i neke su privatizacije napravljene po tom modelu, ali ne temeljem odluka Fonda već za to što su se radnici sami organizirali i formirali svoje zatvorene investicijske fondove, prijavili se na natječaje. Dakle, radnicima nije onemogućeno da stječu vlasničke pakete, ako za to imaju volje, jer to omogućavaju neki drugi zakoni, rekao je, dodajući da u procesu privatizacije nema volontarizma.

Ispravljajući navod, zastupnik **Tadić** je rekao da proces privatizacije neće biti jasan dokle god se ne donese novi zakon o privatizaciji.

Nema alternative privatizaciji

U raspravi u ime **Kluba zastupnika HSS-a Ante Markov** je istaknuo da je tržište globalizirano, te da se od toga ne može pobjeći, već da se jedino možemo organizirati i prihvatiti pravila na način koji će nama odgovarati. Interesantnim je ocijenio podatak da su tvrtke u državnom vlasništvu u prošloj godini nakon oporezivanja ostvarile dobit od svega 3,4 posto u ukupnim financijskim rezultatima nacionalnog gospodarstva, a da posjeduju više od 37,5 posto trajne imovine ukupnog gospodarstva. U prošloj su godini jedino privatni poduzetnici iskazali pozitivne financijske rezultate, a ostali su u cijelosti poslovali negativno. Iznos tog negativnog salda kreće se od 2,2 milijarde kuna u državnom sektoru, 1,9 milijardi u mješovitom. Klub zastupnika HSS-a je mišljenja da nema alternative privatizaciji niti druge varijante od globalnog tržišta. Također je rekao da je Klub itekako zainteresiran za novi zakon o privatizaciji koji značajno treba biti različit od postojećeg. Taj zakon treba uvažiti sve argumente da se preostala privatizacija, posebice velikih tvrtki odvija na način prilagođen sadašnjim gospodarskim kretanjima, recesiji, nelikvidnosti koja je još uvijek hrvatska svakodnevnica. Posebnu pozornost treba posvetiti privatizaciji poduzeća čija je imovina na pomorskom dobru. Podsjetio je da se Klub zastupnika HSS-a zauzimao za objedinjavanje državnog portfelja radi kvalitete rada samog Fonda. Naveo je da su u HSS-u zadovoljni smanjenjem zaduženosti tvrtki iz portfelja, povećanjem realne vrijednosti, kao i smanjenjem portfelja. Osvrnuo se i na rad Agencije za sanaciju banaka u kojoj veliki problem nastaje kod predaje izvoda iz knjige dionica. U portfelju DAB-a nalazila su se trgovačka društva koja je DAB dobio sanacijom banaka, a veliki je dio poduzeća zbog velikih gubitaka morao smanjiti temeljni kapital. Neka društva nisu uredno vodila svoje dionice, te se nije znao pravi broj dionica u vlasništvu Agencije. DAB još ima 48 društava za koja nisu dostavljene izvještaje, a riječ je uglavnom o bankama, osiguravajućim društvima i društvima koja nisu registrirana po Zakonu o trgovačkim društvima. Naveo je kako bi bilo dobro radi same specijaliziranosti Agencije da portfelji koji se odnose na finan-

cijske institucije ostanu u DAB-u, rekao je, dodajući da će HSS prihvatiti Analizu.

U ime **Kluba zastupnika HSL-a Jadranko Mijalić** je rekao da je zatečeno stanje državnog portfelja bilo izuzetno loše. Naveo je da u Analizi nema financijskih efekata PIK-ova i brodogradilišta, a što će se vidjeti nakon konsolidacije tek u izvješću za 2001. Pozitivnim je ocijenio promjenu strukture portfelja, odnosno smanjenje, te objedinjavanje koje se provodi temeljem ugovora između 11 državnih imatelja dionica u vrijednosti 14 milijardi kuna. Taj proces prenošenja teče izuzetno sporo, a kao problem istaknuta je Agencija za sanaciju banaka koja je od 136 društava na Fond prenijela 69. Naveo je da po nalazima državne revizije

Nadzorni odbori u tvrtkama u portfelju Fonda sastavljeni su po lošem načelu, to nije tekovina od 3. siječnja. I dalje su prisutni kriteriji političke podobnosti, prijateljstva, rođakih veza i uhjeblljivanja.

mirovinsko osiguranje od Fonda, po osnovi prenesenih dionica, potražuje 820 milijuna kuna. Govoreći o konsolidaciji PIK-ova, rekao je da je to rađeno po odluci Vlade i po nekoliko modela, nagodbom s radnicima, reprogramom, otpisom potraživanja, vlasničkim udjelom i otpuštanjem radnika. Nagodba je postignuta djelomično i trajalo je to duže nego je planirano, a s nekima još do danas nije ništa dogovoreno, kazao je. Reprogram dugova očito je bio nedovoljan, kao i otpis potraživanja jer su bilance poduzeća još uvijek opterećene uvelike starim dugovima. Vlasničkim udjelima u koje je država pretvarala svoja potraživanja oštećena je lokalna samouprava, kazao je. Dodao je da je otpuštanje radnika najnesretnija kombinacija, a da je najveći problem što je unatoč svemu i dalje ostala visoka kontaminirana bilanca tako konsolidiranih poduzeća. Naglasio je kako bi bilo pošteno da su svi PIK-ovi imali jednaki model konsolidacije, jer su i uzroci lošega stanja u njima bili slični. Naveo je da bi osnovni cilj konsolidacije trebao biti pronalaženje strateškog partnera i novih tržišta što bi osiguralo zaposlenost.

Istaknuo je i da su nadzorni odbori u tvrtkama u portfelju Fonda sastavljeni po lošem načelu, te da to nije tekovina od 3. siječnja. I dalje su prisutni kriteriji političke podobnosti, prijateljstva, rođaćkih veza i uhljeblijanja. To je izazvalo ogromne probleme kod vođenja portfelja. Prijedlog po kojem bi u nadzornim odborima mogli biti samo djelatnici Fonda ili resornih ministarstava za HSLS je totalno neprihvatljiv, rekao je, podsjećajući da je već prije zaključeno da oni nemaju dovoljno takvih kadrova. Predsjednike i članove nadzornih odbora treba tražiti u stručnim ljudima, motiviranim i s iskustvom u određenoj privrednoj grani koji bi mogli kontrolirati poslovanje menadžmenta, a koji je inače priča za sebe i koji se sastoji od ljudi od različitog stupnja znanja, nagrađivanja itd. Gubici društava u državnom portfelju su poražavajući, rekao je, dodajući da 20 društava ostvaruje 65 posto ukupnog gubitka. Ocijenio je da po pitanju nezaposlenosti državni portfelj nije odigrao neku pozitivnu ulogu, a na veliku nezaposlenost utjecaj imaju i 392 stečaja. Neophodnim smatra osnovati bazu nekretnina što je nužnost za transparentnost ponude novim investitorima. Ne bi bilo dobro, kazao je, slijediti staro načelo da se na prodane nekretnine daje založno pravo, a nužnim je ocijenio i definiranje pomorskog dobra kako ne bi dolazilo do nepotrebnih sporova s novim vlasnicima dionica. U Klubu zastupnika HSLS-a nužnim smatraju i donošenje zakona o privatizaciji, a najvažnijim koncept pronalaženja strateških partnera, pogotovo za velike kombinacije, te realnije planiranje prihoda od privatizacije, zaključio je.

Što se dogodilo u tvrtkama nakon prodaje?

Prešlo se potom na pojedinačnu raspravu u kojoj je prvi riječ dobio zastupnik **Stjepan Živković (HSS)**. Kazao je kako se iz Analize ne vidi što se dogodilo u društvima iz državnog portfelja nakon prodaje, te da bi to bilo dobro znati. Da li su njihova vrata trajno ostala zatvorena, ili su počeli s gospodarskom aktivnošću.

Cilj države ne bi trebao biti da se oslobodi vlasništva pod svaku cijenu, već transformacija toga vlasništva u funkciji novog zapošljavanja. Prili-

kom prodaje paketa dionica bilo kojim modelom nužno je voditi računa da se

Cilj države ne bi trebao biti da se oslobodi vlasništva pod svaku cijenu, već transformacija toga vlasništva u funkciji novog zapošljavanja.

prodajom ne pridonese neprijateljskom preuzimanju kao što je to na vidiku u slučaju PPK Valpovo. Naveo je da imperativ treba biti transparentnost privatizacije i stroga kontrola provedbe ugovornih obveza, a o čemu bi trebao biti izvješten i Hrvatski sabor. Naglasio je da bi za potpuniju sliku što se događa u državnom portfelju bilo potrebno puno više informacija što se događa u najvrednijem njegovom dijelu, da li je konsolidacija polučila pozitivne rezultate ili su se gubici i dugovi još povećali. U tim društvima država jest najveći vlasnik, ali i najveći vjerovnik. Dobrim je ocijenjeno što je uvedena obveza tromjesečnog informiranja vlasnika o stanju društva u kojem članovi nadzornih odbora zastupaju državni portfelj, no, nije dobro što znatan broj članova tih odbora svoju obvezu ne izvršava. Nestručni i nesavjesni ne mogu štiti državnu imovinu i k tome još biti novčano nagrađeni, rekao je, zaključivši da je o neodgovornosti tih članova nužno izvijestiti nadležne kako bi se pokrenuo postupak njihove promjene. Od odgovornosti se ne može amnestirati ni uprava pojedinih društava, rekao je, navodeći da prema podacima od obrađenih društava čak 121 ima negativne poslovne rezultate, 24 su pozitivna, a 11 ih je na nuli. Bilo bi dobro analizirati razloge zašto je tomu tako, a to je obveza nadzornih odbora, a kojima odgovaraju članovi uprave, kazao je. Naveo je kako se čini da se izvješćem želi odgovornost za neuspjeh poslovanja društava prebaciti isključivo na nadzorne odbore, a to nije moguće jer je za rezultate poslovanja prvenstveno odgovorna uprava, odnosno direktor. Neobjektivnim je ocijenio zaključak da je analiza rada članova nadzornih odbora nedvojbeno pokazala da su rezultati najbolji u onim društvima u kojima su interese HFP-a zastupali njegovi službenici i u kojima su se zbog načela vertikalne subordinacije striktno provodile mjere hrvatske

Vlade. Taj je zaključak neobjektivan i poslužit će za postavljanje članova nadzornih odbora iz redova službenika Fonda, a to nije dopustivo, a ni moguće ako nam je namjera osnovati agenciju za profesionalne članove nadzornih odbora, rekao je.

Slučaj Puntizela

O konkretnom primjeru onoga do čega je dovela pretvorba i privatizacija na HDZ-ov način, o primjeru privatizacije poduzeća Puntizela, najavio je da će govoriti zastupnik **Valter Drandić (IDS)**. Primjer toga poduzeća konkretno pokazuje što se dešava kada se pokušava nezakonito i na silu doći u posjed izuzetno atraktivnog poduzeća koje pak zbog svega što je učinjeno ove godine izuzetno loše posluje, kazao je, dodajući da govori i na zahtjev radnika tog poduzeća. Ti radnici se dvije godine bore da se njihovo poduzeće ne preda u ruke nekima koji nisu ništa stvarali niti ulagali. Pritom je posebno spomenuo slučaj kada su radnici spriječili upis Dom fonda u vlasničku knjigu. Podsjetio je da je bila riječ o nasilnom pokušaju preuzimanja knjige dionica prema nalogu Dom fonda, a protivno odluci Trgovačkog suda u Rijeci, pri čemu se taj fond trebao upisati na 68 posto vlasništva atraktivnog zemljišta s objektima Puntizele. Govoreći o kronologiji privatizacije tog poduzeća, naveo je da je njegova procijenjena vrijednost bila gotovo 4,3 milijuna njemačkih maraka pa je to poduzeće u trenutku pretvorbe zbog vođenja spora oko vlasništva nad nekretninama izvršilo rezervaciju 57 posto svog temeljnog kapitala. Nakon što je presudom Puntizeli pripalo vlasništvo nekretnina zatraženo je skidanje te rezervacije i nastavak pretvorbe. Međutim, radnici nikada nisu ostvarili svoje pravo na upis nepretvorenog dijela poduzeća, upozorio je, navodeći da je tek dvije godine nakon sudske odluke Hrvatski fond za privatizaciju donio rješenje i njime onemogućio pravo zaposlenicima da kupe dionice s popustom, kao i ostatak od 100 posto dionica bez popusta. Zbog toga je Puntizela podnijela Upravnom sudu tužbu, a sud je poništio to rješenje HFP-a. Pravda je zadovoljena, međutim, ništa nije riješeno, kazao je. Kao novi pomak u toj aferi spomenuo je da dionice toga poduzeća nikada nisu bile predviđene za kuponsku

privatizaciju, ali se desilo nešto što je za kriminalističke priče. HFP je potpisao ugovor o nadoknadi dionica s Dom fondom u programu kuponske privatizacije. HFP je to učinio nezakonito, bez odluke Vlade i tu je započela borba tih hrabrih ljudi za svoje poduzeće. Uprava i Nadzorni odbori nikad nisu upisali Dom fond u knjigu dionica. Kao najzanimljiviju stvar istaknuo je ono što se dogodilo pet dana prije izbora kada su Dom fond i HFP 29. prosinca 1999. pokušali otkloniti nedostatak u ugovoru i brisali odredbe o rokovima za prijenos. Zahvalio se aktualnom predsjedniku HFP-a koji je najavio mogućnost rješavanja pitanja Puntičele, te zaključno izrazio nadu da će se zajedničkom akcijom Vlade i HFP-a zaposlenicima Puntičele omogućiti njihovo pravo na privatizaciju po zakonu.

Na to je izlaganje reagirao i predstavnik predlagatelja potpredsjednik **Vlade Slavko Linić** koji je kazao da su ružna događanja iz Puntičele slična vrlo ružnoj praksi koja se događala u posljednjim mjesecima 1999. Tada su mnogi bez odluka nadležnih tijela Fonda došli do dionica bez ikakve zakonske osnove, kazao je, pri čemu je posebno apostrofirao PIF-ove i izrazio nadu da će državna revizija ocijeniti provedene podjele dionica, ili zamjene portfelja. Spomenuo je pritom da su se pojedini ljudi koji vode PIF-ove osilili zbog čega se moraju voditi arbitraže i skupi procesi. Učinit ćemo sve da kroz ubranu reviziju umanjimo udjele PIF-ova i intenziviramo rad Komisije za vrijednosne papire koja je već trebala upozoravati na nezakonite transakcije, zaključio je.

Ispravkom netočnog navoda reagirao je zastupnik **Vukić** upozoravajući potpredsjednika Vlade da ne može proglašavati nezakonitim nešto prije nego li utvrdi samu nezakonitost. Vi niste sud, vi ste samo potpredsjednik Vlade, poručio mu je. Što se investicijskih fondova tiče oni su pitanje gospodarske strategije i njih treba poticati, kazao je, navodeći da su banke primjerice u rukama stranih investitora, pa sa štednjom hrvatskih građana kupuju poduzeća, investiraju izvan države i otvaraju ili čuvaju radna mjesta negdje drugdje, a ne u Hrvatskoj. Reagirajući na to izlaganje, zastupnik **Drandić** je kazao da nije točno da su PIF-ovi zakonito došli u posjed dionica, jer je upravo primjer Puntičele dokaz da su to

pokušavali učiniti nezakonito. Govorio sam o procesu, a ne o jednom slučaju o kojemu ćemo moći govoriti nakon pravomoćne presude, odgovorio mu je zastupnik **Vukić**.

Reagirajući na potpredsjednika Linića zastupnik **Milan Kovač (HDZ)** je kazao da PIF-ovi nisu formalni vlasnici dionica već 220.000 onih koji su svoje kupone povjerali PIF-ovima da s njima upravljaju, te upozorio da se ne smije unaprijed optuživati za nezakonitosti prije nego li ih sud utvrdi. U ispravki netočnog navoda zastupnik **Drandić** je rekao kako samo slučaj Puntičele i ishođenje presude traje dvije godine. Ispravkom netočnog navoda zastupnika Kovača reagirao je i **Dino Debeljuh (IDS)** koji mu je poručio da ne govori "ako je bilo" već "bilo je". Možda biste nam baš vi mogli više reći o tome zbog čega je to bilo, kazao je, dok mu je Kovač uzvratilo kako se obraća krivoj osobi jer taj posao nije obavljao 1999.

Ne vrši se nikakav javni pritisak na pravosuđe, kada govorimo o nezakonitostima onda govorimo zbog toga što je donesena odlukama pojedinaca bez odluka nadležnih tijela, što su potpisivani ugovori mimo pravila o čemu imamo revizijska izvješća, kazao je potpredsjednik Linić. Odgovarajući zastupniku Vukiću, rekao je da se spor između PIF-ova i države vodi zbog toga što PIF-ovi na arbitraži zahtijevaju ispunjavanje ugovora koje su potpisivale osobe bez ovlaštenja, a po kojima su se omogućavale zamjene dionica i u 2000. s novim portfeljem. Kako će ići arbitraža, pokazat će vrijeme, no, mi koji odgovaramo za proces privatizacije koristimo sva znanja da u arbitraži pokušamo dokazati da nije bilo zakonske osnove za takve postupke. Probajmo shvatiti 200.000 onih koji imaju pravo na dionice i osnivači su tih fondova, ali ne upadaju u trgovačka društva i otimaju predsjednike uprava. Mi govorimo o ljudima koji upravljaju u njihovo ime, mi komuniciramo s njima, a ne sa 200.000 vlasnika, istaknuo je. Govoreći o želji za ubrzanjem procesa prijenosa PIF-ovskih portfelja, naglasio je da nisu svi uspješni u upravljanju portfeljima, pa im se treba ograničiti to pravo, jer nisu pokazali dobre rezultate. S kotacijama na tržištima možda ćemo dobiti uspješnije poslovne subjekte, veće dividende, a ne upravljačku moć i skrivanje rezultata, kazao je.

Ispravkom je reagirao zastupnik **Vukić** koji je ocijenio da ubrzanje procesa prodaje portfelja PIF-ova ustvari obezvređuje sam portfelj. Stvar je u tome tko će prodavati portfelj, a izgleda da se vama omililo prodavati, pa to želite činiti umjesto njih, kazao je.

Privatizacija se ne smije svoditi na politikantstvo

Rasprava je nastavljena istupom zastupnika **Milana Kovača (HDZ)** koji je kazao da se proces privatizacije ne smije svoditi na politikantstvo i prepucavanje političkih stranaka radi stjecanja bodova u predizbornim kampanjama. Da je drugačija bila retorika današnje vlasti prije 3. siječnja sada ne bi bilo toliko problema ni s portfeljima, ni s gospodarstvom i socijalom. Neki su današnji ministri javno govorili "ne ulažite u Hrvatsku dok mi ne dođemo na vlast", a upozoravali smo da će se to razbiti o glavu svakome tko dođe na vlast, naglasio je. Spomenuo je primjer iz 1995. kada je predložio u ime HFP-a da se dionice jednog društva probaju prodati ne po nominali, već 10 posto jeftinije. Danas

Bilo bi bolje kada bi današnja vlast u svom izvješću barem spomenula da je u Hrvatskoj bio nekakav rat... Umjesto toga ovdje se analizira i ocjenjuje portfelj zatečen 2000, kao da smo živjeli u Švicarskoj.

je to poduzeće na listi za stečaj, a da se 1995. nije politiziralo i da je bilo sluha ono bi danas imalo barem 20 posto više zaposlenih i izvezilo svoje proizvode. I tada sam govorio da tržište određuje cijenu dionice, danas to govori i potpredsjednik Linić, međutim, njegove kolege u Upravnom odboru HFP-a rekli su "ne prodavati ispod nominala, pa makar propalo".

Osvrćući se na razdoblje proteklih 10 godina, kazao je da bi bilo bolje kada bi današnja vlast u svom izvješću barem spomenula da je u Hrvatskoj bio nekakav rat, da je trećina države bila okupirana, da su stotine tisuća ljudi nakon mirne reintegracije otišle na biroa za zapošljavanje jer su im poduzeća bila

razrušena... Umjesto toga ovdje se analizira i ocjenjuje portfelj zatečen 2000., kao da smo živjeli u Švicarskoj, kazao je. Podsjetio je da je zakon o pretvorbi donesen 1991. kada se mislilo da ćemo se osamostaliti i razići kao Česi i Slovaci, bez rata i sukoba. U prvom valu pretvorbe od 2.500 poduzeća koja su dobila rješenje za privatizaciju više od 1.100 privatizirano je u 100-postotnom iznosu, a preostali su hoteli, PIK-ovi, itd. Izrazio je žaljenje što uz aktualno izvješće nema i izvješća Nadzornog odbora HFP-a, jer bi se tek tako vidjelo kako se radi. Nitko, kazao je, ne spominje tvrtke koje su privatizirane, a u kojima se povećao broj ljudi, proizvodnja, izvoz, itd.

Ne bi bilo pošteno reći da bivša vlast nije imala određenih rezultata u provedbi programa stabilizacije koji je donijela 1993., ali isto tako treba znati da do 3. siječnja taj stabilizacijski program nije davao rezultate, kazao je ispravljajući netočan navod zastupnik **Josip Leko (SDP)**. Od 3. siječnja, nažalost, nije zadovoljavajuća brzina promjena, ali za to snosi dio odgovornosti i oporba, zato jer još uvijek nudi razgovor o prošlosti, a ne nudi rješenja za budućnost. Prošlost ostavimo onima koji se bave prošlošću, ili pravosuđu i okrenimo se budućnosti, poručio je.

Replicirajući zastupniku Kovaču, zastupnica **Darinka Orel (HSL)** je navela da je 31. ožujka 1999. zbog neplaćanja HFP raskinuo 180.000 ugovora i u svoj portfelj vratio dionice vrijedne 1,4 milijarde njemačkih maraka. U prosincu 2000. raskinuto je gotovo 380.000 ugovora uzrok čemu su visoke cijene za dionice koje se ne otplaćuju po tržišnoj već po nominalnoj cijeni. Odgovarajući joj, zastupnik **Kovač** je kazao da je Fond raskidao ugovore radeći po zakonu, te upozorio kako se stalno barata krivim podacima, jer ako je netko mali dioničar i uplatio je pet posto i stekao jedan posto popusta za svaku godinu radnog staža, pa nije plaćao, raskidao mu se ugovor na neplaćeno, a i dalje je ostao mali dioničar s manjim iznosom.

Na Kovačev navod da aktualna vlast ne vodi računa o posljedicama ratnih razaranja i agresije, replicirala je zastupnica **Mirjana Didović (SDP)**. Svi znamo posljedice ratnih razaranja, koja su poduzeća za vrijeme rata razorena, koji su uzroci zbog kojih su ljudi ostali bez posla.

No, upozorila je, ni jednom niste istaknuli gdje se u svijetu za vrijeme rata i agresije vodila privatizacija, pa je netko dobio metak, a netko imetak.

Zastupnik **Kovač** ponovio je da je Zakon o privatizaciji donesen 1991. u najboljoj namjeri da se pretvorba i privatizacija provedu u miru, a kad je počela agresija već su započeli novi imovinsko-pravni odnosi. Dodao je da su oni koji su bili u ratu i nisu sudjelovali u privatizaciji svoje dionice dobili kroz kuponsku privatizaciju.

Kovačevom je izlaganju replicirao i zastupnik **Dino Debeljuh (IDS)** koji ga je podsjetio da nije oporba bila ta koja je kriva za ometanje privatizacije. Stavljali ste nas tamo kao broj i svuda ste imali većinu, rekao je, te spomenuo da su se odluke donosile na Pantovčaku i naveo primjere privatizacije Tiska, Slobodne Dalmacije i Dubrovačke banke. Imali smo većinu, ali nismo donijeli odluku da se

Svi znamo posljedice ratnih razaranja, koja su poduzeća za vrijeme rata razorena, koji su uzroci zbog kojih su ljudi ostali bez posla.

prodaje po popustu, što znači da je bilo i članova HDZ-a koji su bili protiv toga, odgovorio mu je **Kovač**, dodajući da se radilo pod pritiskom i zbog straha od prozivanja zbog prodaje ispod procijenjene vrijednosti. Niste imali straha kad ste Tisak i Slobodnu Dalmaciju davali Kutli i to ne uz diskont, nego besplatno, uzvratilo mu je **Debeljuh**, nakon čega je Kovač zamolio predsjednika da se rasprava ne vodi kao sudski proces.

Na izlaganje zastupnika Leke, ispravkom netočnog navoda reagirao je zastupnik **Vukić** koji je kazao da je netočno da je uvođenje stabilizacijskog programa bilo bez rezultata. Nikada HDZ nije imao deficit, on se prvi put pojavio od 1999., a vi nakon šest mjeseci ove godine imate tekući deficit 2,6 milijardi kuna, rekao je.

Privatizacija samo za neke, a ne za sve

Ispravljajući netočan navod zastupnika Leke po kojem je privatizacija do 3. siječnja imala rezultate, zastupnik **Ivan Ninić (SDP)** je kazao da bi točan navod trebao biti "imala je rezultate samo prema svojim, a ne

prema svim građanima i u interesu hrvatske države".

Građanima nije potrebno da čekaju sudsku raspravu i njezin rezultat da bi znali da su opljačkani, sudska ih rasprava više ne interesira, njih

Građanima nije potrebno da čekaju sudsku raspravu i njezin rezultat da bi znali da su opljačkani, sudska ih rasprava više ne interesira, njih interesira samo pravda, odnosno kako da dođu do onoga što su izgubili.

interesira samo pravda, odnosno kako da dođu do onoga što su izgubili, kazao je zastupnik **Debeljuh** ispravljajući zastupnika Kovača.

U vrijeme HDZ-a u Upravnom odboru HFP-a, za razliku od danas, sjedila je oporba, pa je tako Goranko Fižulić bio četiri godine član Upravnog odbora, ali ne kao jedini član oporbe, ispravio je netočan navod zastupnika Debeljuha zastupnik **Dario Vukić (HDZ)**. Istodobno ga je upitao što bi učinio da je na vlasti u državi i da vodi Fond kad su privatizaciju na mikronivou iskazali dajući selo svom predsjedniku stranke i mimo zakona. Mi bismo sva sela renovirali na takav način, a to selo nema veze s privatizacijom, odgovorio mu je **Debeljuh**.

Ispravljajući navod zastupnika Ninića o tome kako je privatizacija rađena samo za neke iz HDZ-a, zastupnik **Kovač** se prisjetio i predizbornih poruka o bogaćenju 200 HDZ-ovskih obitelji. Predložio sam da Vlada ispita i kaže kojih su to 200 najbogatijih obitelji, a iz Vlade mi je odgovoreno da ne znaju što je obitelj, istaknuo je.

Za riječ se javio i predsjednik HFP-a **Hrvoje Vojković** koji je istaknuo da se govoreći o kuponskoj privatizaciji može reći da je ona u najvećem dijelu provedena u skladu sa zakonom. O spornim slučajevima govorimo samo u tzv. četvrtom, neformalnom krugu kad su dionice dodjeljivane mimo programa kuponske privatizacije, bez odluke Upravnog odbora Fonda. Kao karakterističan slučaj naveo je primjer Jadran filma gdje je zamjena donesena protiv odluke Upravnog odbora, a poslije povrata u prijašnje stanje nije bilo. Privatizacijska politika u bivšem razdoblju imala je neke bitne nedostatke koji su

rezultirali njezinom neefikasnošću, kazao je, navodeći da je ne davanje popusta značilo objektivno kočenje privatizacijskog procesa ako se znalo da se ne radi o realnoj cijeni. Sve ovo potvrđuje da treba ići u agresivnu privatizaciju u skladu sa standardima i prilagodavati cijenu i uvjete prodaje tržištu.

U ispravku netočnog navoda zastupnik Kovač je kazao kako treba ići u ubranu privatizaciju, ali po zakonu. Ne mogu se prodavati dionice mimo procedure o čemu imamo primjere iz nalaza državne revizije.

Rasprava je nastavljena istupom **dr. Zdenka Franića (SDP)** koji je ustvrdio da se upravljanje portfeljem i privatizacija tvrtki u državnom vlasništvu provodi u cilju rasta i rasterećenja hrvatskog gospodarstva. Prema makroekonomskim pokazateljima taj proces je više nego uspješan, kazao je, navodeći da u protekle dvije godine BDP kontinuirano raste, likvidnost se povećala, inflacija se smanjuje, kuna je stabilna, kamatne stope prepolovljene, bankarski sustav obranjen... Osvrćući se na privatizaciju spomenuo je izjave najetabliranijih pripadnika tadašnje društveno-političke elite koja se pod krivičnom i materijalnom odgovornošću klela da nema ni jedne dionice. To je ocijenio tragičnim, kazavši da se očito nameće zaključak da oni sami nisu vjerovali u vlastiti projekt pretvorbe i privatizacije. Takav pristup pretvorbi i privatizaciji, naravno, nije mogao uroditi uspjehom, rekao je, navodeći da se u posljednjim trenucima HDZ-ove vlasti hrvatsko tržište kapitala spustilo na samo dno. U tom mulju, kaljuži i baruštini davili su se posljednji ostaci likvidnih dionica, istaknuo je. Ova koalicijska Vlada donijela je sigurnost i povjerenje investitora, a tržišna kapitalizacija porasla je više od 100 posto. Vlada je tek na prvoj polovici mandata i kako je znala Hrvatsku izvući sa samog ruba bankrota znat će dovršiti i privatizaciju, zaključio je.

Replicirao mu je zastupnik **Drago Krpina (HDZ)** koji je naveo kako je u svojoj knjizi iskazao podatak o tome da je svega šest posto članova HDZ-a sudjelovalo u radu nadzornih odbora. To što su se ljudi hvalili da nemaju dionice bila je posljedica nametnute teze da su pretvorba i privatizacija

generalno nešto kriminalno, a u stvaranju takve predodžbe prednjačila je upravo tadašnja oporba koja je uz pomoć nekih tiskovina pretvorbu i privatizaciju kriminalizirala, poručio je.

Zastupniku Franiću replicirao je i **dr. Đuro Njavro (nezavisni)** osvrćući se na njegovo povezivanje burze i političkih procesa u Hrvatskoj. Ako su burze u Hrvatskoj i pale prije izbora 3. siječnja onda je to samo posljedica sumnje investitora hoće li Vlada nakon 3. siječnja nastaviti stabilnu makroekonomsku politiku. To što su se nakon dvije godine tržišta oporavila znak je da je Hrvatska ostala u istim makroekonomskim parametrima, kazao je. Odgovarajući mu zastupnik **dr. Franić** je kazao da je tržište kapitala padalo od siječnja 1999., a ne neposredno prije izbora, a na taj njegov istup reagirao je zastupnik **mr. Zlatko Mateša (HDZ)** koji je sve podsjetio na NATO napad na Jugoslaviju koji se događao u to vrijeme. To je smiješno kao kada bi se sada čudili što je tržište kapitala palo u SAD-u nakon 11. rujna, rekao je.

U ime **Kluba zastupnika IDS-a** za pet minutnu raspravu javio se **Valter Drandić** koji je ustvrdio da je zastupnik Kovač imao itekako velike veze s procesom privatizacije Puntičele. Pozvao je HFP da nakon ovoga slučaja preuzme do kraja upravljanje svojim dionicama, završi proces pretvorbe po zakonu i da se krene u konkretnu i kvalitetnu privatizaciju toga poduzeća. Izrazio je uvjerenje da se većina zastupnika solidarizirala s radnicima Puntičele što se može čak shvatiti kao pritisak na sud. Međutim, Trgovački sud u Rijeci mora razmisliti može li ostati na snazi njegova odluka o postavljenju privremenog direktora na zahtjev Dom fonda. Potpredsjedniku Liniću predložio je da se preispita i kako su neke banke, pogotovo u turizmu, došle do vlasništva temeljem revalorizacija kredita od kojih su neki čak bili i otplaćeni. Rekao je da je IDS nezadovoljan i načinom na koji se upravlja državnim portfeljem, a kao primjer je naveo Nadzorni odbor i Upravu ACY-ja u koje nažalost nije izabran nitko iz Istre iako u Istri ostvaruje 27 posto prihoda.

Zaključno se zastupnicima obratio potpredsjednik Vlade **Slavko Linić** zahvaljujući svim sudionicima rasprave. Zaista ćemo učiniti sve da budemo što efikasniji kako u upravljanju portfeljem tako i u ubranom postupku privatizacije. Ovim smo izvješćem pokušali pokazati da nismo u cijelosti zadovoljni situacijom u trgovačkim društvima za koja se smatramo odgovornima. Ne možemo biti zadovoljni ni načinom na koji smo postavljali članove nadzornih odbora, pa je naloženo da odluke o postavljanju članova nadzornih odbora ubuduće donosi upravni odbor, pa da njegova odgovornost bude izravna. Kao predstavnici Fonda želimo što veću odgovornost članova nadzornih odbora, a protiv uprava koje nanose štetu negativnim poslovanjem i time oštećuju hrvatski kapital podnositi ćemo krivične ili kaznene prijave, najavio je. Ovim izvješćem željeli smo pokazati kako vodimo postupke privatizacije, naznačiti da se to radi na financijskim tržištima na kojima smo uspjeli pronaći vlasnike i za ona društva za koja smo mislili da ćemo ih morati staviti u stečaj. Kod manjeg broja javnih prikupljanja ponuda za prodaju efekti su bili zadovoljavajući i postigli smo značajne prihode u državnom proračunu, a u tim privatizacijama nije bilo nenaplaćenih potraživanja, nije bilo povrata trgovačkih društava zbog neuspješne privatizacije, kazao je. U svakom od tih postupaka, nastavio je, poštovan je zakon o pretvorbi i privatizaciji, od zakona se ne odstupa, a imamo dovoljno hrabrosti i podrške da s tom privatizacijom i nastavimo, rekao je, izrazivši nadu da će zastupnici dati prolaznu ocjenu izvješću, te najavio pripremu novoga zakona o privatizaciji koji će je ubrzati.

Glasovanje

Sa 64 glasa "za" i 20 "protiv" Hrvatski je sabor prihvatio Analizu državnog portfelja s osvrtom na rezultate privatizacije. Istodobno je sa 19 glasova za, 64 protiv i 4 suzdržana odbijen zaključak koji je predložio Klub zastupnika HSP-HKDU-a kojim se predlagalo zadužiti Vladu da do iduće sjednice Sabora izradi Konačni prijedlog zakona o privatizaciji.

S.Š.H.;M.S.J.;N.B.

IZVJEŠĆE O UREDBAMA KOJE JE VLADA REPUBLIKE HRVATSKE DONIJELA NA TEMELJU ZAKONSKE OVLAŠTI

Zastupnici Hrvatskoga sabora većinom su glasova (71 "za", 25 "protiv") prihvatili ovo Izvješće.

Temeljem Zakona o ovlaštima Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskoga sabora, Vlada je izvijestila Sabor da je donijela Uredbu o objedinjenom mjesečnom prikupljanju podataka po osiguranicima, o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu na porez na dohodak od nesamostalnog rada i samostalne djelatnosti i o uplatama.

Uredbom se osiguravaju preduvjeti za implementaciju projekta mirovinske reforme, te provođenja zaključka Vlade RH za objedinjeno mjesečno prikupljanje podataka o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu na porez na dohodak.

Radi se o jednoj tehničkoj uredbi, kazao je Vladin predstavnik, ministar financija dr. Mato Crkvenac, dodajući da će se kroz Središnji registar osiguranika (REGOS) provoditi objedinjeno prikupljanje i obradu podataka o obračunatim i naplaćenim obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu na porez na dohodak od nesamostalnog rada i samostalne djelatnosti, a napose podataka o njihovim uplatama. Podaci iz Uredbe prikupljali bi se putem jedinstvenog Obrasca R-S, koji će sadržavati podatke po osiguranicima obveznika uplate. Tim bi se obrascem pojednostavnile stvari za one koji zapošljavaju ljude, jer su dosad morali ispunjavati brojne obrasce, kaže ministar. Uredbom se rješavaju vrlo konkretna pitanja provedbe svega što

je u svezi s objedinjenom evidencijom tih podataka, a napose stvaranjem mogućnosti da se u potpunosti aktiviraju REGOS i HAGENA tj. novi mirovinski sustav.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu predložio je Hrvatskom saboru da prihvati Izvješće, a predsjednica Odbora izvijestila članove toga radnog tijela da je Vlada na sjednici 26. srpnja 2001. godine donijela i Uredbu o mjerama sprječavanja nedopuštene prodaje roba na tržnicama i drugim otvorenim prostorima. (Uredba je uz još neke uredbе koje je Vlada donijela, u međuvremenu pokrivena donesenim zakonima).

Kako smo uvodno već spomenuli većinom glasova zastupnici su prihvatili Vladino Izvješće.

J.Š.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

CARINE

Porezne olakšice hrvatskih branitelja

Zastupnik u Hrvatskom saboru Đuro Dečak (HDZ) postavio je pitanje o načinu ostvarivanja porezne olakšice hrvatskih branitelja po osnovi plaćanja poreza na dodanu vrijednost pri uvozu opreme i strojeva za obavljanje gospodarske djelatnosti.

Ministarstvo financija je uputilo odgovor: "Odredba članka 47. stavka 3. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata ("NN", broj 94/2001.) predstavlja značajnu izmjenu načina ostvarivanja poreznih olakšica na teret sredstava državnog proračuna.

Umjesto neostvarenoga ostvarivanja prava na oslobađanje od plaćanja PDV-a u postupku uvoznog carinjenja strane robe, odnosno

kupoprodaje domaće robe, tom odredbom utvrđuje se pravo na povrat sredstava uplaćenih po osnovi PDV-a od Ministarstva hrvatskih branitelja.

Tom odredbom osigurava se provedba načela iskazivanja svih državnih prihoda i rashoda u saborskom aktu o državnom proračunu, te usmjerava ostvarivanje različitih oblika povlastica i olakšica na transfere iz proračunskih sredstava odobrenih odgovarajućem korisniku sredstava državnog proračuna.

Sukladno prednjemu, naputkom ministra financija od 27. studenoga 2001. godine, donesenim u suglasnosti s ministrom hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, potanje je uređena provedba navedenoga načela u postupku ostvarivanja predmetne porezne olakšice hrvatskih branitelja.

U postupku uvoznog carinjenja opreme i strojeva, temeljem potvrde Ministarstva hrvatskih branitelja iz

Domovinskog rata, uređujuća carinarnica će korisnika olakšice rješenjem osloboditi plaćanja carine i posebnoga poreza, te utvrditi da se porez na dodanu vrijednost smatra namirenim", stoji u odgovoru (u privitku dostavljen spomenuti naputak).

DRŽAVNA UPRAVA

Povreda službene dužnosti

Zastupnica Dubravka Šuica postavila je zastupničko pitanje ministru Boži Kovačeviću u vezi s nezakonitim postupanjem u Uredu za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša u Dubrovniku, a odgovor je dalo Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja. Navodi da je provelo 7. i 8. rujna 2000. godine upravni nadzor nad radom i

postupanjem Ureda za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša Dubrovačko-neretvanske županije u Dubrovniku (sada Ured državne uprave).

S obzirom na tvrdnju da se u vremenu od osam mjeseci nije ništa promijenilo, Ministarstvo nije u potpunosti obaviješteno o poduzetim mjerama temeljem Prijedloga mjera iz Izvješća o upravnom nadzoru, Ministarstvo je od 8. do 12. listopada 2001. godine ponovno provelo upravni nadzor nad radom Ureda državne uprave u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, Uredu za prostorno uređenje stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša u Dubrovniku.

Rečeni upravni nadzor proveden je nad radom organizacijskih jedinica koje u Uredu obavljaju poslove izdavanja lokacijskih i građevnih dozvola.

“U tijeku je izrada Izvješća s prijedlogom mjera koje će biti dostavljeno predstojniku Ureda državne uprave u Dubrovniku, te nadležnom Ministarstvu opće uprave, te ovisno o nalazu postupit će se u skladu sa Zakonom o sustavu državne uprave (“NN”, brojevi 75/93, 48/99, 15/00, 127/00. i 59/01). Naravno da će Ministarstvo preispitati i zakonitost određenih lokacijskih i građevnih dozvola, pa tako i stanice za tehnički pregled vozila (preispitivanje koje je u tijeku), te donijeti u skladu sa zakonom odgovarajuće odluke”, stoji na kraju odgovora.

ELEMENTARNE NEPOGODE

Sredstva Općini Marija Gorica

Na zastupničko pitanje **Marine Matulović-Dropulić (HDZ)** u vezi s **donošenjem odluke o odobrenju sredstava radi saniranja štete od elementarne nepogode na području Općine Marija Gorica** - odgovor je dala **Vlada RH**.

“Županijsko povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda Zagrebačke županije prijavilo je 20. rujna 2001. godine, konačnu procijenjenu štetu od tuče, nastalu 1. i 20. svibnja 2001. godine, za Općinu Marija Gorica, te za ostale postradale općine i gradove Županije.

Ministarstvo financija, kao stručni nositelj posla za Državno povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih

nepogoda, dostavilo je, 20. studenoga 2001. godine, Prijedlog odluke o dodjeli pomoći gradovima i općinama za djelomično ublažavanje posljedica štete od elementarnih nepogoda u 2001. godini u saborsku proceduru.

Državno povjerenstvo održalo je sjednicu i utvrdilo Prijedlog odluke.

Djelomična pomoć za Općinu Marija Gorica iznosi 65.042,00 kuna za ublažavanje posljedica šteta od elementarnih nepogoda u poljoprivredi” - stoji na kraju odgovora.

MIROVINSKI DOPRINOSI

Ugovoreno podmirenje dugova

Zastupničko pitanje postavila je **Ljubica Lalić**, a u svezi s **naplatom dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za mirovinsko osiguranje. Ministarstvo rada i socijalne skrbi** dalo je odgovor.

Prema podacima Hrvatskog fonda za privatizaciju od 11. prosinca 2001. godine društva za koja je potpisan Ugovor o prodaji i prijenosu dionica u koji je ugrađena obveza podmirenja obveza društva (u razdoblju od 1. ožujka 2000. do 30. studenoga 2001.) su Brodoremont d.d., Kali, Agrokoka d.d., Zagreb, Drvna industrija Vrbovsko d.d., Vrbovsko, Istravinoexport d.d., Rijeka, Istraplastika d.d., Pazin, Labinprogres d.d., Labin.

Prema društvima “Brodoremont” d.d., Kali (sada Wolf Lamjana d.d.), “Drvna industrija Vrbovsko d.d., Vrbovsko, “Agrokoka” d.d., Zagreb i “Istravinoexport” d.d., Rijeka Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje nema starih potraživanja jer su svi dugovi s naslova doprinosa za mirovinsko osiguranje i dječji doplati podmireni.

Ugovorom o prodaji dionica društva “Labinprogres” d.d. Labin (ugovor potpisan 9. studenoga 2001.) kupac se obvezao na sklapanje sporazuma o načinu podmirenja starih obveza. Prema tom društvu Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje ima potraživanja s naslova doprinosa u iznosu 2.754.844,97 kn.

Ugovorom o prodaji dionica društva “Istraplastika” d.d., Pazin (ugovor potpisan 1. listopada 2001.) kupac se obvezao na plaćanje zaostalih doprinosa u roku od 90 dana od dana potpisivanja Ugovora. Potraživanje Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje s naslova doprinosa iznosi 690.204,52 kn” - stoji na kraju odgovora.

OBNOVA

Nezakonito korištenje gradskih stanova

U vezi sa zastupničkim pitanjem **Darinke Orel (HSLŠ)** o tome **koliki broj korisnika prava na obnovu i korisnika drugih vidova stambenog zbrinjavanja nezakonito ostvaruje pravo korištenja gradskih stanova, Vlada** je dala odgovor: “Zakonom o obnovi (“NN”, brojevi 24/96, 54/96, 87/96. i 57/00) u članku 5. stavku 5. stavku 2. propisano je da pravo na obnovu mogu ostvariti vlasnici i suvlasnici oštećenih obiteljskih kuća i stanova, te zaštićeni najmprimci na stanovima, koji ispunjavaju uvjete navedene u 1. stavku, ako na području RH nisu ostvarili pravo na stan ili kuću odnosno ako u mjestu prebivališta nemaju drugu useljivu kuću ili stan. U članku 16. stavak 2. točka 8. istog Zakona jasno je propisano da podnositelj zahtjeva za obnovu uz zahtjev prilaže ovjerenu pisanu izjavu danu pod materijalnom kaznenom odgovornošću kojom potvrđuje osnovanost ostvarenja prava na obnovu.

U dosadašnjim aktivnostima obnove obiteljskih kuća i stanova Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo ima saznanja da postoje slučajevi nezakonito ostvarenog prava na obnovu, kao i slučajevi da je obnovljen stambeni objekt a vlasnik se još uvijek nije vratio u taj objekt te nadalje koristi državnu ili privatnu imovinu.

U cilju rješavanja nepravilnosti u ostvarivanju prava na obnovu odnosno nezakonitog stambenog zbrinjavanja po dvije ili više osnova Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo pokrenulo je nekoliko revizija: U tijeku je revizija stanova u državnom vlasništvu na područjima posebne državne skrbi koja će biti završena do kraja 2001. godine. Ova revizija se provodi u suradnji s Hrvatskim fondom za privatizaciju koji utvrđuje jesu li stanovi na područjima posebne državne skrbi u državnom vlasništvu. Za potvrđene državne stanove provodi se terenska revizija tijekom koje se utvrđuje trenutni status navedenih stambenih jedinica, te utvrđuje pravo trenutnih korisnika na najam tih stanova u skladu s Uredbom o uvjetima i mjerilima za stambeno zbrinjavanje

na područjima posebne državne skrbi ("NN", brojevi 10/01) i Zakonom o područjima posebne državne skrbi ("NN" brojevi 44/96, 57/96, 124/97, 73/00. i 87/00)".

TURIZAM

Komercijalno korištenje vojnog odmarališta

Na zastupničko pitanje **Dubravke Šuice (HDZ)**, zastupnice Hrvatskog sabora u vezi s korištenjem turističkog kompleksa **PERNA u Orebiću**, **Ministarstvo turizma** dalo je odgovor.

"Turistički kompleks **PERNA** u Orebiću je nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske, a kao vojno odmaralište i ugostiteljski objekt bio je pod upravljanjem **MORH-a**.

Međutim, prema Odluci Vlade Republike Hrvatske o raspolaganju nekretninama u vlasništvu RH kojima upravlja Ministarstvo obrane, a koje se mogu koristiti u turističke

svrhe, od 11. listopada 2001. godine, utvrđeno je da se hotel **KOMODOR** zajedno s kampom u Orebiću (a koji čine kompleks **PERNA**) prenosi na upravljanje Hrvatskom fondu za privatizaciju.

Slijedom iste Odluke utvrđeno je da će Ministarstvo turizma i Hrvatski fond za privatizaciju zajednički

utvrditi način komercijalnog korištenja te nekretnine u turističke svrhe, odnosno postupak njene privatizacije.

Pri Hrvatskom fondu za privatizaciju je 22. studenoga održan sastanak s direktorima hotelskih kuća u čijoj se neposrednoj blizini nalaze objekti koji su predmetnom Odlukom prenijeti Fondu na upravljanje. Nazočan je bio i direktor **HTP OREBIĆ d.d.**, gospodin Ante Mrgudić. Dogovoreno je da će cijeli kompleks **PERNA** s objektima i kampom biti predan za komercijalno korištenje **HTP-u OREBIĆ**. Način uključivanja cijelog kompleksa u komercijalnu funkciju, uređenje i priprema za turističku sezonu 2002. detaljno će se regulirati posebnim ugovorima - stoji na kraju odgovora Ministarstva.

M. M.

izvješća
HRVATSKOGA
SABORA

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Sanja Fleischer, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Mirena Pehnc, Jasna Rodić, Mario Selnik, Jasenka Šarlija i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin

RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Božica Šolić

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: www.sabor.hr

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 30102-637-2650,

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Ureda za opće poslove Vlade RH i Hrvatskog sabora